

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ

9^η (έκτακτη) ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ
ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ ΝΗΣΟΥ ΧΡΥΣΗ (Ε.Πα.Σ.Δ.Χ.)

Ηράκλειο, Τρίτη 7 Φεβρουαρίου 2023

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή Εφαρμογής και Παρακολούθησης του Σχεδίου Δράσης της νήσου Χρυσή Δ. Ιεράπετρας Ν. Λασιθίου [Ε.Ε.Πα.Σ.Δ.Χ.], η οποία συγκροτήθηκε με την αρ. πρωτ. 68814/1025/05-11-2021 [ΑΔΑ: 64ΡΧΟΡ1Θ-296] Απόφαση της Συντονίστριας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, όπως αυτή τροποποιήθηκε με τις αρ. πρωτ. 34060/399/8-6-2022 [ΑΔΑ: ΨΥΒΥΟΡ1Θ-82Φ] και 67459/597/29-8-2022 [ΑΔΑ: 6Δ10ΟΡ1Θ-6ΟΒ] Αποφάσεις της Συντονίστριας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, συνήλθε στην 9^η έκτακτη (δια ζώσης και με τηλεδιάσκεψη) Συνεδρίαση, στο Ηράκλειο, στις 7 Φεβρουαρίου 2023, ημέρα Τρίτη και ώρα 10:30 π.μ., σε συνέχεια της με αρ. πρωτ. οικ. 24/30-1-2023 Πρόσκλησης του Συντονιστή της, κ. Καλούστ Παραγκαμιάν, Διευθυντή του Ινστιτούτου Σηπλαιολογικών Ερευνών Ελλάδας.

Στην 9^η συνεδρίαση της Επιτροπής Ε.Πα.Σ.Δ.Χ. παρέστησαν ο Συντονιστής και τα μέλη της, ως ακολούθως:

1.	κ. Καλούστ Παραγκαμιάν	Βιολόγος, Δ/ντής Ινστιτούτου Σηπλαιολογικών Ερευνών Ελλάδας	Συντονιστής
2.	κα Χαρίκλεια Καργιολάκη	Ασκούσα καθήκοντα Συντονίστριας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης	Αναπληρωματικό Μέλος
3.	κ. Ιωάννης Γουλιδάκης	Περιφερειακός Σύμβουλος ΠΕ Λασιθίου Περιφέρειας Κρήτης	Τακτικό Μέλος
4.	κ. Παύλος Δασκαλάκης	Εκπαιδευτικός, Εκπρόσωπος Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας Ιεράπετρας (ΑΜΚΕ) «ΚΟΚΚΙΝΕΛΛΑ»	Τακτικό Μέλος
5.	κ. Εμμανουήλ Μιχελαράκης	Πρόεδρος Σωματείου Κατασηματαρχών Καφεστίασης Ιεράπετρας	Τακτικό Μέλος
6.	κ. Μιχάλης Προμπονάς	Υπεύθυνος Εργαστηρίου Οικολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, Πανεπιστημίου Κρήτης	Τακτικό Μέλος
7.	κα Σκυβάλου-Ρουμелиωτάκη Μαρία	Αντιδήμαρχος Περιβάλλοντος και Καθαριότητας Δήμου Ιεράπετρας	Τακτικό Μέλος

Σημειώνεται ότι στη συνεδρίαση προσκλήθηκε το τακτικό μέλος και εκπρόσωπος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, κα Μαρία Κοζυράκη, η οποία ενημέρωσε εμπρόθεσμα την Γραμματεία της Επιτροπής περί: ι) ύπαρξης κωλύματος παράστασης στην εν θέματι συνεδρίαση λόγω ανειλημμένων

υποχρεώσεων εκτός της πόλης του Ηρακλείου, ii) της αναπλήρωσής της από τη κα Χαρίκλεια Καργιολάκη, ασκούσα καθήκοντα Συντονίστριας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης και ορισμένη ως αναπληρωματικό μέλος της Επιτροπής.

Αποδέχτηκαν την Πρόσκληση του Συντονιστή της Επιτροπής και συμμετείχαν οι: α) κα **Χρυσούλα Σοφιανού**, Προϊσταμένη Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου, β) κ. **Εμμανουήλ Κουδουμάς**, Αναπληρωτής Προϊστάμενος της Δ/σης Δασών Λασιθίου, και γ) κ. **Βασίλης Σαμαριτάκης**, Δασολόγος-Περιβαλλοντολόγος, ανάδοχος της από 13-9-2022 Σύμβασης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης (παροχή υπηρεσιών «Σύνταξης και Εφαρμογής Σχεδίου Φύλαξης-Εποπτείας των νησίδων Χρυσή και Μικρονήσι του Δήμου Ιεράπετρας Νομού Λασιθίου Κρήτης και Καθορισμού του αριθμού, εποχής και των ωρών ημερήσιας διαμονής επισκεπτών στη νήσο Χρυσή).

Επιπλέον, στη συνεδρίαση παρέστησαν οι συνεργάτες της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Ανατολικής Κρήτης του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.: α) κα **Ελένη Τιμοθεάτου**, ΠΕ Μηχανικών και β) κ. **Εμμανουήλ Κοτρωνάκης**, ΠΕ Μηχανικών, σε αντικατάσταση του κ. Ιωάννη Μητσόπουλου, Γενικού Δ/ντή του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. ο οποίος είχε προσκληθεί αλλά η συμμετοχή του δεν κατέστη εφικτή λόγω των υφιστάμενων δυσμενών καιρικών συνθηκών σε όλη την Επικράτεια.

Σημειώνεται ότι, για την ομαλή και λειτουργική διεξαγωγή της συνεδρίασης, και μετά από πρόταση του Συντονιστή πριν την έναρξη της συνεδρίασης, η οποία έγινε ομόφωνα αποδεκτή από τα μέλη, αυτή διεξήχθη σε δύο μέρη, μεταξύ των οποίων έγινε ολιγόλεπτο διάλειμμα.

Τέλος: **i)** τα πρακτικά τηρήθηκαν από την υπάλληλο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, κα Αργυροπούλου Ευφροσύνη, ΤΕ Διοικητικού Λογιστικού, η οποία έχει οριστεί Γραμματέας της Επιτροπής Ε.Πα.Σ.Δ.Χ., **ii)** η συνεδρίαση καταγράφηκε τηρουμένων όσων προβλέπονται στην αριθμ. 429/2020 (ΦΕΚ Β' 850/13.03.2020) απόφαση «Αντικατάσταση της υπ' αριθ. ΔΙΑΔΠ/Α/7841/19.04.2005 (ΦΕΚ Β539) ΚΥΑ "Συνεδρίαση συλλογικών οργάνων με τηλεδιάσκεψη"».

Ο Συντονιστής κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης διαπιστώνοντας νόμιμη απαρτία, και εν συνεχεία απευθυνόμενος στο σώμα τεκμηρίωσε τον **κατεπείγοντα** χαρακτήρα της συνεδρίασης καθώς πρέπει άμεσα να ρυθμιστούν τα θέματα επισκεψιμότητας της νήσου Χρυσή κατά τη περίοδο «Μάιος έως Οκτώβριος 2023». Ακολούθως κάλεσε το σώμα να αποφασίσει για το αν το μοναδικό θέμα συζήτησης της Ημερήσιας Διάταξης δικαιολογεί την κατεπείγουσα πρόσκληση-συνεδρίαση. Όλα τα παριστάμενα μέλη συμφώνησαν και στη συνέχεια ο Συντονιστής, δεδομένης της ομόφωνης κρίσης του σώματος περί του κατεπείγοντος χαρακτήρα, ζήτησε τη σύμφωνη γνώμη των μελών για την έναρξη της συζήτησης επί του ως άνω θέματος προκειμένου να ληφθούν αποφάσεις επί αυτού. Το σώμα ομόφωνα συμφώνησε.

Ακολούθησε η έγκριση από το σώμα της Ημερήσιας Διάταξης ως εξής:

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1. Διαπίστωση Απαρτίας-Έναρξη Συνεδρίασης/Έγκριση της Ημερήσιας Διάταξης της 9^{ης} κατεπείγουσας Συνεδρίασης της Επιτροπής Ε.Πα.Σ.Δ.Χ.
2. Έγκριση του Πρακτικού της 8^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής Ε.Πα.Σ.Δ.Χ.
3. Εισηγήση από τον κ. Καλούστ Παραγκαμιάν, Πρόεδρο της Επιτροπής Ε.Πα.Σ.Δ.Χ., Δ/ντή του Ινστιτούτου Σπηλαιολογικών Ερευνών Ελλάδας – Τεκμηρίωση κατεπείγοντος χαρακτήρα 9^{ης} συνεδρίασης.

II. ΦΥΛΑΞΗ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΧΡΥΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΕΤΟΥΣ 2023

III. ΣΥΖΗΤΗΣΗ – ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΜΕΛΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ και ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Έγκριση των αποφάσεων-συμπερασμάτων της 9^{ης} έκτακτης συνεδρίασης της Επιτροπής Ε.Πα.Σ.Δ.Χ.

Κατόπιν της παρουσίασης του θέματος από τον Συντονιστή της Επιτροπής και της συζήτησης που ακολούθησε, η Επιτροπή Ε.Πα.Σ.Δ. νήσου Χρυσή:

A) ΕΛΑΒΕ ΥΠΟΨΗ:

1. Τα διαλαμβανόμενα του χρονικού διαστήματος μεταξύ της προηγούμενης (8^{ης}) και της τρέχουσας συνεδρίασης καθώς και τις απόψεις που εκφράστηκαν από τα μέλη της Επιτροπής επί των θεμάτων που θίχτηκαν στο συγκεκριμένο σημείο της συζήτησης.
2. Την Συνοπτική Αναφορά Πεπραγμένων της Επιτροπής, περιόδου 11/2021 έως 12/2022, στην οποία παρουσιάζεται συνοπτικά η πρόοδος υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης (ΣΔ) καθώς και του συνολικού συντελεσθέντος «έργου» της Επιτροπής, τα συμπεράσματα της αξιολόγησης του απολογισμού της καθώς και οι υποβληθείσες, στην ηγεσία και κεντρική διοίκηση του ΥΠΕΝ, προτάσεις της.
3. Την αναγκαιότητα, μετά το πέρας ενός έτους από τη λήψη των αποφάσεων για περιορισμό της επισκεψιμότητας της νήσου κατά τη τουριστική περίοδο έτους 2022, για : i) την επαναξιολόγηση της κατάστασης συνεκτιμώντας τα δεδομένα και την πρόοδο στα θέματα επάρκειας φύλαξης και ελέγχου επισκεψιμότητας και ii) την άμεση και έγκαιρη λήψη αποφάσεων από την Επιτροπή για τη λειτουργία και επισκεψιμότητα του νησιού την τουριστική περίοδο έτους 2023.
4. Την από 27-1-2023 (αρ.εισόδου 23/30-1-21023 στην Επιτροπή) επιστολή του νόμιμου εκπροσώπου οικονομικού φορέα του τομέα της ναυτιλίας που δραστηριοποιείται επιχειρηματικά στη νήσο Χρυσή, με την οποία αιτήθηκε την άμεση και κατεπείγουσα ενημέρωση για τις ρυθμίσεις της επισκεψιμότητας που θα ισχύσουν κατά την ερχόμενη τουριστική περίοδο έτους 2023, για λόγους έγκαιρου προγραμματισμού και οργάνωσης της επιχειρηματικής του δραστηριότητας.

B) ΕΛΑΒΕ ΓΝΩΣΗ:

1. Του μέχρι σήμερα εκπονηθέντος έργου, από πλευράς του Αναδόχου (μελετητή δασολόγου-περιβαλλοντολόγου), στον οποίο έχει ανατεθεί, από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης (φορέας υλοποίησης του ΣΔ), η δημόσια σύμβαση παροχής υπηρεσιών «Σύνταξης και Εφαρμογής Σχεδίου Φύλαξης - Εποπτείας των νησίδων Χρυσή και Μικρονήσι του Δήμου Ιεράπετρας Νομού Λασιθίου Κρήτης και Καθορισμού του αριθμού, εποχής και των ωρών ημερήσιας διαμονής επισκεπτών στη νήσο Χρυσή», και των οποίων τα Παραδοτέα αναμένεται να υποβληθούν μέσα στο επόμενο χρονικό διάστημα.
2. Των απόψεων που διατυπώθηκαν από τους επικεφαλής της Δ/σης Δασών Λασιθίου και της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου, αξιολογώντας υπηρεσιακά: i) το συνολικό έργο που συντελέστηκε για τη νήσο Χρυσή κατά το πρώτο έτος εφαρμογής της ΚΥΑ και του Σχεδίου Δράσης της νήσου Χρυσή, ii) το ειδικότερο απολογιστικό έργο μετά το πρώτο χρόνο λειτουργίας της Επιτροπής του νησιού. Επιπρόσθετα, των προτάσεων που εισηγήθηκαν στα ζητήματα της φύλαξης και της λειτουργίας του νησιού από άποψης επισκεψιμότητας, για την ερχόμενη τουριστική περίοδο. *Αναλυτικότερα οι τοποθετήσεις-απόψεις-προτάσεις των προσκεκλημένων εκπροσώπων των φορέων, κατά το α' μέρος της συνεδρίασης παρατίθενται στο **Παράρτημα Ι** του παρόντος.*
3. Των απόψεων και προτάσεων που διατύπωσαν οι συνεργάτες της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Ανατολικής Κρήτης του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. στα επιμέρους θέματα αρμοδιότητας του Οργανισμού στις προστατευόμενες περιοχές Χρυσή και Μικρονήσι.

Γ) ΕΠΕΣΗΜΑΝΕ:

i) Στο πλαίσιο αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της περσινής απόφασης της Επιτροπής περί εισήγησής της στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης περιορισμού επισκεψιμότητας για την τουριστική περίοδο έτους 2022 (η οποία έγινε αποδεκτή και εκδόθηκε σχετική απόφαση από την Συντονίστρια της ΑΔΚ), επισημαίνεται ότι, για πρώτη φορά, μετά από τουλάχιστον τέσσερις (4) δεκαετίες:

- Αποτράπηκε η μαζική και ανεξέλεγκτη προσέλευση επισκεπτών στη νήσο Χρυσή. Από επίσημα στοιχεία του Λιμεναρχείου Ιεράπετρας, προκύπτει συνολικός αριθμός διακινηθέντων επιβατών σε Ε/Γ-Τ/Ρ ημερόπλοια καθώς και Ε/Γ-Τ/Ρ πλοία ολικής ναύλωσης για περιηγητικό πλου – λήψη θαλάσσιου λουτρού στη θαλάσσια περιοχή της νήσου Χρυσή : 29.536 επιβάτες.
 - Η δραστηριότητα των επισκεπτών περιορίστηκε μόνο στις παραλίες της νήσου.
 - Δεν υπήρξε διανυκτέρευση επισκεπτών.
 - Η παραγωγή απορριμμάτων ήταν μηδενική.
 - Δεν ασκήθηκε καμιά παράνομη οικονομική δραστηριότητα στο νησί.
 - Τέλος, τα αποτελέσματα ως προς το φυσικό περιβάλλον της νήσου Χρυσή είναι ελάχιστα, ωστόσο εμφανή και απτά (στα είδη χλωρίδας του νησιού και στην άρκευθο κα.).
- ii) Ως προς τα ζητήματα της μελέτης εγκατάστασης λιμενικής προβλήτα στη νήσο Χρυσή (Μέτρο/Δράση 7.4 του Σχεδίου Δράσης), η Επιτροπή επεσήμανε:**
1. Το γεγονός της παράτασης της αναστολής κατεδάφισης αυθαίρετων κατασκευών σε αιγιαλό και παραλία με την τελευταία νομοθετική τροποποίηση (άρθ. 17 του ν. 4989/2022) που σημαίνει ότι δεν δημιουργείται υποχρέωση για εκτέλεση του Πρωτοκόλλου Κατεδάφισης που έχει εκδοθεί από την Κτηματική Υπηρεσία Λασιθίου για τον υφιστάμενο αυθαίρετο προβλήτα στη θέση Βουγιού-Μάτι της νήσου Χρυσή.
 2. Ως προς την από Μαΐου 2022 πρόταση μελέτης που υπέβαλε ο Δήμος Ιεράπετρας στις 13-6-2022 στην Αντιπεριφέρεια Λασιθίου για την υλοποίηση του μέτρου 7.4. «Μελέτη εγκατάστασης λιμενικής προβλήτα» του ΣΔ, συνολικού εκτιμώμενου κόστους 231.709,13€ με Φ.Π.Α., επισημάνθηκε ότι αυτή χρήζει ουσιαστικής αναμόρφωσης. Συγκεκριμένα παρουσιάζει αστοχίες: i) ως προς το ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης καθώς έχουν παραληφθεί οι χρόνοι ενδιάμεσων σταδίων που απαιτούνται και αφορούν στην εξομοίωση χερσαίας ζώνης σε ζώνη λιμένα, στη χορήγηση των απαιτούμενων αδειοδοτήσεων περί έγκρισης περιβαλλοντικών όρων αλλά και εκείνων της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου και του ΥΠΕΝ / Δ/νση Δασών Λασιθίου, ii) ως προς την τεκμηρίωση της αναγκαιότητας κατασκευής λιμενοβραχίονα με κατακόρυφο μέτωπο 130μ., δεδομένου ότι ο υφιστάμενος αυθαίρετος προβλήτας είναι μήκους 30μ. και iii) ως προς το εκτιμώμενο κόστος υλοποίησης.
 3. Επιπρόσθετα, το γεγονός ότι η πρόταση της Αντιπεριφέρειας Λασιθίου περί προμήθειας και τοποθέτησης πλωτής εξέδρας στη νήσο Χρυσή, ως μία μεταβατική λύση προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι άμεσες ανάγκες κατά την θερινή περίοδο, πέραν του ότι δεν έχει λάβει υπόψη το χρονοδιάγραμμα που απαιτείται για να ολοκληρωθεί μία τέτοιου είδους προμήθεια και συγκεκριμένα τις προθεσμίες που τίθενται από το εν ισχύ θεσμικό πλαίσιο (ΦΕΚ 3543/Β'/2021, ν. 4412/2016, όπως ισχύει) σε όλα τα στάδια υλοποίησης, καθίσταται ανεδαφική και αλυσιτελής, λαμβάνοντας υπόψη τα υφιστάμενα δεδομένα του ως άνω σημείου [1.].
 4. Την αναγκαιότητα να αναμορφωθεί άμεσα η πρόταση του Δήμου Ιεράπετρας και να υποβληθεί στην Αντιπεριφέρεια Λασιθίου, ώστε με τα αναμορφωμένα «ρεαλιστικά» δεδομένα να εξεταστεί η δυνατότητα χρηματοδότησης, καθώς το συνολικό κόστος κατασκευής του λιμενικού έργου του νησιού, απαιτεί ένα αρκετά υψηλό «κονδύλι», της τάξης του εκατομμυρίου ευρώ.

iii) Ως προς τα, προς υποβολή, παραδοτέα του Σχεδίου Φύλαξης και Εποπτείας και Φέρουσας Ικανότητας -Διαχείρισης επισκεπτών της νήσου Χρυσή, η Επιτροπή επεσήμανε:

1. Το γεγονός ότι προκειμένου να είναι «ρεαλιστικά» εφαρμόσιμο το προτεινόμενο, από τον Ανάδοχο και την ομάδα μελέτης, Σχέδιο Φύλαξης και Εποπτείας των νησίδων Χρυσή και Μικρονήσι, θα πρέπει να επιτυγχάνεται η διαρκής και επί μονίμου βάσεως εξασφάλιση των εξής συνθηκών: i) ύπαρξη του απαραίτητου αριθμού προσωπικού που θα ασκεί καθήκοντα φύλαξης και εποπτείας, ii) ύπαρξη κατάλληλων υποδομών διαμονής των φυλάκων και λοιπών υποδομών, iii) εξασφάλιση του απαιτούμενου εξοπλισμού για την ομαλή και απρόσκοπτη άσκηση των

καθηκόντων φύλαξης, ελέγχου και εποπτείας, iv) ύπαρξη διαθέσιμων (ανά πάσα στιγμή) κονδυλίων για τη κάλυψη των ετησίων δαπανών που απαιτούνται για την ομαλή εφαρμογή του Σχεδίου Φύλαξης και Εποπτείας (αγορά ή μίσθωση πλωτού μέσου/κάλυψη δαπάνης καυσίμων και λιπαντικών/κάλυψη δαπανών συντήρησης και επισκευής πλωτού μέσου και λοιπού απαιτούμενου εξοπλισμού των φυλάκων/κάλυψη ενδεχόμενης δαπάνης σύμβασης παροχής υπηρεσιών προσωπικού φύλαξης/άλλες απρόβλεπτες δαπάνες).

2. Ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός των επισκεπτών που μπορούν να επισκεφθούν ημερησίως τη νήσο Χρυσή, των 987 με 1.000 ατόμων, σύμφωνα με τον Ανάδοχο, είναι ο «ενδεικτικός» μέγιστος αριθμός που μπορεί να «αντέχει» το νησί, λαμβάνοντας υπόψη το ευαίσθητο και αισθητά υποβαθμισμένο φυσικό του περιβάλλον και ιδιαίτερα του οικοτόπου προτεραιότητας των θινών του αρκούχους.
3. Το γεγονός ότι, ο ως άνω «ενδεικτικός» αριθμός επισκεπτών:
 - Μπορεί να εφαρμοστεί υπό την προϋπόθεση ότι θα είναι την ίδια στιγμή εξασφαλισμένη η συνθήκη της πιστής τήρησης του προτεινόμενου Σχεδίου Φύλαξης και Εποπτείας, ήτοι ότι στη πράξη θα υφίσταται και θα εφαρμόζεται επαρκής και αποτελεσματική φύλαξη. Και αυτό θα επιτυγχάνεται μέσω της διαρκούς και σε «μόνιμη βάση» εξασφάλισης των ως άνω συνθηκών του σημείου [1.].
 - Δεν αποτελεί, σε καμία περίπτωση, τον αριθμό των ατόμων που αυτή τη στιγμή και με τις υφιστάμενες συνθήκες - όπως αυτές ξεκάθαρα παρουσιάζονται και στη Συνοπτική Αναφορά Πεπραγμένων της Επιτροπής - δύνανται να επισκέπτονται τη νήσο Χρυσή.
4. Τα πρώτα παραδοτέα αποτελούν μία «προεκτίμηση» και όχι το τελικό «προϊόν». Αφού υποβληθούν από τον Ανάδοχο, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στη σχετική Σύμβασή του, θα πρέπει ακολούθως να θεωρηθούν από τη Δ/νση Δασών Λασιθίου, η οποία με τη σειρά της θα τα διαβιβάσει αρμοδίως, για έγκριση, στη Δ/νση Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών της Επιθεώρησης Εφαρμογής Δασικής Πολιτικής Κρήτης ενώ αντίστοιχη έγκριση θα πρέπει να χορηγήσει και η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου. Στη συνέχεια, θα πρέπει να χρηματοδοτηθεί η εφαρμογή τους και μετά από συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που θα τύχουν εφαρμογής, όπως ορίζεται στη σχετική Σύμβαση, θα πρέπει να αναθεωρηθούν. Η αναθεώρηση αυτή θα προκύψει μετά τη διαβούλευση με εννέα εμπλεκόμενους φορείς καθώς και την Επιτροπή. Και προκειμένου τα στοιχεία και οι πληροφορίες που θα προκύψουν από αυτή τη διαδικασία να εμπλουτίσουν το αρχικά προτεινόμενο ΣΦΕ και να οριστικοποιήσουν τον μέγιστο επιτρεπόμενο αριθμό επισκεπτών της νήσου Χρυσή.

iv) Ως προς το αρχαιολογικό έργο που συντελείται στη νήσο Χρυσή και είναι σε εξέλιξη, η Επιτροπή επισήμανε:

- Ότι τα όσα δήλωσε η Προϊσταμένη Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου για την εξέλιξη των αρχαιολογικών ανασκαφών στο νησί και τα σημαντικά νέα ευρήματα (λχ. δεξαμενή εντυπωσιακού μεγέθους) αποτελούν μία εξαιρετική προοπτική για τη νήσο Χρυσή να αποτελέσει στο μέλλον ένα τόπο ιδιαίτερα σημαντικού αρχαιολογικού ενδιαφέροντος στη Μεσόγειο και παράλληλα έναν, επίσημα, επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο.
- Το γεγονός της γνωστοποίησης από την κα Σοφιανού, περί της φετινής εισήγησης της Υπηρεσίας της στο Υπουργείο Πολιτισμού για *παράταση της απαγόρευσης μίσθωσης των παραλιών της νήσου Χρυσή για άλλα δύο χρόνια (2023 και 2024)* για τους σκοπούς της ολοκλήρωσης των αρχαιολογικών ανασκαφών, αποτελεί εξέλιξη με θετικό πρόσημο. Καθώς τα ως άνω αποτέλεσαν και πρόταση της Επιτροπής προς την κεντρική διοίκηση του ΥΠΕΝ στο πλαίσιο υποβολής της Συνοπτικής Αναφοράς Πεπραγμένων του πρώτου έτους υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης.

v) Ως προς τα ζητήματα της φύλαξης της νήσου Χρυσή και της επισκεψιμότητας κατά την τουριστική περίοδο έτους 2023, επισημάνθηκαν:

▪ Από τον επικεφαλής της Δ/σης Δασών Λασιθίου:

1. Η νήσος Χρυσή «φυλάσσεται» βάσει νομοθεσίας. Οι φύλακες δύναται να είναι δασοφύλακες αλλά και αρχαιοφύλακες. Οι φύλακες του νησιού θα πρέπει να έχουν ανακριτικές αρμοδιότητες, ώστε να είναι σε θέση να βεβαιώνουν παραβάσεις και να προβαίνουν σε συλλήψεις. Οι δε προσλήψεις φυλάκων θα πρέπει να αφορούν σε θέσεις μονίμου χαρακτήρα. Επιπρόσθετα, οι όποιες θέσεις προκηρυχτούν θα πρέπει να αφορούν αποκλειστικά στη νήσο Χρυσή, ώστε οι υποψήφιοι να γνωρίζουν, εκ των προτέρων, την καθορισμένη περιοχή ευθύνης τους και τις υπηρεσιακές υποχρεώσεις που θα έχουν με την ανάληψη των καθηκόντων τους.
2. Οι δυσκολίες που έγκειται στο θέμα της μετάβασης στο νησί αλλά και της έλλειψης υποδομών διαμονής των φυλάκων, καθιστούν τα προβλήματα πολύπλοκα και μέχρι στιγμής, ανυπέρβλητα. Και αυτά τα προβλήματα πρέπει να αντιμετωπίσει και να λύσει η κεντρική διοίκηση του Υπουργείου Περιβάλλοντος. Ειδικότερα, και προς την κατεύθυνση εξεύρεσης λύσεων για τη διαμονή των φυλάκων στο νησί, το ΥΠΕΝ θα πρέπει να ενεργήσει άμεσα, μέσω κάθεται πρωτοβουλιών του, για την ανάκτηση του φυλακίου που βρίσκεται στη θέση «Κεφάλα», το οποίο ανεγέρθη από το Δημόσιο και κατελήφθη από ιδιώτες. Επίσης αφού κατοχυρωθεί η διαχείρισή του από τη Δασική Υπηρεσία, να διατεθούν κονδύλια από το ΥΠΕΝ για την επισκευή του.
3. Ως προς το «αγκάθι» του ιδιοκτησιακού των νησίδων, και δεδομένου ότι: α. οι εκτάσεις των νησίδων δηλώθηκαν από το Δημόσιο ως εποικιστικές, β. με την ολοκλήρωση της διαδικασίας κτηματογράφησης του Ελληνικού Κτηματολογίου οδηγούμαστε πολύ πιθανό σε κατοχύρωση ιδιοκτησιών, το Ελληνικό Δημόσιο (μέσω των συνεμπλεκόμενων Υπουργείων) πρέπει να εξετάσει σοβαρά το ενδεχόμενο της απαλλοτρίωσης.
4. Η απόφαση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης με τις ρυθμίσεις περιορισμού της επισκεψιμότητας την τουριστική περίοδο του 2022 αποδείχτηκε «ωφέλιμη» στη προσπάθεια ανάκαμψης του φυσικού περιβάλλοντος και οικοσυστήματος του νησιού.
5. Δεν πρέπει να επιτραπεί η "μαζική" και ανεξέλεγκτη αποβίβαση τουριστών στο νησί, η οποία είναι αποδεδειγμένα επισφαλής και επιζήμια διαχρονικά και, δεν συνάδει με τα χαρακτηριστικά και τις αξίες του προστατευόμενου τοπίου. Όχι μόνο φέτος, αλλά για κάποια χρόνια, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στο οικοσύστημα να ανακάμψει.

▪ Από την επικεφαλής της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου:

1. Από πλευράς αρχαιολογικής υπηρεσίας γενικά, για τη φύλαξη των αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και μουσείων προβλέπονται θέσεις αρχαιοφυλάκων με κύρια καθήκοντα την ασφάλεια-φύλαξη και εποπτεία (με διενέργεια και περιπολιών), την ενημέρωση και πληροφόρηση του κοινού κα. Στην περίπτωση εντοπισμού παραβατικής συμπεριφοράς των επισκεπτών ή άλλων ζητείται η συνδρομή της Ελληνικής Αστυνομίας.
2. Επιπρόσθετα στις αρμοδιότητες της Υπηρεσίας έγκειται και η υποβολή μηνύσεων για κάθε ενέργεια η οποία είναι δυνατόν να επιφέρει με άμεσο ή έμμεσο τρόπο καταστροφή, βλάβη, ρύπανση ή αλλοίωση της μορφής του αρχαιολογικού χώρου/ακίνητου μνημείου.
3. Τα προηγούμενα χρόνια που επιτρεπόταν η μίσθωση των παραλιών η κατάσταση ήταν πραγματικά ανεξέλεγκτη, από άποψης πολυκοσμίας αλλά και φαινομένων αθέμιτης κερδοσκοπίας και ληστρικής εκμετάλλευσης.
4. Ο περιορισμός της επισκεψιμότητας που ίσχυσε τη προηγούμενη τουριστική περίοδο είχε ορατά αποτελέσματα στο φυσικό περιβάλλον της νήσου Χρυσή. Παρατηρήθηκε μικρή αναγέννηση της χλωρίδας αλλά και επανεμφάνιση των κογχυλιών στις παραλίες.
5. Δεν έχει επιτευχθεί ακόμα ο στόχος για την επαρκή και αποτελεσματική φύλαξη του νησιού, η οποία είναι βασική προϋπόθεση για να υπάρξει επισκεψιμότητα υπό περιορισμούς και κανόνες. Αξίζει να συνεχιστεί το εγχείρημα που συντελείται εδώ και ένα χρόνο για την αποκατάσταση των σημαντικών τύπων οικοτόπων και πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας αυτού του μοναδικού και ιδιαίτερου κάλλους τόπου. Ο περιορισμός της επισκεψιμότητας θα είναι ωφέλιμο για τη Χρυσή να ισχύσει και την τρέχουσα τουριστική περίοδο, ώστε να δοθεί

στο νησί η δυνατότητα να «ανασάνει». Και η συμβολή των πολιτών, αλλά και των υπηρεσιών, είναι εξαιρετικά σημαντική για την αποκατάσταση της περιβαλλοντικής και την ανάδειξη της αρχαιολογικής αξίας αυτού του τόπου.

▪ **Από τους εκπροσώπους (συνεργάτες) της Μονάδας ΔΠΠ Ανατολικής Κρήτης του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.:**

1. Ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. έχει αποδείξει έμπρακτα την αμέριστη συμπαράσταση στο έργο της Επιτροπής, καθώς ανταποκρίθηκε θετικά σε όλα τα αιτήματά της κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους της θητείας της. Η Διοίκηση του Οργανισμού δεσμεύεται για την περαιτέρω υποστήριξη καθώς στους στόχους του οργανισμού είναι η διατήρηση και βιώσιμη διαχείριση των Προστατευόμενων Περιοχών NATURA 2000.
2. Ως προς τη συμβολή του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. στην εξεύρεση λύσεων στο καίριο ζήτημα της φύλαξης και εποπτείας του νησιού, η θέση της Διοίκησης είναι ότι εάν δεν εξασφαλιστούν οι συνθήκες (μετάβασης, διαμονής κοκ.) που είναι προαπαιτούμενο για την ομαλή και απρόσκοπτη άσκηση των καθηκόντων των εποπτών, ο Οργανισμός δεν θα προβεί σε επαναπροκήρυξη θέσεων εποπτών για τη νήσο Χρυσή, καθώς είναι βέβαιο ότι θα έχουν πάλι άγονο αποτέλεσμα.

▪ **Από την κα Ρουμελιωτάκη, τακτικό μέλος της Επιτροπής-εκπρόσωπο του Δήμου Ιεράπετρας:**

- Ο Δήμος Ιεράπετρας παραμένει αμετακίνητος στις θέσεις που είχε εκφράσει και πέρυσι για την εφαρμογή των μέτρων προστασίας και περιορισμού του αριθμού των επισκεπτών στη νήσο Χρυσή. Είναι αντίθετος με την απαγόρευση αποβίβασης των επισκεπτών στο νησί και την απαγόρευση πρόσδεσης των πάσης φύσεως πλοίων αναψυχής και μικρών σκαφών στους προβλήτες του νησιού. Συμφωνεί στο να μην έχουν δικαίωμα οι επισκέπτες να εισέλθουν στο δάσος των κέδρων, αν και χωρίς φύλαξη και εποπτεία είναι σίγουρο ότι κάποιοι θα κατευθυνθούν προς τα ενδότερα αναζητώντας σκιά.
- Διαχρονικά ο Δήμος Ιεράπετρας ασχολείται επιστάμενα με το νησί μέσα από πλήθος πρωτοβουλιών και ενεργειών. Για τα πολύπλοκα ζητήματα της νήσου Χρυσή ο Δήμαρχος Ιεράπετρας και εκπρόσωποι της Δημοτικής Αρχής έχουν συμμετάσχει σε πλήθος συσκέψεων με εκπροσώπους της ηγεσίας των συναρμόδιων Υπουργείων (Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Περιβάλλοντος κα.) προκειμένου να εξευρεθούν λύσεις.
- Για το Δήμο Ιεράπετρας και τους δημότες, η νήσος Χρυσή αποτελεί μία τουριστική περιοχή, ένα “brand name”, και παράλληλα συντελεί στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου καθώς η επισκεψιμότητα της νήσου στηρίζει τους κλάδους τουρισμού, ναυτιλίας, εστίασης και εμπορίου της τοπικής κοινωνίας.
- Ο Δήμος Ιεράπετρας δεν επιθυμεί να είναι ανεξέλεγκτο το νησί. Θέλει ένα νησί προστατευμένο, οργανωμένο, λειτουργικό, σωστά φυλαγμένο και επισκέψιμο.
- Ο Δήμος Ιεράπετρας απαιτεί η Πολιτεία και τα αρμόδια Υπουργεία να αντιμετωπίσουν, εδώ και τώρα, και καθολικά, τα ζητήματα της νήσου Χρυσή. Άμεσα να αναλάβουν ευθύνη και μέσα από πρωτοβουλίες και λήψη αποτελεσματικών αποφάσεων να εξασφαλίσουν τις συνθήκες (προσλήψεις φυλάκων, εξεύρεση λύσεων για τη μετάβαση και τη διαμονή τους στο νησί κλπ.) για τη διαρκή, επαρκή και αποτελεσματική φύλαξη του νησιού, ώστε η επισκεψιμότητα να μην επιφέρει βλάβη του φυσικού περιβάλλοντος και του οικοσυστήματος του νησιού. Ακόμα να εξεταστεί αν το ισχύον νομικό πλαίσιο δίνει τη δυνατότητα στον Δήμο Ιεράπετρας να προβεί σε προσλήψεις ατόμων με καθήκοντα εποπτείας (χωρίς ανακριτικές αρμοδιότητες) ειδικά για τη νήσο Χρυσή, ειδάλλως να τροποποιηθεί το θεσμικό πλαίσιο ώστε να προβλέπεται αυτή τη δυνατότητα.

▪ **Από τον κ. Μιχελaráκη, τακτικό μέλος της Επιτροπής - εκπρόσωπο του Σωματίου Καταστ/ρχών Καφέ-Εστίασης Ιεράπετρας:**

- Στο πλαίσιο αξιολόγησης του συνολικά συντελεσθέντος έργου της προηγούμενης χρονιάς για τη νήσο Χρυσή διαπιστώνονται όντως αλλαγές. Ως προς την αποκατάσταση του φυσικού

περιβάλλοντος του νησιού παρατηρούνται μικρές, αλλά ορατές, βελτιώσεις. Αλλαγή όμως παρατηρείται και στη νοοτροπία και συνείδηση των πολιτών στο ζήτημα της λειτουργίας και διαχείρισης αυτού του ευαίσθητου οικοσυστήματος και μοναδικού φυσικού περιβάλλοντος.

- Ωστόσο, ως προς την επισκεψιμότητα, η θέση του Σωματείου (ως επαγγελματικός φορέας) φέτος είναι διαφοροποιημένη από την περσινή. Το νησί πρέπει φέτος να είναι επισκέψιμο. Προτείνεται ένας μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός επισκεπτών 700 με 800 ατόμων ημερησίως. Προτείνεται επισκεψιμότητα, αλλά εντός ενός καθορισμένου κανονιστικού πλαισίου, το οποίο αν δεν τηρείται θα προβλέπονται κυρώσεις και επιβολή προστίμων.
- Είναι αναγκαίο να θεσπιστούν συγκεκριμένοι κανόνες (οδηγίες) και αυτοί να γνωστοποιηθούν σε όλους όσους δραστηριοποιούνται επιχειρηματικά στο νησί αλλά και στους επισκέπτες. Με την κατάρτιση και την εφαρμογή ενός κανονιστικού πλαισίου θα αποφευχθούν τα φαινόμενα που παρατηρούνταν διαχρονικά στο νησί και αφορούσαν για παράδειγμα σε εναπόθεση μεγάλου όγκου απορριμμάτων σε διάφορα σημεία του νησιού ή/και σε μεταφορά υλικών για στήσιμο παραπηγμάτων και σκηνών.
- Τα ανυπέρβλητα προβλήματα της φύλαξης και εποπτείας του νησιού δεν είναι αρμόδια η Επιτροπή να τα λύσει. Απαιτείται η άμεση ενεργοποίηση όλων των αρμόδιων τοπικών φορέων και υπηρεσιών. Πρωτίστως όμως το ζήτημα πρέπει να λυθεί με πολιτικές αποφάσεις της ηγεσίας των αρμόδιων Υπουργείων.
- Προτείνεται να εξεταστεί από την Περιφέρεια Κρήτης η χρηματοδότηση δράσεων σε εθελοντικές ομάδες όπως ο Ερυθρός Σταυρός, προκειμένου να συνδράμουν στην επίτευξη δύο στόχων: i) στο θέμα της εποπτείας του νησιού, και με περιπολίες, όπου ταυτόχρονα θα ενημερώνουν τους επισκέπτες ως προς τις επιτρεπόμενες διαδρομές και τις περιοχές που απαγορεύεται η διέλευσή τους και ii) στη παροχή στοιχειωδών υπηρεσιών πρώτων βοηθειών.
- Προτείνεται στον Δήμο Ιεράπετρας να εξετάσει αν υπάρχει η δυνατότητα να προβεί σε προσλήψεις ατόμων για να ασκούν καθήκοντα φύλαξης και εποπτείας στο νησί.
- Προτείνεται η πιο ενεργητική συνδρομή της Δημοτικής Αστυνομίας (δεδομένου του γεγονότος της ενίσχυσής της με προσωπικό στο άμεσο μέλλον), Υπηρεσία που στο παρελθόν διενεργούσε αξιολογούμενο ελεγκτικό έργο στο νησί.

Δ) ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕ:

- Τα δραστικά μέτρα που ελήφθησαν κατά το έτος 2022, όπως η απόφαση της Συντονίστριας Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης για τον περιορισμό της επισκεψιμότητας κατά την τουριστική περίοδο, αλλά και οι εργασίες αποκατάστασης του υποβαθμισμένου φυσικού περιβάλλοντος και τοπίου της νήσου Χρυσή που χρηματοδοτήθηκαν και εκτελέστηκαν από τον Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α., αποδείχτηκαν «ωφέλιμα» στην προσπάθεια επίτευξης του απώτερου σκοπού της ΚΥΑ που είναι η αποτελεσματική προστασία και διαχείριση των σημαντικών τύπων οικοτόπων και πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας της Νήσου Χρυσή.
- Ωστόσο, το φυσικό περιβάλλον αυτού του πολλαπλώς προστατευόμενου τόπου εξακολουθεί να υφίσταται ρύπανση και αλλοίωση (ύπαρξη μεγάλου όγκου αποβλήτων που δεν έχουν ακόμα απομακρυνθεί και για την απομάκρυνση των οποίων θα απαιτηθεί μεγάλο κονδύλι-χρηματοδότηση, ύπαρξη αιγοπροβάτων και φασιανών κα.). Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με όσα ρητά ορίζονται στην παρ.5 του άρθρου 6 του ΦΕΚ 617/Δ'/2021: «Επιβάλλεται η εντός διαιτίας απομάκρυνση από την περιοχή όσων μη νόμιμων έργων και δραστηριοτήτων αντίκειται στις διατάξεις της παρούσας απόφασης, με την υποχρέωση της αποκατάστασης του περιβάλλοντος, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και τις υποδείξεις των καθ' ύλη αρμοδίων υπηρεσιών».
- Κατά το έτος 2022 δεν συνέβη καμία βελτίωση στο καθεστώς φύλαξης. Οι ενέργειες του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. για πρόσληψη εποπτών απέβησαν άγονες ενώ οι δεσμεύσεις του ΥΠΕΝ για διάθεση δύο δασοφυλάκων της Δ/σης Δασών Λασιθίου δεν ευόδωσαν. Οι δε έλεγχοι δεν ασκούνταν από τις αρμόδιες υπηρεσίες με την επιθυμητή και αναγκαία συχνότητα.

- Οι ισχύουσες συνθήκες (δυσκολία πρόσβασης, έλλειψη υποδομών εποπτείας) δεν έχουν μεταβληθεί και οι αρμόδιες υπηρεσίες είναι αδύνατον να ασκήσουν αποτελεσματική φύλαξη και ικανό έλεγχο στον αριθμό των επισκεπτών που αποβιβάζονται από τα τουριστικά πλοία.
- Κατά το πρώτο έτος υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης δεν κατέστη εφικτή η εκκίνηση των μέτρων που αφορούν σε στοιχειώδεις υποδομές διαμονής φυλάκων, εξυπηρέτησης επισκεπτών παροχής πρώτων βοηθειών σε περίπτωση που προκύψει ανάγκη, και γενικά των υποδομών που θα επιτρέψουν την ορθολογική εφαρμογή των κανόνων και όρων επισκεψιμότητας που προβλέπει το Σχέδιο Δράσης της νήσου Χρυσή. Τα ζητήματα κυριότητας και διαχείρισης του φυλακίου δεν αναμένεται άμεσα να έχουν επιλυθεί ενώ το ίδιο ισχύει και ως προς την αποσαφήνιση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος που επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τον καθορισμό των μονοπατιών στα ενδότερα του νησιού και κατ' επέκταση τον τρόπο με τον οποίο θα κινούνται εντός αυτού οι εν δυνάμει επισκέπτες.
- Δεδομένων των συνθηκών, ακόμα και με την έγκαιρη παραλαβή (Φεβρουάριος 2023) των μελετών Σχεδίου Φύλαξης & Εποπτείας και Φέρουσας Ικανότητας & Διαχείρισης Επισκεπτών, η εφαρμογή τους θα είναι μάλλον απίθανο έως αδύνατο να υλοποιηθεί μέσα στην προσεχή περίοδο (1^η Μαΐου έως 31^η Οκτωβρίου).
- Το ενδεχόμενο να έχουν εξασφαλιστεί όλες οι συνθήκες που είναι προαπαιτούμενες για να υπάρξει διαρκής, επαρκής και αποτελεσματική φύλαξη στη νήσο Χρυσή μέχρι την έναρξη της τουριστικής περιόδου (1^η Μαΐου), σε συνδυασμό με την αυξημένη πιθανότητα να προκληθούν εκλογές το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα, κρίνεται απίθανο έως αδύνατο.
- Ειδικότερα, σημειώνεται ότι, η υλοποίηση, μέχρι την έναρξη της φετινής τουριστικής περιόδου (1^η Μαΐου) των προτάσεων των μειοψηφούντων μελών της Επιτροπής στο ζήτημα της «εξασφάλισης» της απαιτούμενης φύλαξης και ελέγχου, ώστε η προτεινόμενη, κατ' αυτούς, επισκεψιμότητα να γίνεται με τρόπο που δεν θα υποβαθμίζει την περιβαλλοντική και αρχαιολογική αξία της νήσου Χρυσή, κρίνεται (ως προς το βαθμό εφικτότητας) ως επισφαλής και δε δύναται να αποτελέσει για τα υπόλοιπα μέλη της Επιτροπής κριτήριο αξιολόγησης.
- Υπό τις υφιστάμενες διαπιστωμένες συνθήκες, δεν παρέχονται οι απαραίτητες εγγυήσεις ώστε η Επιτροπή να εισηγηθεί τεκμηριωμένα στη Γραμματέα της ΑΔΚ μέγιστο αριθμό επισκεπτών σε ημερήσια βάση καθώς και το κανονιστικό πλαίσιο (χρονικό διάστημα που θα επιτρέπονται οι επισκέψεις/διάρκεια που θα επιτρέπεται ημερησίως η επίσκεψη στην περιοχή της Νήσου Χρυσή/ακολουθούμενες διαδρομές κα. σχετικές ρυθμίσεις) εντός του οποίου θα διεξάγεται και θα λειτουργεί η επισκεψιμότητα πάνω στο νησί κατά την τρέχουσα τουριστική περίοδο έτους 2023.
- Πρέπει να περιοριστεί, κατά την τουριστική περίοδο και του τρέχοντος έτους, το φαινόμενο της “μαζικής” και ανεξέλεγκτης αποβίβασης τεράστιου αριθμού επισκεπτών στο νησί, η οποία έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα επισφαλής και επιζήμια διαχρονικά και, δεν συνάδει με τα χαρακτηριστικά και τις αξίες του προστατευόμενου τοπίου, και κυρίως, με τον απώτερο σκοπό του άρθρου 1 της ΚΥΑ.

Ε) ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ :

i) Εγκρίνει ομόφωνα το πρακτικό «Αποφάσεις - Συμπεράσματα της 8^{ης} Συνεδρίασης» με τα Παραρτήματά του, που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτού.

ii) Λαμβάνοντας υπόψη:

1. τις κοινές εισηγήσεις των εκπροσώπων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, της Περιφέρειας Κρήτης, του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης του Πανεπιστημίου Κρήτης και της ΑΜΚΕ «ΚΟΚΚΙΝΕΛΛΑ», για περιορισμό της επισκεψιμότητας την τουριστική περίοδο έτους 2023 μέσω της απαγόρευσης αποβίβασης των επισκεπτών,
2. τις διαφοροποιημένες γνώμες και εισηγήσεις των μειοψηφούντων εκπροσώπων του Δήμου Ιεράπετρας και του Σωματείου Καταστηματαρχών Καφεστίασης Ιεράπετρας, ως προς την ως άνω πρόταση της πλειοψηφίας των μελών της Επιτροπής, όπως αναλυτικά διατυπώθηκαν από την κα Ρουμελιωτάκη και τον κ. Μιχελάρáκη αντίστοιχα,

η Επιτροπή Εφαρμογής και Παρακολούθησης του Σχεδίου Δράσης της νήσου Χρυσή **αποφάσισε με απόλυτη πλειοψηφία να εισηγηθεί**, σύμφωνα με όσα ορίζονται στη παρ. 3 του άρθρου 9 της αριθμ. οίκ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/79116/ 2511/25-08-2021 (ΦΕΚ 617/Δ'/2021) Κοινής Υπουργικής Απόφασης, **στη Γραμματέα (πρώην Συντονίστρια) της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης να εκδοθεί η προβλεπόμενη από τις ως άνω διατάξεις απόφαση, στην οποία θα ορίζονται ρητά τα παρακάτω:**

■ Κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους 2023 και συγκεκριμένα το χρονικό διάστημα, από **1^η Μαΐου 2023 έως 31^η Οκτωβρίου 2023:**

- i. **Απαγορεύεται η αποβίβαση επισκεπτών από τα ιδιωτικά και επαγγελματικά [επιβατηγά τουριστικά πλοία (ημερόπλοια), επιβατηγά τουριστικά ολικής ναύλωσης] πλοία αναψυχής και τα μικρά σκάφη (ιδιωτικά και επαγγελματικά) δια των αυθαίρετων προβλητών που ευρίσκονται στη νήσο Χρυσή. Επιτρέπεται στα μέσα αυτά να κάνουν τον περίπλου του νησιού καθώς και στάσεις (αγκυροβολία) πλησίον των παραλιών.**
- ii. Οι επισκέπτες, κατά τη λήψη θαλάσσιου λουτρού, μπορούν να κάνουν χρήση των παραλιών, μέχρι των ορίων που έχουν τεθεί, χωρίς όμως να επιτρέπεται η πρόσβαση στην ενδοχώρα του νησιού, ούτε να κάνουν χρήση της σκιάς των θαλασσόκεδρων εντός του επαπειλούμενου οικοτόπου, τηρώντας όλους τους όρους και περιορισμούς που αναγράφονται στις ενημερωτικές πινακίδες που έχουν τοποθετηθεί στις παραλίες του νησιού.
- iii. **Εξαιρούνται** των παραπάνω απαγορεύσεων το προσωπικό φύλαξης και εποπτείας, άτομα ή ομάδα ατόμων που πραγματοποιούν επιστημονική έρευνα, κατόπιν προβλεπόμενης αδειοδότησης καθώς και, φυσικά πρόσωπα που διατηρούν νομίμως εμπράγματο ή άλλο εγγραπτό δικαίωμα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις νομοθετικές διατάξεις.
- iv. Ο έλεγχος της τήρησης των ανωτέρω και η βεβαίωση τυχόν παραβάσεων για την επιβολή κυρώσεων να ασκούνται ρητά βάσει όσων ορίζονται στους όρους 41, 42 και 43 της αριθ. 2548 Π.Ε. (ΦΕΚ 1655/Β'/10-06-2016) Απόφασης Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης «Απόφαση για την προστασία και τη σύνταξη Κανονισμού Λειτουργίας της νήσου «Χρυσής» Δήμου Ιεράπετρας Κρήτης» σε συνδυασμό με το άρθρο 5 "Έλεγχος-Κυρώσεις" της αριθμ. οίκ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/ 79116/2511/25-08-2021 (ΦΕΚ 617/Δ'/2021) ΚΥΑ «Καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης, της χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής της Νήσου Χρυσή και έγκριση Σχεδίου Δράσης».
- v. Κατά τα λοιπά, ισχύουν οι όροι και οι περιορισμοί που αναφέρονται στον ισχύοντα Κανονισμό Λειτουργίας της νήσου Χρυσή.
- vi. Οι ως άνω περιορισμοί να επανεξεταστούν από την Επιτροπή, συνεκτιμώντας τα δεδομένα και την πρόοδο στα θέματα επάρκειας φύλαξης και ελέγχου επισκεψιμότητας, αμέσως μετά την παρέλευση του χρονικού διαστήματος του ενός έτους από τη λήψη της σχετικής απόφασης της Γραμματέα (πρώην Συντονίστριας) της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης.

Με την αριθ. 68814/1025/2021

απόφαση Συντονίστριας ΑΔΚ

**Ο Συντονιστής της Επιτροπής Εφαρμογής και Παρακολούθησης
του Σχεδίου Δράσης της νήσου Χρυσή**

Καλούστ Παραγκαμιάν

Δ/ντής Ινστιτούτου Σηπλαιολογικών Ερευνών Ελλάδας

Συνημμένα:

1. Συζήτηση [**Παράρτημα I**]
2. Κατάλογος συμμετεχόντων [**Παράρτημα II**]

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

επί του μοναδικού θέματος της Ημερήσιας Διάταξης:
«Φύλαξη της νήσου Χρυσή και επισκεψιμότητα στην τρέχουσα τουριστική περίοδο έτους 2023»

Α΄ ΜΕΡΟΣ

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ – ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Κατά την έναρξη της συνεδρίασης ο κ. Παραγκαμιάν -**Συντονιστής της Επιτροπής**- και αφού διαπίστωσε νόμιμη απαρτία, καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους στην αίθουσα και την κα Χρυσούλα Σοφιανού (*Προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου*) η οποία συμμετείχε μέσω τηλεδιάσκεψης.

Ο **Συντονιστής** αρχικώς προσδιόρισε το μοναδικό θέμα συζήτησης της Ημερήσιας Διάταξης της τρέχουσας συνεδρίασης και εν συνεχεία προέβη στην εναρκτήρια εισήγησή του για την τεκμηρίωση του κατεπείγοντος χαρακτήρα της καθώς πρέπει άμεσα να εισηγηθεί η Επιτροπή στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης τις ρυθμίσεις των θεμάτων λειτουργίας και επισκεψιμότητας της νήσου Χρυσή κατά τη περίοδο «Μάϊος έως Οκτώβριος 2023», όπως προβλέπεται στο άρθρο 9, §3 της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/79116/2511 (ΦΕΚ 617/Δ΄/17.09.2021), συνεκτιμώντας τα δεδομένα και την πρόοδο στα θέματα επάρκειας φύλαξης και ελέγχου επισκεψιμότητας.

Αρχικώς, έκρινε σκόπιμο να αναφερθεί στα διαλαμβανόμενα της προηγούμενης 8^{ης} συνεδρίασης της Επιτροπής και της τρέχουσας. Ανέφερε ότι, σε εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 9 της αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/79116/2511/25-8-2021 (ΦΕΚ 617/Δ΄/2021) Κοινής Υπουργικής Απόφασης, υπεβλήθη, μέσω της Γραμματείας της Επιτροπής, στη Δ/ση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος & Βιοποικιλότητας της Γενικής Δ/σης Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, υπόψη της κας Αγγελικής Ψάλλα, η *Συνοπτική Αναφορά Πεπραγμένων περιόδου 11/2021-12/2022*. Η εν θέματι Αναφορά κοινοποιήθηκε στον Υφυπουργό Περιβάλλοντος, κ. Αμυρά, στον Γενικό Γραμματέα Φυσικού Περιβ/ντος και Υδάτων, κ. Πέτρο Βαρελίδη, στον Προϊστάμενο Γενικής Δ/σης Περιβαλ/κής Πολιτικής, κ. Κωνσταντίνο Δημόπουλο και στον Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. ενώ αναρτήθηκε και στον ειδικό διαδικτυακό ιστότοπο «[Σχέδιο Δράσης της Νήσου Χρυσή](#)» της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης. Συνέχισε σημειώνοντας ότι μέχρι στιγμής η Επιτροπή δεν έχει λάβει απαντήσεις-παρατηρήσεις επί του περιεχομένου της Αναφοράς και κυρίως των προτάσεων της Επιτροπής για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της ΚΥΑ και υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης.

Στη συνέχεια ο **Συντονιστής** ενημέρωσε τους συμμετέχοντες ότι σύμφωνα με τα επικαιροποιημένα επίσημα στοιχεία που έλαβε η Επιτροπή, μετά από σχετικό αίτημά της, από το Λιμεναρχείο Ιεράπετρας, ο συνολικός αριθμός διακινηθέντων επιβατών, που μεταφέρθηκαν με τα Ε/Γ-Τ/Ρ ημερόπλοια καθώς και τα Ε/Γ-Τ/Ρ πλοία ολικής ναύλωσης (δώδεκα στο σύνολο) κατά τους μήνες Μάϊο έως Οκτώβριο έτους 2022 για περιηγητικό πλου-λήψη θαλάσσιου λουτρού στην θαλάσσια περιοχή νήσου Χρυσή, ανέρχεται σε 29.536 επιβάτες. Με τον μεγαλύτερο αριθμό επιβατών (11.074) να παρατηρείται τον μήνα Αύγουστο.

Ακολούθως, ανέφερε ότι έχουν συνταχθεί οι επιστολές που τα μέλη της Επιτροπής εξουσιοδότησαν τον Συντονιστή να αποστείλει, σε εκτέλεση των αποφάσεων που ελήφθησαν κατά την προηγούμενη απολογιστική συνεδρίαση, προς: i) τον Πρόεδρο του Περιφερειακού Συμβουλίου Κρήτης προκειμένου να εξετάσει το αίτημα της Επιτροπής να συμμετάσχουν εκπρόσωποί της σε μία από τις συνεδριάσεις του, για να παρουσιάσουν το Σχέδιο Δράσης της νήσου Χρυσή και τις ενέργειες της Επιτροπής, ii) τον Περιφερειάρχη Κρήτης, κ. Σταύρο Αρναουτάκη, προκειμένου να του υποβάλλουν

συγκεκριμένες προτάσεις, μετά την εμπειρία του πρώτου χρόνου, για την αποτελεσματικότερη υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης. Συμπλήρωσε ότι οι ως άνω επιστολές θα αποσταλούν από τη Γραμματεία το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα.

Στη συνέχεια, ενημέρωσε τους συμμετέχοντες ότι η Αντιπεριφέρεια Λασιθίου κοινοποίησε στην Επιτροπή το με αρ.πρωτ.30569/30-1-2023 (αρ.25/30-1-2023 εισόδου) απαντητικό της έγγραφο στο με αρ.πρωτ. οίκ. 28/2-12-2022 (αρ.227/8-12-2022 εισόδου) έγγραφο του Δήμου Ιεράπετρας με θέμα το μέτρο 7.4 «Μελέτη εγκατάστασης λιμενικής προβλήτα» του Σχεδίου Δράσης. Σημείωσε ότι από το περιεχόμενο της απάντησης της Αντιπεριφέρειας Λασιθίου προκύπτει ότι: i) το ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των έξι μηνών δεν είναι ρεαλιστικό καθώς δεν έχουν υπολογιστεί οι «χρόνοι» που θα απαιτηθούν για τις απαιτούμενες, εκ του νόμου, εγκρίσεις για κάθε στάδιο, ii) ο προτεινόμενος, από την εν θέματι πρόταση του Δήμου, λιμενοβραχίονας με κατακόρυφο μέτωπο 130 μέτρων έχει δημιουργήσει προβληματισμό στην Αντιπεριφέρεια Λασιθίου (φορέα χρηματοδότησης του ΣΔ) καθώς στην πρόταση που κατέθεσε ο Δήμος δεν τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα κατασκευής του συγκριτικά με το γεγονός ότι ο υφιστάμενος μόλος είναι μήκους 30 μέτρων. Στο σημείο αυτό ο Συντονιστής ανέφερε ότι και η Επιτροπή, με τη σειρά της, θεωρεί το μέγεθος των 130 μέτρων υπερβολικό.

Στο σημείο αυτό παρενέβη η κα **Σοφιανού (Προϊσταμένη Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου)** απευθύνοντας ερώτημα για το αν είναι γνωστό το σημείο που προτείνεται να γίνει η νέα προβλήτα, εάν έγινε δηλαδή χωροθέτηση.

Ο **Συντονιστής** απάντησε ότι η Επιτροπή δεν έχει σχηματίσει ολοκληρωμένη άποψη για την εν θέματι πρόταση γιατί ο Δήμος δεν έχει έρθει σε επικοινωνία όλο αυτό το διάστημα με την Επιτροπή γι' αυτό το θέμα. Αυτά που γνωρίζει η Επιτροπή από την Αντιπεριφέρεια Λασιθίου είναι ότι, ακόμα δεν έχει οριστεί ζώνη λιμένα στη νήσο Χρυσή που είναι προαπαιτούμενο για την υλοποίηση του προβλήτα και ότι έχει υποβληθεί από τον Δήμο Ιεράπετρας στην Αντιπεριφέρεια Λασιθίου μία πρόταση από την οποία προκύπτει εκτιμώμενο κόστος περίπου 240.000,00€.

Η κα **Καργιολάκη (αναπληρωματικό μέλος, εκπρόσωπος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης)** παρενέβη απευθύνοντας ερώτημα στον **Συντονιστή** για το εάν, γι' αυτή τη μελέτη, έχουν εγκριθεί οι περιβαλλοντικοί όροι, με τον δεύτερο να απαντάει αρνητικά και να σημειώνει ότι αυτό αποτελεί απλώς μία πρόταση χωρίς να έχουν γίνει ακόμα αδειοδοτήσεις.

Η κα **Ρουμελιωτάκη (τακτικό μέλος, εκπρόσωπος του Δήμου Ιεράπετρας)** ζήτησε το λόγο και αρχικώς ανέφερε ότι όσον αφορά στο απαντητικό έγγραφο της Αντιπεριφέρειας Λασιθίου, η ίδια προσωπικά επικοινωνήσε τηλεφωνικά με τον Αντιπεριφερειάρχη, κ. Ανδρουλάκη, για το θέμα. Επιπρόσθετα, ο Δήμαρχος Ιεράπετρας απέστειλε έγγραφο απευθείας στον Περιφερειάρχη Κρήτης, κ. Αρναουτάκη, για να δοθεί μία τελική λύση σε αυτό το μέτρο του Σχεδίου Δράσης που βάσει της ΚΥΑ έχει ανατεθεί στον Δήμο. Απευθυνόμενη στην κα Σοφιανού ανέφερε ότι η πρόταση της μελέτης έχει συνταχθεί από τον κ. Ρομπογιαννάκη (μελετητής) και έχει υποβληθεί στην Αντιπεριφέρεια προκειμένου να συνταχθεί η Προγραμματική Σύμβαση που απαιτείται μεταξύ των δύο φορέων για τη χρηματοδότησή της. Ο Αντιπεριφερειάρχης κρίνοντας ότι, το έργο αυτό, πέρα από κοστοβόρο, είναι μακροχρόνιο και θα καθυστερήσει να ολοκληρωθεί η υλοποίησή του, αναζητά εναλλακτικές λύσεις. Συγκεκριμένα, προτάθηκε ως μεταβατική λύση η προμήθεια και τοποθέτηση μίας πλωτής εξέδρας ώστε να λειτουργήσει φέτος το νησί και να υπάρχει επισκεψιμότητα. Δεδομένου λοιπόν αυτής της εναλλακτικής πρότασης ο Αντιπεριφερειάρχης στην ουσία μεταθέτει τη σύνταξη και υπογραφή της σχετικής Προγραμματικής Σύμβασης για τη χρηματοδότηση του μέτρου 7.4 του Σχεδίου Δράσης σε μεταγενέστερο χρόνο. Από κοινού ο Δήμος Ιεράπετρας και η Αντιπεριφέρεια Λασιθίου επιθυμούν να δώσουν μία άμεση λύση για την τουριστική περίοδο έτους 2023 χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν θα προχωρήσουν οι απαιτούμενες ενέργειες από πλευράς και των δύο φορέων για την υλοποίηση του προβλεπόμενου από την ΚΥΑ μέτρου. Επίσης ανέφερε ότι ο λιμενοβραχίονας προτείνεται να γίνει στη νότια μεριά του νησιού, στη θέση Βουγιού Μάτι, και ότι η πρόταση που υποβλήθηκε από πλευράς Δήμου στην Αντιπεριφέρεια στις 13-6-2022 είναι απλά ένα προσχέδιο,

μία προμελέτη. Σίγουρα μετά θα εξεταστούν όλοι οι παράγοντες που προαπαιτούνται για την υλοποίηση όπως αδειοδοτήσεις κα. Επανελάβε ότι κύριο αίτημα του Δήμου, σύμφωνα και με το έγγραφο που εστάλη στον κ. Περιφερειάρχη Κρήτης, είναι πρωτίστως η σύνταξη και υπογραφή της Προγραμματικής Σύμβασης για να καταστεί εφικτή η εκκίνηση υλοποίησης του λιμενικού έργου. Και ότι ο Δήμος αναμένει την τοποθέτηση του κ. Αρναουτάκη στο ζήτημα. Τέλος αναφέρθηκε και στη μελέτη διαχείρισης απορριμμάτων υπενθυμίζοντας στους συμμετέχοντες ότι αυτό το μέτρο δεν μπορεί να προχωρήσει αν δεν ολοκληρωθεί πρώτα η μελέτη φέρουσας ικανότητας.

Ο **Συντονιστής** παρενέβη και ανέφερε ότι, ως προς τη μεταβατική λύση της Αντιπεριφέρειας Λασιθίου, στην οποία προαναφέρθηκε η κα Ρουμελιωτάκη, δεδομένου ότι στο νησί αυτή τη στιγμή υφίσταται ένας προβλήτας για τον οποίο ναι μεν έχει εκδοθεί Πρωτόκολλο Κατεδάφισης (ως αυθαίρετη κατασκευή) από την Κτηματική Υπηρεσία Λασιθίου, ωστόσο η εκτέλεση του εν θέματι Πρωτοκόλλου έχει λάβει για άλλη μία φορά αναστολή σύμφωνα με την τελευταία νομοθετική τροποποίηση του άρθ. 17 του ν. 4989/2022 περί παράτασης της αναστολής κατεδάφισης αυθαίρετων κατασκευών σε αιγιαλό και παραλία, η λύση αυτή καθίσταται ανεδαφική και αλυσιτελής. Επιπρόσθετα, το γεγονός ότι η εν θέματι πρόταση της Αντιπεριφέρειας αποτυπώνεται αόριστα στο σχετικό έγγραφο, χωρίς παράθεση του ενδεικτικού χρονοδιαγράμματος υλοποίησης και ολοκλήρωσης αλλά και του εκτιμώμενου κόστους, καθιστά αδύνατη την αξιολόγησή της.

Στο σημείο αυτό παρενέβη ο κ. **Γουλιδάκης (τακτικό μέλος, εκπρόσωπος της Περιφέρειας Κρήτης)** αναφέροντας ότι έχει καλυφθεί από την τοποθέτηση της κας Ρουμελιωτάκη, η οποία αναφέρθηκε και στο χρονικό διάστημα που έγινε η υποβολή της εν θέματι πρότασης για τη μελέτη της λιμενικής εγκατάστασης, υπενθυμίζοντας σε όλους ότι στις 31 Μαΐου 2022 αποχώρησε από τη θέση του Αντιπεριφερειάρχη. Αιτιολόγησε τον λόγο που το αναφέρει σημειώνοντας ότι, από την εμπειρία που διαθέτει δώδεκα χρόνια, για να προχωρήσει η χρηματοδότηση από πλευράς Αντιπεριφέρειας απαιτείται τροποποίηση του προϋπολογισμού, ο οποίος κατατέθηκε και εγκρίθηκε από το Περιφερειακό Συμβούλιο κατά τη διάρκεια της θητείας του. Επεσήμανε ότι δεν έχει ενημερωθεί μέχρι σήμερα από την υπηρεσία - χωρίς αυτό να σημαίνει βέβαια ότι είναι και κανείς υποχρεωμένος να τον ενημερώσει- για κάποια περαιτέρω τροποποίηση. Επιπρόσθετα, δεδομένου ότι οι τροποποιήσεις του προϋπολογισμού περνάνε πρώτα από την Οικονομική Επιτροπή [ΟΕ] της Περιφέρειας Κρήτης και μετά εισάγονται στο Περιφερειακό Συμβούλιο, ως μέλος της ΟΕ θα είχε σίγουρα λάβει γνώση αν είχε εισηγηθεί η υπηρεσία πιθανή τροποποίηση. Εξέφρασε την απορία του για το γεγονός ότι το διάστημα από 13 Ιουνίου 2022 που υποβλήθηκε η πρόταση από τον Δήμο Ιεράπετρας για τη μελέτη της λιμενικής εγκ/σης στη νήσο Χρυσή μέχρι σήμερα είναι αρκετά μεγάλο για να υφίσταται ακόμα μία ασαφής απάντηση των προθέσεων από πλευράς Αντιπεριφέρειας Λασιθίου. Και θέλει να είναι σαφής ως προς αυτό. Όμως, δεδομένων των γνώσεων που έχει, και χωρίς ωστόσο να έχει μελετήσει διεξοδικά την υποβληθείσα πρόταση, δήλωσε ότι όσον αφορά στο μήκος και τις διαστάσεις του προτεινόμενου λιμενοβραχίονα, σίγουρα θα απαιτηθούν μεγάλα κονδύλια για τα οποία θα αναφερθεί στην πορεία της συζήτησης όπου και θα τοποθετηθεί για το μοναδικό θέμα συζήτησης της Ημερήσιας Διάταξης, λαμβάνοντας υπόψη και τη σημερινή διαχείριση από πλευράς Κυβέρνησης, ώστε να οδηγηθεί η Επιτροπή στη λήψη απόφασης για την επέκταση ή μη του περιορισμού της επισκεψιμότητας και στην τρέχουσα τουριστική περίοδο έτους 2023. Επανερχόμενος στο θέμα της μελέτης της λιμενικής εγκατάστασης και των καθυστερήσεων που διαπιστώνονται από τις 13 Ιουνίου 2022 που υποβλήθηκε η πρόταση μέχρι σήμερα 7 Φεβρουαρίου, επεσήμανε ότι δεν υφίσταται μόνο το θέμα της μη διαθεσιμότητας των απαιτούμενων κονδυλίων αλλά επίσης ότι θα πρέπει η πρόταση αυτή να περάσει και από τις σχετικές Επιτροπές ή αρμόδιες συνεμπλεκόμενες στο ζήτημα υπηρεσίες για τις απαιτούμενες εγκρίσεις, ήτοι έγκριση περιβαλλοντικών όρων κα. Προφανώς ο κ. Περιφερειάρχης Κρήτης δύναται να διατυπώσει τη βούλησή του να εξευρεθούν τα κονδύλια και να χρηματοδοτηθεί το έργο. Επεσήμανε σε όλους ότι, είναι κοινά αντιληπτό το γεγονός ότι, η κατασκευή ενός τέτοιου έργου, κατά την προσωπική άποψη που έχει ο ίδιος διαμορφώσει σε συνεργασία με τη Δ/ντρια Ανάπτυξης της Αντιπεριφέρειας Λασιθίου, κα Μαργιούλα, απαιτεί την εξασφάλιση κονδυλίου ύψους εκατομμυρίων ευρώ. Και συνέχισε εκφράζοντας τη γνώμη του ότι δεν βλέπει πρόθεση από πλευράς

Κυβέρνησης να προχωρήσει στα ζητήματα για τα οποία αναλυτικά θα τοποθετηθεί και στη συνέχεια της συζήτησης.

Ο **Συντονιστής** παρενέβη υπενθυμίζοντας στον κ. **Γουλιδάκη** και στους υπόλοιπους συμμετέχοντες ότι δεν είναι τα ως άνω το θέμα της τρέχουσας συνεδρίασης, με τον δεύτερο να απαντάει ότι όλα όσα ανέφερε έχουν άμεση σχέση με την απόφαση που καλείται να λάβει η Επιτροπή.

Στη συνέχεια ο **Συντονιστής**, επανερχόμενος στα διαλαμβανόμενα μεταξύ των δύο συνεδριάσεων, ενημέρωσε τους συμμετέχοντες ότι, στις 30-1-2023 κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή (αρ.23/30-1-2023 εισόδου), από το Γραφείο Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, η από 27-1-2023 επιστολή του νόμιμου εκπροσώπου του οικονομικού φορέα «ΧΡΥΣΗ ΗΜΕΡΗΣΙΕΣ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΕΣ» προς την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης με κοινοποίηση στους κ.κ. Περιφερειάρχη Κρήτης, Αντιπεριφερειάρχη Λασιθίου, Δήμαρχο Ιεράπετρας και Λιμενάρχη Ιεράπετρας, με την οποία ζητήθηκε άμεση και κατεπείγουσα ενημέρωση για τις ρυθμίσεις της επισκεψιμότητας που θα ισχύσουν κατά την ερχόμενη τουριστική περίοδο έτους 2023, για λόγους έγκαιρου προγραμματισμού και οργάνωσης της επιχειρηματικής του δραστηριότητας (ολοκλήρωση συμφωνιών, υπογραφή συμβολαίων με τουριστικά γραφεία, προγραμματισμό εκδρομών, διαφημιστικό σχεδιασμό, εύρεση απαραίτητου προσωπικού κα.). Επιπρόσθετα, αναφέρθηκε στο γεγονός ότι η Επιτροπή συνεδρίασε την ίδια περίπου περίοδο του περσινού έτους για τα ζητήματα λειτουργίας και επισκεψιμότητας της νήσου Χρυσή για το έτος 2022, λαμβάνοντας σχετικές αποφάσεις και επισημαίνοντας ότι στις αρχές του 2023 η Επιτροπή θα προβεί σε επαναξιολόγηση της κατάστασης συνεκτιμώντας τα δεδομένα και την πρόοδο στα θέματα επάρκειας φύλαξης και ελέγχου επισκεψιμότητας. Τέλος, υπενθύμισε στους συμμετέχοντες ότι, και κατά την προηγούμενη 8^η συνεδρίαση της Επιτροπής, επισημάνθηκε η αναγκαιότητα άμεσης λήψης αποφάσεων από την Επιτροπή για τη λειτουργία και επισκεψιμότητα της νήσου Χρυσή την τουριστική περίοδο έτους 2023.

Ο **Συντονιστής**, ολοκληρώνοντας την εισήγησή του, ανέφερε ότι, το γεγονός της επιστολής του ως άνω οικονομικού φορέα καθώς και το σύνολο των προαναφερθέντων, αποτελούν τους λόγους για τους οποίους η τρέχουσα συνεδρίαση συγκλήθηκε με τη διαδικασία του κατεπείγοντος. Ακολούθως κάλεσε το σώμα να αποφασίσει για το αν το μοναδικό θέμα συζήτησης της Ημερήσιας Διάταξης δικαιολογεί την κατεπείγουσα πρόσκληση-συνεδρίαση. Όλα τα παριστάμενα μέλη συμφώνησαν και στη συνέχεια ο **Συντονιστής**, δεδομένης της ομόφωνης κρίσης του σώματος περί του κατεπείγοντος χαρακτήρα, ζήτησε τη σύμφωνη γνώμη των μελών για την έναρξη της συζήτησης επί του ως άνω θέματος προκειμένου να ληφθούν αποφάσεις επί αυτού. Το σώμα ομόφωνα συμφώνησε.

Έπειτα ο **Συντονιστής** κάλεσε το σώμα να εγκρίνει το πρακτικό της από 29 Δεκεμβρίου 2022 - προηγούμενης -συνεδρίασης της Επιτροπής και το σώμα ομόφωνα ενέκρινε το πρακτικό «Αποφάσεις-Συμπεράσματα της 8^{ης} συνεδρίασης» και τα Παραρτήματα αυτού που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του.

Ο **Συντονιστής**, στη συνέχεια, αναφέρθηκε στους προσκεκλημένους της συνεδρίασης, ήτοι την κα Σοφιανού και τον κ. Κουδουμά, οι οποίοι είναι επικεφαλής των κρίσιμων υπηρεσιών που αδειοδοτούν για οτιδήποτε συντελείται στις προστατευόμενες περιοχές Χρυσή και Μικρονήσι. Επίσης, στον κ. Σαμαριτάκη, τον μελετητή στον οποίο έχει ανατεθεί από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης (φορέας υλοποίησης μέτρων του Σχεδίου Δράσης) η εκπόνηση των μελετών του Σχεδίου Φύλαξης και Εποπτείας (ΣΦΕ) και της Φέρουσας Ικανότητας-Διαχείρισης επισκεπτών (ΦΙ-ΔΕ) των προστατευόμενων περιοχών. Τέλος, στους δύο συνεργάτες της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Ανατολικής Κρήτης του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α., κα Τιμοθεάτου και κ. Κοτρωνάκη. Ευχαρίστησε όλους που τιμούν την Επιτροπή με τη συμμετοχή τους στη συνεδρίαση και επεσήμανε ότι η κατάθεση των απόψεών τους θα συμβάλει στην εξαγωγή διαπιστώσεων και συμπερασμάτων από την όλη διαδικασία, προκειμένου να οδηγηθεί η Επιτροπή στη λήψη σχετικών αποφάσεων.

Αρχικά, ο **Συντονιστής** κάλεσε τον κ. **Σαμαριτάκη** να τοποθετηθεί παρουσιάζοντας συνοπτικά το μέχρι σήμερα εκπονηθέν έργο του, καθώς πλησιάζει ο χρόνος που βάσει Σύμβασης έχει οριστεί για την υποβολή των πρώτων Παραδοτέων των μελετών του ΣΦΕ και ΦΙ-ΔΕ, ήτοι περίπου μέσα Φεβρουαρίου 2023, αλλά και για το τι έπεται βάσει αυτής της Σύμβασης.

Ο κ. **Σαμαριτάκης (Ανάδοχος)** αρχικώς ανέφερε ότι η καταληκτική ημερομηνία υποβολής των πρώτων Παραδοτέων των εν θέματι μελετών, σύμφωνα με όσα ορίζονται στη σχετική Σύμβαση, είναι η 14^η Φεβρουαρίου 2023. Συνέχισε ενημερώνοντας τους συμμετέχοντες ότι ο ίδιος είναι ο Ανάδοχος του έργου και παρουσιάζοντας την Ομάδα Μελέτης (συνεργάτες Αναδόχου), η οποία απαρτίζεται εκτός από τον ίδιο από τους: i) κ. Ιωάννη Κόκκορη, Δασολόγο - Περιβαλλοντολόγο, ειδικό στα θέματα οικολογίας, χλωρίδας, βλάστησης, διαχείρισης οικοσυστημάτων και οικοσυστημικών υπηρεσιών, ii) κ. Ιορδάνη Τζαμτζή, Δασολόγο - Περιβαλλοντολόγο με ειδικευση στην προστασία του περιβάλλοντος και την αειφόρα ανάπτυξη, με έμφαση στον μετριασμό των επιπτώσεων από την κλιματική αλλαγή σε δάση και δασικές εκτάσεις. Ρόλο επιστημονικού συμβούλου της ομάδας έργου έχουν οι: i) κ. Παναγιώτης Δημόπουλος, Βιολόγος, Καθηγητής του Τμήματος Βιολογίας, Πανεπιστημίου Πατρών, ειδικός σε θέματα Οικολογίας, Βοτανικής, Διαχείρισης και Προστασίας Φυσικού Περιβάλλοντος και ii) κ. Δημήτριος Σκούρας, Δασολόγος - Περιβαλλοντολόγος, Καθηγητής του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, Πανεπιστημίου Πατρών, ειδικός σε θέματα Περιφερειακής Οικονομικής/Περιφερειακής Ανάπτυξης. Ανέφερε ότι, βάσει της από 13-9-2022 σχετικής Σύμβασης, ως πρώτα Παραδοτέα έχουν καθοριστεί τα εξής: i) Ένα προτεινόμενο Σχέδιο Φύλαξης και Εποπτείας νησίδων Χρυσή και Μικρονήσι και ii) Τεχνική Έκθεση Φέρουσας Ικανότητας και Διαχείρισης Επισκεπτών. Αυτά αποτελούν ένα αρχικό στάδιο, αυτό της «προεκτίμησης», δηλαδή τη μελέτη βάσης, η οποία θα αποτελέσει το αντικείμενο για τη διαβούλευση, και την αναφορά για την αξιολόγηση της κατάστασης κατά την επόμενη φάση του έργου, με σκοπό την αναθεώρηση, όπου χρειαστεί, και υποβολή της τελικής μελέτης Φέρουσας Ικανότητας και Σχεδίου Φύλαξης. Δηλαδή, σημειώθηκε ότι τα πρώτα αυτά παραδοτέα, δεν αποτελούν σύμφωνα και με τη σχετική σύμβαση, το τελικό «προϊόν» των εν θέματι μελετών.

Συνέχισε, παρέχοντας στους συμμετέχοντες πληροφορίες σχετικά με τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την εκπόνηση των πρώτων Παραδοτέων καθώς και το τι αυτά θα εμπεριέχουν. Όσον αφορά στο Σχέδιο Φύλαξης και Εποπτείας των νησίδων, το προτεινόμενο ΣΦΕ θα περιλαμβάνει στοιχεία/αναφορές για: i) Ομάδα Φύλαξης (ποιες υπηρεσίες θα ασκούν αρμοδιότητες φύλαξης και εποπτείας/αστυνόμησης), ii) απαιτούμενα μέσα και εξοπλισμός (διαθέσιμος ή απαιτούμενος) όπως: Πλωτό σκάφος και από ποιους θα χρησιμοποιείται, Οδηγίες Πεδίου και χρήσης του εξοπλισμού (για παράδειγμα προτείνονται drone), Προσωπικό Φύλαξης, Περιοχές Φύλαξης, iii) Ζωνοποίηση – Διαδρομές περιπολίας με υποβολή σχεδίου όλων των διαδρομών περιπολίας (χερσαίων και θαλάσσιων). Συγκεκριμένα ο κ. **Σαμαριτάκης** ανέφερε ότι κατά τον σχεδιασμό προέκυψαν και προτείνονται συνολικά εννέα διαδρομές περιπολίας, δύο θαλάσσιες και επτά χερσαίες. Οι θαλάσσιες περιπολίες ουσιαστικά αφορούν στην περιήγηση γύρω και κοντά στις ακτές των προστατευόμενων νησίδων (ένας περίπλους για τη Χρυσή και ένας για το Μικρονήσι). iv) Συχνότητα, τύποι περιπολίας-εποχιακή κατανομή (με αναφορές: α. σε συγκεκριμένα διαστήματα του έτους όπου απαιτούνται αυξημένες περιπολίες λόγω τουριστικών δραστηριοτήτων και έντασης ανθρωπογενών πιέσεων- πχ. εξάμηνο Μαΐου-Οκτωβρίου, β. στον καθορισμό βαρδιών και μέσο όρο ωρών μίας περιπολίας κα.), v) Συλλογή δεδομένων – Πρωτόκολλα καταγραφών (από τις διενεργηθείσες κάθε φορά περιπολίες), vi) Υποδείγματα σχετικά με την τήρηση των: α. Βιβλίο κίνησης σκάφους, β. Πρωτόκολλο καταγραφής πεδίου κα. χρήσιμα έντυπα, vii) Παράγοντες που επηρεάζουν τη Φύλαξη όπως οι καιρικές συνθήκες, πιθανές μηχανολογικές βλάβες σκάφους που θα χρησιμοποιείται, χρήση εξοπλισμού και μέσου επόπτευσης, διαθεσιμότητα προσωπικού κα., viii) Προϋπολογισμός Φύλαξης, ήτοι υποβολή πλήρους αναφοράς – περιγραφής ετησίων δαπανών για την υλοποίηση του σχεδίου φύλαξης, σχετικά με: α. το εκτιμώμενο κόστος μίσθωσης πλωτού σκάφους, β. εκτιμώμενη δαπάνη καυσίμων, γ. εκτιμώμενη δαπάνη σύμβασης παροχής υπηρεσιών προσωπικού φύλαξης, δ. άλλες απρόβλεπτες δαπάνες.

Συμπληρωματικά ενημέρωσε όλους ότι η Ομάδα Μελέτης προτείνει τη διανυκτέρευση του προσωπικού φύλαξης. Δηλαδή το να μένουν στη Χρυσή μόνιμα φύλακες, κρίθηκε ως η πιο ενδεδειγμένη επιλογή και για την εξασφάλιση μίας αποτελεσματικής φύλαξης αλλά και για «ψυχολογικούς» λόγους για τον επισκέπτη, να νιώθει δηλαδή ανά πάσα στιγμή ότι υπάρχει φύλαξη και εποπτεία. Στη περίπτωση που δεν καταστεί εφικτή η κατασκευή κατάλληλων υποδομών προτείνεται η διανυκτέρευση να γίνεται στο πλωτό σκάφος. Για το λόγο αυτό η Ομάδα Μελέτης προτείνει αγορά πλωτού μέσου κλειστού τύπου, ήτοι να διαθέτει και καμπίνα δύο ατόμων, ώστε να εξασφαλίζεται η συνθήκη της διανυκτέρευσης.

Αρχικώς σημείωσε ότι το Σχέδιο Φύλαξης και Εποπτείας, ως ένα μέρος του Σχεδίου Διαχείρισης, θα πρέπει να είναι δυναμικό και να μπορεί να αναπροσαρμόζεται ανάλογα με τις μεταβολές των παραγόντων και πιέσεων. Η αναθεώρηση αυτή θα προκύψει μετά τη διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Συγκεκριμένα, βάσει των τιθέμενων από την αναθέτουσα αρχή και συμφωνηθέντων όρων, στη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης θα συμμετάσχουν, πέραν της ειδικής Επιτροπής της νήσου Χρυσή, εννέα συνολικά δημόσιοι φορείς/αρμόδιες υπηρεσίες φορέων, ήτοι: Αστυνομία Ιεράπετρας, Δημοτική Αστυνομία Ιεράπετρας, Διεύθυνση Δασών Λασιθίου, Διεύθυνση Τεχνικού Ελέγχου Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου, Λιμεναρχείο Ιεράπετρας, Μονάδα ΔΠΠ Ανατολικής Κρήτης του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α., Πυροσβεστική Υπηρεσία Ιεράπετρας και Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου της Περιφέρειας Κρήτης. Και προκειμένου τα στοιχεία και οι πληροφορίες που θα προκύψουν από αυτή τη διαδικασία να εμπλουτίσουν το αρχικά προτεινόμενο Σχέδιο Φύλαξης και Εποπτείας. Όσον αφορά στο μέτρο 6.1. (ΦΙ-ΔΕ) του Σχεδίου Δράσης η διαδικασία θα περιλαμβάνει και τη σύνταξη, αποστολή και επεξεργασία online ερωτηματολογίων για την καταγραφή της άποψης όλων των εμπλεκόμενων και ενδιαφερόμενων μερών (αρμόδιων φορέων και επισκεπτών του νησιού). Με την ολοκλήρωση όλων των προαναφερθέντων σταδίων θα προκύψουν: i) το αναθεωρημένο Σχέδιο Φύλαξης και Εποπτείας των νησίδων Χρυσή και Μικρονήσι και ii) η αναθεώρηση της φέρουσας ικανότητας του οικοτόπου και συγκεκριμένες διαχειριστικές προτάσεις. Ακολούθως, ο κ. **Σαμαριτάκης** αναφέρθηκε στις πηγές δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν από την Ομάδα Μελέτης, ήτοι τις Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες που έχουν προηγηθεί, το έργο LIFE-JUNICOAST (2009-2013), τα στοιχεία από το Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων (Standard Data Form) της περιοχής Natura 2000 δεδομένα και την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία και πρακτική. Επίσης, σημείωσε ότι δεν θα κάνει αναφορά σε στοιχεία επισκεψιμότητας που έχει επίσημα συλλέξει από το Λιμεναρχείο Ιεράπετρας, καθώς ο Συντονιστής της Επιτροπής κατά την εισήγησή του αναφέρθηκε σε αυτά αναλυτικά.

Όσον αφορά στη Φέρουσα Ικανότητα-Διαχείριση επισκεπτών, διευκρίνισε ότι αφορά στον καθορισμό του μέγιστου αριθμού επισκεπτών που δύναται να φιλοξενήσει ένας προορισμός χωρίς να προκαλείται υποβάθμιση του φυσικού και κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος και ταυτόχρονα χωρίς να υπάρχει αποδεκτή μείωση στην ποιότητα της εμπειρίας των επισκεπτών. Ειδικά ως προς την περίπτωση της νήσου Χρυσή, η ομάδα μελέτης προέβη σε επιλογή συγκεκριμένων περιοχών επισκεψιμότητας και δραστηριοτήτων, στηριζόμενοι κυρίως στα δεδομένα της μελέτης του LIFE-JUNICOAST, όπου και είχαν εξαχθεί συμπεράσματα για τις κύριες δραστηριότητες των επισκεπτών στη νήσο Χρυσή, μέσα από τη διαδικασία ερωτηματολογίων. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα ως άνω δεδομένα: 92% των επισκεπτών είχαν ως κύρια δραστηριότητα την κολύμβηση, 69% την ηλιοθεραπεία, 33% την πεζοπορία και 20% την παρακολούθηση άγριας ζωής. Η Ομάδα Μελέτης εργάστηκε με την παραδοχή ότι αυτά τα συμπεράσματα ανάγονται και στη σημερινή κατάσταση, ενώ θα διερευνηθούν περαιτέρω στο πλαίσιο των επόμενων παραδοτέων (αναθεώρηση μελετών). Το μεγαλύτερο ποσοστό των επισκεπτών έχουν στόχο την αναψυχή, τη παραμονή τους στην ακτή (στις παραλίες) για ηλιοθεραπεία και λήψη θαλάσσιου λουτρού – κολύμβηση, ενώ ένας στους τρεις θα εκδηλώσουν περιβαλλοντικό ενδιαφέρον και θα επιθυμήσουν να περπατήσουν στα ενδότερα της νήσου για να απολαύσουν το μοναδικό φυσικό τοπίο.

Βάσει λοιπόν αυτών των τεκμηριωμένων με τα μέχρι τώρα δεδομένα παραδοχών, οι μελετητές απομόνωσαν δύο παραλίες της νήσου χαρακτηρίζοντάς τες ως «επισκέψιμες». Σημειώνεται ότι για

την επιλογή αυτών των παραλιών λήφθηκαν υπόψη οι προτάσεις της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, του Πανεπιστημίου Κρήτης (2015) όσο και η νέα, υπό έγκριση ΕΠΜ (2021). Αυτές οι παραλίες είναι εντός της Ζώνης Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ) (ζώνη Β στο σχετικό Σχέδιο Δράσης), βάσει της νέας ΕΠΜ που είναι υπό έγκριση, όπου και προτείνεται να επιτρέπονται οι περισσότερες ανθρώπινες δραστηριότητες. Παράλληλα, θεωρήθηκαν ως «μη επισκέψιμες» οι ζώνες Απόλυτης Προστασίας της φύσης και Προστασίας της Φύσης, ή αλλιώς Α1 και Α2 όπως αναφέρονται στο ΦΕΚ 617/Δ'/2021. Επιλέχθηκαν αυτές οι περιοχές και όχι όλο το νησί (κάτι που θα είχε ως συνέπεια τον υπολογισμό μεγαλύτερου αριθμού των εν δυνάμει επισκεπτών στο σύνολο της νήσου), γεγονός όμως που θα οδηγούσε σε πλάνη περί της εκτίμησης του αριθμού των επισκεπτών, διότι τελικά η πλειοψηφία, αν όχι το σύνολο, των επισκεπτών, καταλήγουν στη χρήση των εξεταζόμενων επιφανειών. Η προσέγγιση αυτή έγινε τόσο, διότι αυτό είναι το ρεαλιστικό σενάριο χρήσης της νήσου ως προορισμός, όσο και διότι η άμεση προτεραιότητα είναι η προστασία και αποκατάσταση του ευαίσθητου και αισθητά υποβαθμισμένου φυσικού περιβάλλοντος του νησιού και ιδιαίτερα του οικοτόπου προτεραιότητας των θινών με αρκεύθους. Ταυτόχρονα, η προσέγγιση αυτή συμβαδίζει και με τον απώτερο σκοπό της ΚΥΑ του Σχεδίου Δράσης που είναι (σύμφωνα με το άρθρο 1 αυτής) η αποτελεσματική προστασία και διαχείριση των σημαντικών τύπων οικοτόπων και πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας της Νήσου Χρυσή, μέσω της θεσμοθέτησης ειδικών όρων και περιορισμών κατά ζώνες, με ειδικότερο σκοπό τη διατήρηση και διαχείριση των σπανίων τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας που απαντώνται στη συγκεκριμένη περιοχή και τη θεσμοθέτηση διαδικασιών και μέτρων για την εξασφάλιση της αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπου και φύσης στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης.

Επομένως ως «επισκέψιμες» παραλίες λογίστηκαν από την Ομάδα έργου, η «Μπελεγρίνα» και το «Βουγιού Μάτι». Η δε «Μπελεγρίνα» αποτελεί την πιο δημοφιλή και κεντρική παραλία στο βόρειο τμήμα του νησιού και είναι έκτασης περίπου 1,23 εκτάρια ήτοι 123 ¹στρέμματα. Η δεύτερη είναι στη νότια πλευρά της νήσου και στη θέση Βουγιού Μάτι (όπου υφίσταται αυτή τη στιγμή ο αυθαίρετος προβλήτας) με έκταση 0,25 εκτάρια ήτοι 25 στρέμματα. Αυτές είναι στην ουσία και οι δύο παραλίες στις οποίες επιτρεπόταν, υπό όρους και προϋποθέσεις, η παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού-παραλίας για την άσκηση δραστηριοτήτων εξυπηρέτησης των λουόμενων ή αναψυχής του κοινού πριν το 2020, οπότε και για πρώτη φορά με την ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομικών-Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Εσωτερικών (ΦΕΚ 1864/Β'/2020) εξαιρέθηκε η νήσος Χρυσή ως αρχαιολογικός χώρος και απαγορεύτηκε η μίσθωση των παραλιών της για λειτουργία αναψυκτηρίων αλλά και τοποθέτηση/χρήση ομπρελοκαθισμάτων.

Στη συνέχεια ο κ. **Σαμαριτάκης** αναφέρθηκε στο γεγονός ότι οι μελετητές εξέτασαν τα πιθανά μονοπάτια τα οποία δύναται να χρησιμοποιηθούν από τους εν δυνάμει επισκέπτες. Πρόκειται για το κύριο μονοπάτι που ενώνει τη νότια παραλία (θέση «Βουγιού Μάτι» όπου υφίσταται και ο αυθαίρετος προβλήτας) με τη βόρεια παραλία (Μπελεγρίνα). Συνυπολογίστηκε επίσης και μία διακλάδωση ανατολικά μέχρι τον χώρο των απολιθωμάτων χωρίς όμως να φτάνει σε αυτόν τον χώρο ο κόσμος. Επίσης, υπολογίστηκε άλλη μια διαδρομή δυτικά, μέχρι την Αλυκή, πάλι χωρίς να φτάνει σε αυτή ο επισκέπτης. Με αυτά σαν δεδομένα, υπολογίστηκαν τα μήκη για να προκύψει και ο προτεινόμενος αριθμός επισκεπτών για αυτά. Εξυπακούεται ότι δεν τίθεται θέμα πρόσθεσης του αριθμού των επισκεπτών που δύναται να κινούνται στα μονοπάτια στον αριθμό που δύναται να παραμένει στις παραλίες, γιατί πρόκειται για τους ίδιους επισκέπτες. Δηλαδή τα άτομα που θα επισκεφθούν τις παραλίες είναι τα ίδια (ή λιγότερα) που πιθανώς θα περπατήσουν και στο υπόλοιπο νησί. Η Ομάδα Μελέτης χρησιμοποίησε δείκτες από τη διεθνή και ελληνική βιβλιογραφία, όπως αυτοί εφαρμόζονται για τον υπολογισμό της φέρουσας ικανότητας για προστατευόμενες φυσικές περιοχές και για ακτές που χαρακτηρίζονται «ακτές προσπελάσιμες ή δύσκολα προσπελάσιμες ή ιδιαίτερης φυσικής έλξης», όπως ακριβώς συμβαίνει με τη Χρυσή που αποτελεί νησιωτική περιοχή

¹ Εκ παραδρομής ειπώθηκε από τον κ.Σαμαριτάκη ότι, 1,23ha είναι 123στρ. Σε δεύτερο χρόνο επανέρχεται και το διορθώνει σε 12,3στρ.

όπου η πρόσβαση γίνεται μόνο με πλωτό μέσο. Βάσει όλων των ανωτέρω παραδοχών και τους σχετικούς υπολογισμούς που διενεργήθηκαν, καταδείχτηκε ως «ενδεικτικός» μέγιστος αριθμός επισκεπτών και ταυτόχρονα «ανεκτός» από το νησί ο αριθμός των 987 ατόμων. Το αποτέλεσμα αυτό δεν απέχει από τον αριθμό που είχε αναδείξει η ΕΠΜ του 2015 του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας, ήτοι 1.000 άτομα.

Στο σημείο αυτό ο κ. **Σαμαριτάκης** επεσήμανε σε όλους τους συμμετέχοντες ότι η φέρουσα ικανότητα που αναφέρθηκε είναι ο μέγιστος αριθμός των ατόμων που μπορούν να επισκεφθούν ημερησίως το νησί, υπό την προϋπόθεση ότι θα είναι την ίδια στιγμή εξασφαλισμένη η συνθήκη της πιστής τήρησης του προτεινόμενου Σχεδίου Φύλαξης και Εποπτείας, ήτοι ότι στη πράξη θα υφίσταται και θα εφαρμόζεται επαρκής και αποτελεσματική φύλαξη. Και αυτό θα επιτυγχάνεται μέσω της διαρκούς και σε «μόνιμη βάση» εξασφάλισης των εξής συνθηκών: i) ύπαρξη του απαραίτητου αριθμού προσωπικού που θα ασκεί καθήκοντα φύλαξης και εποπτείας, ii) ύπαρξη κατάλληλων υποδομών διαμονής των φυλάκων και λοιπών υποδομών, iii) εξασφάλιση του απαιτούμενου εξοπλισμού για την ομαλή και απρόσκοπτη άσκηση των καθηκόντων φύλαξης, ελέγχου και εποπτείας, iv) ύπαρξη διαθέσιμων (ανά πάσα στιγμή) κονδυλίων για τη κάλυψη των ετησίων δαπανών που απαιτούνται για την ομαλή εφαρμογή του Σχεδίου Φύλαξης και Εποπτείας (αγορά ή μίσθωση πλωτού μέσου/κάλυψη δαπάνης καυσίμων και λιπαντικών/κάλυψη δαπανών συντήρησης και επισκευής πλωτού μέσου και λοιπού απαιτούμενου εξοπλισμού των φυλάκων/κάλυψη ενδεχόμενης δαπάνης σύμβασης παροχής υπηρεσιών προσωπικού φύλαξης/άλλες απρόβλεπτες δαπάνες).

Ολοκληρώνοντας την παρουσίασή του επανέλαβε, για να γίνει απόλυτα κατανοητός ότι, ο αριθμός των περίπου 1.000 ατόμων που θα προταθεί από το πρώτο Παραδοτέο του, αποτελεί τον «ενδεικτικό» μέγιστο αριθμό επισκεπτών που «αντέχει» η νήσος Χρυσή αρκεί όμως να υπάρχουν οι ως άνω προϋποθέσεις και αφορά στο αποτέλεσμα της μελέτης βάσης αναφοράς που θα αποτελέσει αντικείμενο της διαβούλευσης που θα ακολουθήσει, καθώς και προϊόν προς αναθεώρηση, βάσει των ευρημάτων της επόμενης φάσης της μελέτης. Δεν αποτελεί, σε καμία περίπτωση, τον αριθμό των ατόμων που αυτή τη στιγμή και με τις υφιστάμενες συνθήκες - όπως αυτές ξεκάθαρα παρουσιάζονται και στη Συνοπτική Αναφορά Πεπραγμένων της Επιτροπής την οποία διάβασε πρόσφατα - δύνανται να επισκέπτονται τη νήσο Χρυσή. Και πρόσθεσε ότι η τελική μελέτη θα ολοκληρωθεί μετά και από τη διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς που θα ακολουθήσει και τα ερωτηματολόγια που θα διανεμηθούν σε αυτούς και στους φετινούς επισκέπτες και τη σχετική ανάλυσή τους.

Στο σημείο αυτό της συζήτησης ο κ. **Μιχελaráκης (τακτικό μέλος, εκπρόσωπος του Σωματίου Καταστηματαρχών Καφέ-Εστίασης Ιεράπετρας)** απήρτησε ερώτημα στον κ. Σαμαριτάκη για το εάν έχουν καταρτιστεί από την Ομάδα Μελέτης εναλλακτικά σενάρια. Εξήγησε ότι έγινε απολύτως κατανοητό ότι ο προτεινόμενος μέγιστος αριθμός των περίπου 1.000 ατόμων είναι «ρεαλιστικά» εφαρμόσιμος μόνο υπό την προϋπόθεση να είναι εξασφαλισμένες οι συνθήκες που προανέφερε ο Ανάδοχος. Τι γίνεται όμως αν για παράδειγμα καταστεί ανέφικτη η αγορά πλωτού μέσου με καμπίνα που να εξυπηρετεί τις ανάγκες διανυκτέρευσης των φυλάκων ή η αγορά π.χ. drone. Σε αυτές τις περιπτώσεις μεταβάλλεται ο προτεινόμενος μέγιστος αριθμός των περίπου 1.000 ατόμων;

Ο κ. **Σαμαριτάκης**, απαντώντας στον κ. Μιχελaráκη, επεσήμανε ότι είναι αδύνατον να γίνει ποσοτικοποίηση, δηλαδή να γίνει για παράδειγμα η υπόθεση ότι αν δεν υπάρξει σκάφος τα άτομα πρέπει να είναι 200. Για την παραγωγή των Παραδοτέων αυτών των μελετών και την εξαγωγή του τελικού αποτελέσματος αυτών, χρησιμοποιήθηκαν συγκεκριμένα δεδομένα, έγιναν συγκεκριμένες υποθέσεις, χρησιμοποιήθηκαν τύποι υπολογισμού από διεθνώς εφαρμόσιμες πρακτικές σε ανάλογες προστατευόμενες περιοχές ανά τον κόσμο. Είναι αδύνατο για οποιονδήποτε μελετητή που εκπονεί τέτοιας φύσεως μελέτες για περιοχές όπως η Χρυσή-για την οποία συγκεκριμένα η Ομάδα Έργου αντιμετώπισε «αυξημένες» δυσκολίες καθώς υφίστανται μέχρι σήμερα αδιευκρίνιστα ζητήματα που επηρεάζουν την εκπόνηση αυτών των μελετών (πχ ιδιοκτησιακό καθεστώς που επηρεάζει: α. τον καθορισμό των μονοπατιών και άρα, β. τις διαδρομές περιτολίας των φυλάκων

αλλά και γ. τις διαδρομές που θα ακολουθούν οι εν δυνάμει επισκέπτες, δ. τη χωροθέτηση των υποδομών φύλαξης και ούτω καθεξής) - να προβαίνει σε «αφαιρετικούς» υπολογισμούς.

Ο κ. **Μιχαλαράκης** απευθυνόμενος πάλι στον Ανάδοχο του ανέφερε αρχικά το γεγονός ότι πέρυσι η Επιτροπή διαπίστωσε ότι υπάρχει μία σύγκυση όσον αφορά στον μέγιστο επιτρεπόμενο αριθμό επισκεπτών του νησιού, καθώς πολλοί έθεταν το εξής ερώτημα: «τα 1.500 άτομα που ήταν ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός βάσει του Κανονισμού Λειτουργίας (2016, στις ισχύει) εννοούνται «ανά πάσα στιγμή» πάνω στο νησί ή «κατά τη διάρκεια της ημέρας»; Δηλαδή στη πράξη ορισμένοι το μετέφραζαν ως εξής: «10 το πρωί θα μπουν 1.000 άτομα, μετά στις 12 το μεσημέρι θα μπουν άλλα 1.000 άτομα».

Ο κ. **Σαμαριτάκης** απαντώντας ανέφερε ότι στη παράγραφο 4, σημείο [7.] του Κανονισμού Λειτουργίας του 2016, ο οποίος είναι εν ισχύ, αναφέρει ότι δεν επιτρέπεται: «Ο μέγιστος αριθμός των επισκεπτών του χώρου αναψυχής, σε οποιαδήποτε ώρα της ημέρας, να υπερβαίνει τους 1.000 και σε περίοδο αιχμής τους 1.500». Επομένως αυτό επέτρεπε να επισκεφθούν το νησί 10.000 άτομα την ημέρα εάν «άλλαζαν» δέκα φορές. Η Ομάδα Μελέτης προτείνει, στηριζόμενη και στη σχετική βιβλιογραφία, να «ανανεώνεται» ο κόσμος μία με δύο φορές μέσα σε χρονική διάρκεια ενός 10ώρου της ημέρας, συγκεκριμένα από τις 9 π.μ. μέχρι τις 7 μ.μ.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** παρενέβη αναφέροντας ότι μέχρι πρότινος στο νησί πήγαιναν τρία καράβια. Το κάθε ένα από αυτά αποβίβαζε 400 άτομα. Το πρώτο λοιπόν αναχωρούσε για Χρυσή στις 10 π.μ. και στις 4 μ.μ. επιβίβαζε από Χρυσή για επιστροφή στην Ιεράπετρα. Το δεύτερο επιβίβαζε για επιστροφή στις 5 μ.μ. και το τρίτο στις 6 μ.μ.

Ο **Συντονιστής** παρενέβη και ανέφερε ότι στο νησί κατά την τουριστική περίοδο έτους 2022 δραστηριοποιήθηκαν συνολικά δώδεκα καράβια, συμπεριλαμβανομένων και των μικρών σκαφών. Στη συνέχεια απήλυθη ερώτηση στον κ. Σαμαριτάκη σχετικά με τον αριθμό φυλάκων που προτείνεται στο εκπονηθέν ΣΦΕ, με τον δεύτερο να απαντά ότι προτείνονται τουλάχιστον δύο άτομα για φύλαξη σε καθημερινή βάση. Συμπλήρωσε ότι στη μελέτη του γίνεται αναφορά στο παράδειγμα του Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς και στις μεθόδους που ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. αξιοποίησε για τη λειτουργία και την επισκεψιμότητά του. Συγκεκριμένα, αναφέρθηκε στην εφαρμογή θεσμοθετημένου ηλεκτρονικού εισιτηρίου.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** παρενέβη αναφέροντας ότι κάτι τέτοιο δεν είναι εφικτό να εφαρμοστεί στη περίπτωση της Χρυσής. Γιατί έχει πολλές εισόδους το νησί. Η Σαμαριά έχει μία είσοδο και μία έξοδο. Στο νησί πάρα πολλοί κινούνται περιμετρικά με τα σκάφη τους, αγκυροβολούν και μπαίνουν λοιπόν στο νησί από όλες τις μεριές του.

Ο κ. **Σαμαριτάκης** ανέφερε ότι το νησί πρέπει να έχει μία είσοδο. Δηλαδή το σημείο που θα αποφασιστεί να κατασκευαστεί ο νέος προβλήτας που προβλέπεται από το Σχέδιο Δράσης, θα πρέπει να αποτελεί και το μοναδικό σημείο εισόδου και εξόδου του νησιού.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** εξέφρασε την απορία της για το ποιος θα ελέγχει ότι τηρείται η μόνη είσοδος και έξοδος του νησιού. Τα δύο άτομα φύλαξης λοιπόν που προτείνονται σε αυτό το Σχέδιο Φύλαξης δεν επαρκούν.

Ο κ. **Σαμαριτάκης** διευκρίνισε ότι στην περίπτωση εφαρμογής θεσμοθετημένου ηλεκτρονικού εισιτηρίου απαιτείται επιπρόσθετο προσωπικό το οποίο μπορεί για παράδειγμα να βρίσκεται στην Ιεράπετρα και εκεί να προβαίνει σε έλεγχο του εισιτηρίου κατά την αναχώρηση των επισκεπτών με προορισμό το νησί και μετά πάλι σε έλεγχο κατά την επιστροφή τους στην Ιεράπετρα. Αυτός ο τρόπος ελέγχου εφαρμόζεται στη Σαμαριά. Με αυτό τον τρόπο (έλεγχο των εισιτηρίων) είναι εφικτό να γνωρίζει ο διαχειριστής του συστήματος αν τηρείται η προτεινόμενη φέρουσα ικανότητα του νησιού και επίσης εάν έχει παραμείνει κάποιος στο νησί.

Στο σημείο αυτό ο **Συντονιστής** απευθυνόμενος στον κ. Σαμαριτάκη ανέφερε ότι για τον υπολογισμό της φέρουσας ικανότητας σε παραλίες-ακτές το βασικό κριτήριο είναι χωρικό. Γιατί αυτό γίνεται

συνήθως για πλαζ, δηλαδή γίνεται σε περιοχές που υπάρχουν παροχές και άλλων τύπων. Για παράδειγμα γίνεται η υπόθεση: «ένα άτομο ανά 10 τ.μ.». Έτσι θα αισθάνεται «ωραία» ο επισκέπτης για να πάει. Αλλά αυτός ο επισκέπτης πάει και λίγο παραπέρα, λαμβάνει παροχές από την καφετέρια, ξαναγυρίζει πίσω στο αρχικό του σημείο και κολυμπάει, επισκέπτεται χώρους υγιεινής και ούτω καθεξής. Στην περίπτωση, ειδικά, της νήσου Χρυσή δεν υπάρχουν υποδομές ή εάν θα υπάρξουν θα είναι υποτυπώδεις. Δηλαδή δεν θα είναι όπως είναι σε μία τουριστική περιοχή. Απηύθυνε λοιπόν ερώτηση στον κ. Σαμαριτάκη για το εάν η εκτίμηση έγινε με αυτό το κριτήριο, ήτοι το χωρικό και για το αν υπεισέρχονται στην εκτίμηση οι ανάγκες των επισκεπτών.

Ο κ. **Σαμαριτάκης** απάντησε θετικά ήτοι ότι, η εκτίμηση έγινε με το «χωρικό» κριτήριο επιλέγοντας την αυστηρότερη περίπτωση των 15τ.μ. ως μέγιστο χωρικό όριο για ένα άτομο όπως αυτή προκύπτει από τη διεθνή βιβλιογραφία (Ακτές προσπελάσιμες ή δύσκολα προσπελάσιμες – βραχύδεις ή ιδιαίτερης φυσικής έλξης). Και σαν παραλία θεωρήθηκε μία αυστηρή ζώνη 20 μέτρων (στην περίπτωση της «Μπελεγρίνας»), υπολογίζοντας και ότι υπάρχουν υποδομές. Γι' αυτό ανέφερε πάλι σε όλους ότι πρόκειται απλά για ένα μέγιστο αριθμό που αν δεν εκπληρωθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις δεν μπορεί να εφαρμοστεί.

Ο κ. **Κουδουμάς (Αναπλ. Προϊστάμενος Δ/σης Δασών Λασιθίου)** παρενέβη και ρώτησε τον Ανάδοχο σχετικά με τα δύο άτομα που προτείνονται από την ομάδα της μελέτης για τη φύλαξη. Προτείνονται και τύποι συμβάσεων, δηλαδή να είναι ιδιώτες; να είναι δημόσιοι υπάλληλοι; Προτείνεται και οι δύο να έχουν συγκεκριμένα καθήκοντα δηλαδή ανακριτικά; Συνέχισε εκφράζοντας τη προσωπική του άποψη ότι μάλλον το θέμα προσανατολίζεται σε πρόσληψη ιδιωτών για άσκηση καθηκόντων εποπτείας και φύλαξης. Οι ιδιώτες ωστόσο δεν θα έχουν τη δυνατότητα να διενεργούν συλλήψεις. Με ποιο τρόπο θα μπορέσουν να «κουμαντάρουν» τόσα άτομα; Και ας υποθεθεί ότι διαπιστώνουν τριάντα παραβάσεις. Θα προβούν σε τριάντα συλλήψεις; Πώς θα βγάλουν «έξω» αυτά τα άτομα; Εξέφρασε τη προσωπική του άποψη ότι όλα αυτά που συζητούνται τόση ώρα είναι και πολύ δύσκολα και ανεφάρμοστα. Έχει αποδειχτεί δηλαδή στη πράξη τα προηγούμενα χρόνια. Και 1.000 άτομα που προτείνονται για το νησί, κάθε ώρα, θα οδηγήσει στα φαινόμενα που παρατηρούνταν για δεκαετίες, αυτά της ληστρικής εκμετάλλευσης από αυτούς που θα επιδιώκουν πάλι να εκμεταλλευτούν οικονομικά το νησί. Τέλος δήλωσε κατηγορηματικά ότι με τέτοια προτεινόμενα νούμερα και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις υφιστάμενες συνθήκες, η Χρυσή θα οδηγηθεί στην πρότερα κατάσταση.

Ο κ. **Σαμαριτάκης** απάντησε ότι εννοείται ότι οι μελετητές προτείνουν δασοφύλακες. Συγκεκριμένα προσωπικό της Δασικής Υπηρεσίας, καθώς έχουν και ανακριτικά καθήκοντα.

Ο κ. **Κουδουμάς** παρενέβη αναφέροντας ωστόσο ότι υπάρχουν κάποιες ιδιαιτερότητες που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη. Τα έχει αναφέρει και σε προηγούμενες συνεδριάσεις. Βρίσκει ο φύλακας κάποιον ο οποίος περιφέρεται στο νησί. Τι μπορεί να κάνει ο φύλακας σύμφωνα με όλα όσα προβλέπονται από τη νομοθεσία; Καταρχάς ποιο ακριβώς είναι το αδίκημα; Έχουμε λοιπόν τριάντα, σαράντα, εκατό άτομα τα οποία περιφέρονται και διαβηματίζουν το νησί κατά παράβαση των κανόνων και περιορισμών που έχουν τεθεί. Ποιο είναι το αδίκημα; Πώς θα προβεί ο φύλακας σε σύλληψη; Πώς θα ασκηθεί μήνυση; Ποιες ενέργειες θα γίνουν εν τέλει; Συνέχισε απαντώντας ο ίδιος στα προηγούμενα ερωτήματα επικαλούμενος την εμπειρία του, ότι δεν μπορεί κανείς να κάνει απολύτως τίποτα. Γιατί στη νομοθεσία δεν προβλέπεται η ως άνω δραστηριότητα του επισκέπτη ως αδίκημα.

Η κα **Καργιολάκη (αναπληρωματικό μέλος, εκπρόσωπος της ΑΔΚ)** παρενέβη αναφέροντας στον κ. Κουδουμά ότι μία τέτοια λογική επιφέρει «μηδενισμό». Η νομοθεσία δημιουργείται βάσει συγκεκριμένων αποφάσεων. Για παράδειγμα οι αποφάσεις που θα ληφθούν σήμερα από την Επιτροπή και θα τις εισηγηθεί, με τη σειρά της, στη Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, στην περίπτωση που γίνουν αποδεκτές από τη δεύτερη, θα οδηγήσουν στην έκδοση μίας απόφασης για την οποία θα εκδοθεί ΦΕΚ. Ήτοι θα πρόκειται για μία θεσμοθετημένη απόφαση. Θα

αποτελεί λοιπόν ένα θεσμικό μέτρο. Συνέχισε ζητώντας από τον κ. Κουδουμά να διευκρινίσει αν αυτό που τελικά εννοεί είναι ότι δεν υπάρχει ο άνθρωπος που θα εφαρμόσει αυτή τη νομοθεσία.

Ο κ. **Κουδουμάς** απάντησε ότι η όποια απόφαση ληφθεί έχει τη μορφή ΔΑΔ (δασικής απαγορευτικής διάταξης), δηλαδή τίθενται κανόνες. Οι παραβάσεις των ΔΑΔ είναι πταισματικές παραβάσεις. Τιμωρία για τα πταίσματα δεν υφίσταται πλέον, δεν προβλέπεται από τη νομοθεσία.

Η κα **Καργιολάκη** επιμένοντας στις θέσεις της, ανέφερε ότι δεν είναι ακριβώς έτσι όπως τα παρουσιάζει ο κ. Κουδουμάς με τη τοποθέτησή του. Και σίγουρα δεν γίνεται να υπάρχει επι μονίμου βάσεως ένας Εισαγγελέας πάνω στο νησί.

Ο **Συντονιστής** παρενέβη δηλώνοντας ότι η παρουσία φυλάκων λειτουργεί, με βεβαιότητα, αποτρεπτικά για τον εν δυνάμει παραβάτη επισκέπτη του νησιού, ακόμα και στις περιπτώσεις που κάποιος γνωρίζει ότι για συγκεκριμένη παράβαση στην οποία προβαίνει δεν προβλέπεται ποινή από το νομικό πλαίσιο. Για τις δε διανυκτερεύσεις (για camping κα.) προβλέπεται βεβαίωση παράβασης και επιβολή προστίμου.

Στο σημείο αυτό στη συζήτηση παρενέβη ο κ. **Δασκαλάκης (τακτικό μέλος, εκπρόσωπος της ΑΜΚΕ «ΚΟΚΚΙΝΕΛΛΑ»)** για να θέσει ερώτημα στον κ. Σαμαριτάκη σχετικά με το αν η ομάδα έργου έλαβε υπόψη τις άδειες έγκρισης απόπλου με προορισμό τη Χρυσή που εξέδωσε το Λιμεναρχείο Ιεράπετρας την προηγούμενη τουριστική περίοδο για τον υπολογισμό των ωρών διαμονής των επισκεπτών στη νήσο Χρυσή. Δηλαδή μπορεί να μπει σκάφος 9 το πρωί και μέχρι τις 7 το απόγευμα να μείνει εκεί; Για παράδειγμα το Λιμεναρχείο Ιεράπετρας μπορεί να ορίζει ωράριο (10πμ. με 5μμ.).

Ο κ. **Σαμαριτάκης** απάντησε ότι υπολογίστηκαν έως δύο «αλλαγές». Μπορεί ωστόσο να μην γίνει έτσι στη πράξη. Και να είναι εν τέλει μία.

Ο κ. **Δασκαλάκης** έκρινε σκόπιμο να διευκρινίσει ότι κάνοντας αναγωγή στα 150στρέμματα (ήτοι 125 στρέμματα της βόρειας παραλίας συν 25 στρέμματα της νότιας παραλίας) και στα 15τ.μ. που τέθηκε από τους μελετητές ως «χωρικό» όριο για «ένα» άτομο και με μέγιστο επιτρεπόμενο αριθμό τα 1.000 άτομα προκύπτουν 10.000 άτομα. Για 10 ώρες που προτείνεται ως ωράριο, είναι τελικά 1.000 άτομα την ημέρα.

Ο **Συντονιστής** παρενέβη και ανέφερε ότι δεν υπάρχει λόγος η συζήτηση να οδηγεί σε περιπλοκότητα του όλου σκεπτικού. Ο κ. Σαμαριτάκης προσκλήθηκε στη συνεδρίαση ώστε από την παρουσίαση του εκπονηθέντος έργου του να δοθεί η δυνατότητα στα μέλη της Επιτροπής να αντιληφθούν το γενικότερο «πνεύμα» και τη μεθοδολογία υλοποίησης που ακολουθείται από την Ομάδα Μελέτης. Εξάλλου τα πρώτα Παραδοτέα του ΣΦΕ και της ΦΙ-ΔΕ αναμένεται εντός λίγων ημερών να υποβληθούν από τον κ. Σαμαριτάκη στην αρμόδια Δ/νση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης και όλα θα πάρουν το δρόμο τους. Από τους όρους της συναφθείσας Σύμβασης είναι γνωστό ότι αρχικά θα πρέπει να εγκριθούν και να παραληφθούν από την αρμόδια Επιτροπή της ΑΔΚ. Εάν δεν προκύψουν προσκόμματα σε αυτό το στάδιο δηλαδή δεν απαιτηθούν διορθώσεις επι αυτών, στη συνέχεια θα διαβιβαστούν από την ΑΔΚ στην Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης της σχετικής Προγραμματικής Σύμβασης για έγκριση και παραλαβή. Εάν και αυτό το στάδιο ολοκληρωθεί επιτυχώς, ο **Συντονιστής** απηύθυνε ερώτημα σχετικά με το τι ακολουθεί ως διαδικασία. Όσον αφορά την έναρξη εφαρμογής της μελέτης, προαπαιτείται η σύμφωνη γνώμη ή η αδειοδότηση της Δασικής Υπηρεσίας ή/και της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας;

Ο κ. **Γουλιδάκης**, επικαλούμενος την ιδιότητα του πρώην Αντιπεριφερειάρχη και τις γνώσεις του ως προς τις διαδικασίες, ανέφερε ότι ανατίθενται μελέτες από τις υπηρεσίες σε συγκεκριμένους επιστημονικούς φορείς ή και ιδιώτες που μπορούν να εκπονήσουν αυτού του είδους τις μελέτες, επειδή υπάρχει η ανάγκη να συμπεριληφθεί στο σκεπτικό οποιασδήποτε απόφασης ή και ενέργειας. Σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει ότι η οποιαδήποτε μελέτη που παραδίδεται, αποτελεί το ιερό «ευαγγέλιο» το οποίο πρέπει να ακολουθηθεί πιστά από την υπηρεσία. Αν αναφερθεί συγκεκριμένα στη μελέτη που μόλις παρουσιάστηκε, θα χαθεί πολύτιμος χρόνος για να απαντήσει εμπειριστατωμένα στο ερώτημα που έθεσε ο Συντονιστής. Το επόμενο στάδιο μία υποβληθείσας

μελέτης, το πιθανότερο είναι ότι η Επιτροπή που θα την παραλάβει θα έχει τη δυνατότητα να εισηγηθεί στον πρώτο αρμόδιο παράγοντα, στον Περιφερειάρχη και στον Αντιπεριφερειάρχη - όποιος και αν είναι, όποτε είναι - και αμέσως μετά σε άλλες Επιτροπές, περιβαλλοντικές και οικονομικές, που θα συνηγορήσουν αν αυτή η μελέτη μπορεί να γίνει πράξη εφαρμοστική. Η εφαρμοστική πράξη σημαίνει «χρήματα» και ανάληψη ευθύνης πάνω στις προτάσεις της μελέτης. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ποιος θα κάνει τη φύλαξη, ποιος θα πληρώσει «εκείνο», ποιος θα πληρώσει το «άλλο». Άρα η μελέτη προφανώς θα ολοκληρωθεί στο επόμενο χρονικό διάστημα. Παρουσιάστηκαν ορισμένα χαρακτηριστικά που έδωσαν τη δυνατότητα σε όλους τους συμμετέχοντες να αντιληφθούν το «πνεύμα», καθώς και τι υπάρχει στη διάθεση σήμερα με τις δυνατότητες που παρέχει η τεχνολογία και οι επιστήμες που συμμετάσχουν για να εξαχθούν τα ευρήματα αυτής της μελέτης, και να γίνουν αναφορές στη φέρουσα ικανότητα. Για τη φέρουσα ικανότητα, σύμφωνα με τη παρουσίαση του κ. Σαμαριτάκη, ελήφθησαν υπόψη μόνο δύο παραλίες. Δηλαδή έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Άρα δε μπορεί να αποτελεί σε καμία περίπτωση το μοναδικό επιχείρημα πάνω σε όλους τους άλλους άξονες που θα ακολουθήσουν. Για το τι έπεται μετά λοιπόν ο κ. Γουλιδάκης ανέφερε ότι οι επιλογές είναι πολλές. Αναλόγως και με τους αιρετούς και τους ανθρώπους που θα συμμετάσχουν από υπηρεσιακούς παράγοντες, πολύ πιθανόν αυτή η μελέτη να μείνει στο συρτάρι. Σημείωσε, ως ανάλογο παράδειγμα, τη μελέτη που αφορά το λιμενικό καταφύγιο του Καλού Χωριού. Η ίδια η Πολιτεία χρειάστηκε δώδεκα ολόκληρα χρόνια για να εγκρίνει ενέργειες της αιρετής τότε Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Ήρθε η απάντηση και είναι θετική. Όμως είτε δίδει χρημάτων ή άλλοι λόγοι δεν έχουν οδηγήσει σε κάποιο αποτέλεσμα. Άρα για τη συγκεκριμένη μελέτη, αυτή σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που έχει τεθεί στη σχετική Προγραμματική Σύμβαση, αναμένεται να ολοκληρωθεί τον ερχόμενο Σεπτέμβριο, αφού φυσικά μεσολαβήσει το στάδιο που προβλέπεται, ήτοι αυτό της συλλογής και ανατροφοδότησης με επικαιροποιημένα δεδομένα που θα οδηγήσουν στο αναμορφωμένο ΣΦ και ΦΙ-ΔΕ. Σε σχέση πάντα και με την απόφαση που θα ληφθεί σε αυτή τη συνεδρίαση. Αν για παράδειγμα αποφασιστεί να μην υπάρξουν φέτος ρυθμίσεις περιορισμού επισκεψιμότητας, πολύ πιθανόν οι επισκέπτες της νήσου κατά την ερχόμενη τουριστική περίοδο να ανέλθουν σε 100.000. Αν η απόφαση που θα ληφθεί θα είναι παρόμοια της περσινής τότε ο αριθμός θα κυμαίνεται μεταξύ 25.000 με 35.000 άτομα. Και απευθυνόμενος στον κ. Σαμαριτάκη του επεσήμανε ότι σε αυτή τη περίπτωση η ομάδα μελέτης θα έχει άλλες δυνατότητες ώσμωσης του αποτελέσματος της μελέτης.

Επομένως, και απαντώντας στον Συντονιστή, ανέφερε ότι είναι αόριστο μετά από την υποβολή της μελέτης ποιες ενέργειες θα προκριθούν και θα ακολουθήσουν. Οι ενέργειες αυτές θα είναι σε γνώση και του Δήμου Ιεράπετρας, και των μελών της Επιτροπής, αλλά και της Αντιπεριφέρειας Λασιθίου, που μέχρι τώρα συμμετάσχει στο χρηματοδοτικό σκέλος του Σχεδίου Δράσης. Ολοκληρώνοντας, εξέφρασε την προσωπική του άποψη ότι η συγκεκριμένη μελέτη ούτως ή άλλως είναι απαραίτητη, πρέπει να επικαιροποιηθεί. Υπήρχε παλαιότερη, όπως σχετικά ανέφερε και ο κ. Μιχελαράκης, που όριζε αριθμό 1.500 ατόμων, και ο ίδιος είχε παρευρεθεί και στην παρουσίασή της και στη δημόσια διαβούλευση που είχε ακολουθήσει. Και μετά τη σημερινή παρουσίαση της νέας μελέτης, ανατρέπεται λίγο στο σκεπτικό του, αλλά και πάλι προκύπτει από μία λογική της επιστημονικοσύνης των μελετητών, ήτοι ότι εδώ η επισκεψιμότητα περιορίζεται σε δύο παραλίες και προκύπτει μέγιστος αριθμός 1.000 ατόμων. Απόλυτα πρέπει να διευκρινιστεί ο χρονικός προσδιορισμός των 1.000 ατόμων γιατί μπορεί να γίνει και αυτή η αλληλουχία που ανέφερε και ο κ. Μιχελαράκης - δηλαδή να έχουμε και 10.000 άτομα - ακολουθώντας τον κανόνα και πόσα καράβια θα πάνε. Τα πόσα καράβια θα πάνε είναι θέμα το πόσα θα αδειοδοτήσει το Λιμεναρχείο Ιεράπετρας. Στον ελεύθερο ανταγωνισμό μπαίνει όποιος θέλει και δύναται να πάει το καράβι του εκεί. Επιβάλλεται να είναι ξεκάθαρα τα πράγματα. Η κα Ρουμелиωτάκη προηγουμένως ανέφερε ότι τα μεγάλα καράβια (ημερόπλοια) που δραστηριοποιούνται στη νήσο Χρυσή είναι τρία με τέσσερα, χωρητικότητας μέχρι 400 ατόμων. Όμως ανάλογα τους περιορισμούς, την προστασία και τις προτεραιότητες που τίθενται κάθε φορά, αυτά παράλληλα αποτελούν και το περιθώριο της επιχειρηματικής δραστηριότητας για την επισκεψιμότητα. Την Επιτροπή όμως, λαμβάνοντας υπόψη και τη συγκεκριμένη μελέτη, την ενδιαφέρει περισσότερο ο τρόπος φύλαξης παρά ο ίδιος ο μέγιστος

αριθμός επισκεπτών που θα καθοριστεί, ο οποίος είναι ρευστός στο μυαλό όλων. Η μελέτη θα είναι στη διάθεση όλων των συνεμπλεκόμενων υπηρεσιών και τα στοιχεία της θα είναι σημαντικά. Ωστόσο, δεν γίνεται αποδεκτό από όλους, ότι αν το νησί φυλάσσεται επαρκώς και αποτελεσματικά, ο αριθμός αυτός μπορεί να αποφασιστεί να γίνει ακόμα και διπλάσιος; Μόνο βέβαια εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις επισκεψιμότητας με κανόνες και όρια που μπορεί να θέσει η Επιτροπή ή άλλο αρμόδιο όργανο της Πολιτείας.

Το λόγο ζήτησε ο κ. **Κουδουμάς** και ανέφερε ότι όλες αυτές οι μελέτες που αφορούν σε δασικό χώρο και χαρακτηρίζονται ως δασοτεχνικές μελέτες, όλες συντάσσονται από δασολόγο, κατατίθενται για θεώρηση στην αρμόδια Διεύθυνση Δασών του νομού και έπειτα διαβιβάζονται για έγκριση στη Δ/ση Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών της Επιθεώρησης Εφαρμογής Δασικής Πολιτικής Κρήτης. Αυτή είναι η νόμιμη και σωστή διαδικασία. Αυτή η διαδικασία πρέπει να τηρείται, ειδικά δεν δύναται να εφαρμοστεί κανένα έργο.

Ο **Συντονιστής** παρενέβη και συμπέρανε ότι το επόμενο βήμα είναι οι διαδικασίες αδειοδότησης από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας στην Κρήτη. Στη συνέχεια απευθυνόμενος στην κα Σοφιανού, εξέφρασε ερώτημα για το εάν, μετά την έγκριση και παραλαβή των Παραδοτέων των μελετών ΣΦ και ΦΙ-ΔΕ από την Κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης της Προγραμματικής Σύμβασης, απαιτείται εκτός των εγκρίσεων από τις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες, και έγκριση από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου.

Η κα **Σοφιανού (Προϊσταμένη Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου)** απάντησε ότι οπωσδήποτε θα απαιτηθεί αδειοδότηση από την Υπηρεσία της. Επανέλαβε σε όλους τους συμμετέχοντες ότι οτιδήποτε γίνεται στο νησί απαιτεί την αδειοδότηση της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας. Όλο το νησί είναι κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος. Γι' αυτό και προηγουμένως, όταν θέμα συζήτησης ήταν η πρόταση του Δήμου Ιεράπετρας για την υλοποίηση της μελέτης της λιμενικής εγκατάστασης, ρώτησε για τη χωροθέτηση του νέου προβλήτα. Η μελέτη λιμενικής εγκατάστασης θα πρέπει οπωσδήποτε να εγκριθεί από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου και προκειμένου να μην υπάρχουν καθυστερήσεις η κα Σοφιανού σύστησε στην κα Ρουμελιωτάκη να ενημερώσει τον κ. Ρομπογιαννάκη (μελετητή που συνέταξε την πρόταση της μελέτης) να επικοινωνήσει με την Υπηρεσία της κατά την εκπόνηση της μελέτης ώστε να υπάρχει μία συνεννόηση επί του συνόλου της πρότασης και να αποφευχθούν πιθανά μελλοντικά προσκόμματα (όπως για παράδειγμα ακύρωση της μελέτης) που θα επιφέρουν μεγάλες καθυστερήσεις στην υλοποίηση του λιμενικού έργου. Επιπρόσθετα επεσήμανε ότι ο Δήμος Ιεράπετρας και η Αντιπεριφέρεια Λασιθίου θα πρέπει να λάβουν υπόψη ότι απαιτείται να γίνει ένα Μνημόνιο Συνεργασίας, είτε με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου είτε με την Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων, για την παρακολούθηση των εργασιών και προκειμένου να υλοποιηθεί η μελέτη. Ακόμα βέβαια είναι νωρίς, αλλά θεωρεί σκόπιμο να το αναφέρει προς ενημέρωση των φορέων που εμπλέκονται στο λιμενικό έργο, καθώς αυτό το Μνημόνιο θα πρέπει να χρηματοδοτηθεί και να ενταχθεί ως «Υποέργο» στην υλοποίηση της μελέτης.

Ακολούθως ο **Συντονιστής** απευθυνόμενος στον κ. Σαμαριτάκη ρώτησε για το ποιες προϋποθέσεις απαιτούνται προκειμένου αυτή η μελέτη να εφαρμοστεί από αρχές Μαΐου 2023.

Ο κ. **Σαμαριτάκης** ρώτησε τον Συντονιστή «τι προϋποθέσεις απαιτούνται; Αλλά για πόσα άτομα μιλάμε;» Και επανέλαβε ότι η μελετητική ομάδα υπολόγισε τον μέγιστο αυτό επιτρεπόμενο αριθμό επισκεπτών των περίπου 1.000 ατόμων υπό την προϋπόθεση ότι συντρέχουν όλες οι απαραίτητες προϋποθέσεις. Με απλά λόγια, αν όλοι οι παράγοντες και οι συνθήκες, στα οποία λεπτομερώς αναφέρθηκε κατά την παρουσίασή του, λειτουργούν «τέλεια», τότε και μόνο τότε είναι εφαρμόσιμος αυτός ο αριθμός, χωρίς να υπάρχουν επιπτώσεις στο ευαίσθητο και μοναδικό φυσικό περιβάλλον της νήσου Χρυσή. Ως προς το ερώτημα που έθεσε ο Συντονιστής θα πρέπει να εξεταστούν τα υφιστάμενα δεδομένα. Τι έχουμε τώρα; Έχουμε εξασφαλίσει τις συνθήκες επαρκούς και αποτελεσματικής φύλαξης;

Ο κ. **Γουλιδάκης** παρενέβη και σημείωσε ότι, στην πράξη, αν η Επιτροπή δε διαμορφώσει μία ολοκληρωμένη εικόνα, στο νησί κανονικά δεν μπορεί να πάει κανείς. Και λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα επεσήμανε ο Ανάδοχος σχετικά με τις προϋποθέσεις που πρέπει να υπάρχουν όπως φύλακες, λύσεις για διαμονή των φυλάκων, υποδομές. Ανέφερε ότι τα χρονικά περιθώρια που έχει η Επιτροπή για να πάρει μία απόφαση για περιορισμό ή μη της επισκεψιμότητας είναι πολύ «στενά» και επίσης αντιλαμβάνεται ότι η μελέτη δεν έχει ολοκληρωθεί σε τέτοιο στάδιο ώστε να υπάρχει κάτι απολύτως συγκεκριμένο και απολύτως αποσαφηνισμένο για να βασιστεί σε αυτό η Επιτροπή για τη λήψη των αποφάσεών της. Το ένα είναι αλληλένδετο με το άλλο. Άρα προφανώς, εάν η Επιτροπή δεν έχει τεκμηρίωση και απόλυτη διασαφήνιση των όρων, δεν είναι σε θέση να «μιλάει» για επισκεψιμότητα στο νησί. Όλα μαζί τίθενται ταυτόχρονα. Θα πρέπει σήμερα να τρέξουμε, 7 του Φλεβάρη, να εξετάσουμε πώς θα βρεθεί το προσωπικό (μέσω προσλήψεων;) για να υπάρχουν όλες οι προϋποθέσεις 1^η Μαΐου που ξεκινάει η τουριστική περίοδος. Αυτά θα πρέπει να εξεταστούν στη σημερινή συνεδρίαση. Πώς ακριβώς θα διασφαλιστούν λαμβάνοντας υπόψη και τα στοιχεία του κ. Σαμαριτάκη που προφανώς είναι ενδεικτικά του πώς θα κινηθεί η μελέτη λαμβάνοντας υπόψη όλες τις κατάλληλες παραμέτρους. Και στη συνέχεια ρώτησε τον Ανάδοχο πότε υπολογίζει να έχει μία ολοκληρωμένη μελέτη. Ίσως τέλος του 2023;

Ο κ. **Σαμαριτάκης** απάντησε ότι, σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους, καταληκτική ημερομηνία υποβολής των δεύτερων και τελικών Παραδοτέων των εν θέματι μελετών ορίζεται η 16^η Σεπτεμβρίου 2023, ημερομηνία λήξης της διάρκειας ισχύος της ΚΥΑ του Σχεδίου Δράσης. Σημείωσε ότι στην ουσία, αναλόγως και των αποφάσεων της Επιτροπής στη τρέχουσα συνεδρίαση, το επόμενο χρονικό διάστημα μετά από τη διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς, την αποστολή ερωτηματολογίων σε φορείς και επισκέπτες, την ανάλυση των αποτελεσμάτων που θα προέλθουν από αυτά και την παρακολούθηση της φετινής κατάστασης στο νησί, θα επαναξιολογηθεί ο τελικός επιτρεπόμενος αριθμός επισκεπτών. Ολοκληρώνοντας, προέβη σε μία διόρθωση προηγούμενης αναφοράς του σχετικά με τα εκτάρια που ελήφθησαν υπόψη για τον υπολογισμό του μέγιστου επιτρεπόμενου αριθμού των 1.000 ατόμων, «διορθώνοντας» τον κ. Δασκαλάκη, ο οποίος αναφέρθηκε σε 150 στρέμματα, και διευκρινίζοντας ότι είναι 1,50 εκτάρια δηλαδή 15 στρέμματα, και όχι 150 στρέμματα, όπως εκ παραδρομής είχε προηγουμένως.

Ο κ. **Δασκαλάκης** παρενέβη και ρώτησε τον κ. Σαμαριτάκη εάν, χωρίς να ληφθεί υπόψη το «ιδανικό» σενάριο που προτείνει η Ομάδα Μελέτης, που όπως διαφαίνεται είναι αδύνατο να εφαρμοστεί τη φετινή τουριστική περίοδο, εάν υπάρχει κάτι άλλο που μπορούν να προτείνουν οι μελετητές.

Ο κ. **Σαμαριτάκης** απάντησε ότι, και ελλείψει αρμοδιότητας, δεν μπορεί να πάρει θέση σε κάτι τέτοιο. Ωστόσο συνειδητοποιεί και ο ίδιος την πραγματικότητα, που είναι ότι αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει καμία από τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για το προτεινόμενο, από την ομάδα του, Σχέδιο Φύλαξης.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** ζήτησε το λόγο αναφέροντας ότι διαπιστώνει ότι η Επιτροπή «φάσκει» και «αντιφάσκει». Πέρυσι το νησί ήταν «κλειστό». Δεν λειτουργούσε το νησί όπως έπρεπε να λειτουργήσει. Επιτρεπόταν μόνο ο περίπλους περιμετρικά του νησιού, και μέχρι την ακτή όσοι λουόμενοι μπορούσαν να βγουν. Ένα σχέδιο που κατά την προσωπική της άποψη ήταν άτοπο. Οι λόγοι ήταν ο παράνομος προβλήτας, η έλλειψη φύλαξης, δεν υπήρχαν συγκεκριμένες διαδρομές καθώς τόσα χρόνια οι επισκέπτες διέρχονταν μέσα από το δάσος κλπ.

Ο **Συντονιστής** παρενέβη επισημαίνοντας στην κα Ρουμελιωτάκη, η οποία διαρκώς αναφέρεται σε αυτό το θέμα, ότι ο προβλήτας δεν έχει σχέση παρεμπιπτόντως. Διευκρίνισε σε όλους ότι ναι μεν για τον προβλήτα της νήσου Χρυσή έχει εκδοθεί Πρωτόκολλο Κατεδάφισης από την Κτηματική Υπηρεσία Λασιθίου αλλά αυτό παραμένει ανεκτέλεστο, λόγω της διαρκούς παράτασης αναστολής της εκτέλεσης κατεδαφίσεων των αυθαίρετων κατασκευών επί αιγιαλού και παραλίας που χορηγεί η Πολιτεία. Η τελευταία παράταση έχει ισχύ μέχρι 31.3.2023 σύμφωνα με το άρθρο 17 του ν.4989/2022. Αυτό λοιπόν πρακτικά σημαίνει ότι μπορεί κάποιος να αποβιβάζεται σε αυθαίρετο και

μη ασφαλή προβλήτα, την ευθύνη όμως την έχει ο καπετάνιος του πλοίου. Το επιτρέπει η νομοθεσία.

Η κα **Ρουμелиωτάκη** συνέχισε αναφέροντας ότι παρατηρεί η συζήτηση να γίνεται υπό δύο οπτικές γωνίες. Από τη μία μεριά λέμε ότι δηλαδή φέτος θα μπορεί το караβάκι να πηγαίνει στον αυθαίρετο προβλήτα, να αποβιβάζεται ο κόσμος, να ακολουθεί τη διαδρομή-που ευελπιστεί να έχει σημανθεί εκτός αμμοθινών- την περιφερειακή, λίγο πιο δυτικά του νησιού. Επομένως, κατά την προσωπική της άποψη, δεν υφίσταται πρόβλημα να μπει ο κόσμος κανονικά στο νησί. Από την άλλη μεριά, πώς θα μπει ο κόσμος στο νησί; Εκτός αν μπει όπως τα προηγούμενα χρόνια που υπήρχε απαγόρευση λειτουργίας αναψυκτηρίων και τοποθέτησης/χρήσης ομπρελοκαθισμάτων. Δηλαδή υπήρχε απαγόρευση μίσθωσης των παραλιών...για να έχει ο κόσμος μία καλή παρουσία στο νησί και να μπορεί να εξυπηρετηθεί. Ανέφερε ότι με λίγα λόγια έτσι όπως το πάει η Επιτροπή είναι δύσκολο για την ίδια να αντιληφθεί ακριβώς με ποια δεδομένα θα «ανοίξει» φέτος το νησί, δηλαδή τι έχει αλλάξει από πέρυσι. Και επεσήμανε ότι, κατά την προσωπική της άποψη, το νησί έπρεπε και πέρυσι να ήταν «ανοικτό». Απευθυνόμενη σε όλους, δήλωσε ότι έχει την αίσθηση ότι τώρα όλοι στην Επιτροπή θέλουν να «ανοίξει» φέτος το νησί. Φυσικά και ο Δήμος Ιεράπετρας υποστηρίζει το ίδιο, και το κάνει από πέρυσι.

Ο **Συντονιστής** παρενέβη και απάντησε στην κα **Ρουμелиωτάκη** ότι όλη την προηγούμενη χρονιά ακριβώς αυτό προσπάθησε να επιτύχει η Επιτροπή με όλες τις ενέργειες και πρωτοβουλίες που πήρε.

Η κα **Ρουμелиωτάκη** συνέχισε αναφέροντας ότι πέρυσι οι αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου Ιεράπετρας ήταν συγκεκριμένες. Ο Δήμος προχωράει με αυτές τις θέσεις, δεν αλλάζει τις θέσεις του σε τίποτα. Αλλά δεν μπορεί να δεχτεί ότι πέρυσι ήταν παράνομος ο προβλήτας και φέτος δεν είναι. Πρόσθεσε ότι τη στιγμή που υπήρχε η ΕΠΜ του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, η οποία, όπως σήμερα αντιλήφθηκε, δεν έχει τίποτα διαφορετικό από τη νέα μελέτη που μόλις παρουσιάστηκε από τον κ. Σαμαριτάκη, και χωρίς να θέλει να προσβάλει τον Ανάδοχο, εξέφρασε την απορία της γιατί να γίνει μία καινούρια μελέτη και να δοθούν κονδύλια. Έπρεπε να το προχωρήσει η Επιτροπή αυτό το μέτρο; Θα μπορούσε να επικαλεστεί ότι υπάρχει ήδη μία μελέτη.

Ο **Συντονιστής** παρενέβη επισημαίνοντας ότι δεν υπήρχε μελέτη Σχεδίου Φύλαξης και Εποπτείας για το νησί. Ούτε Φέρουσας Ικανότητας-Διαχείρισης επισκεπτών. Οι αριθμοί που αναφέρονται στον Κανονισμό Λειτουργίας ήταν αυθαίρετοι γιατί δεν είχαν βασιστεί σε κάποια συγκεκριμένη μελέτη. Αυτά έχουν ειπωθεί και συζητηθεί σε προηγούμενες συνεδριάσεις της Επιτροπής. Και σημείωσε ότι όταν δει και μελετήσει η ίδια τη μελέτη του ΣΦΕ του κ. Σαμαριτάκη θα καταλάβει. Στη συνέχεια, απευθυνόμενος στον κ. Κουδουμά, τον ρώτησε τι ακριβώς απαιτείται να γίνει, όσον αφορά στη φύλαξη, για να λειτουργήσει με αυξημένο κόσμο το νησί, λαμβάνοντας υπόψη και όλα όσα μέχρι στιγμής έχουν ακουστεί κατά τη συζήτηση.

Ο κ. **Κουδουμάς** εξέφρασε αρχικά την προσωπική του άποψη. Κατηγορηματικά δήλωσε ότι το νησί πρέπει να παραμείνει και φέτος με το ίδιο καθεστώς. Και όχι μόνο φέτος, για κάποια χρόνια. Είναι ο μόνος τρόπος για να ανακάμψει το οικοσύστημα. Αυτό αποδεικνύεται και από τα ευεργετικά οφέλη και αποτελέσματα, έστω και αυτά τα ελάχιστα που παρατηρήθηκαν, που είχε για το ήδη υποβαθμισμένο φυσικό περιβάλλον η απόφαση της Συντονίστριας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης με τις ρυθμίσεις του περιορισμού της επισκεψιμότητας την τουριστική περίοδο του 2022. Συνέχισε επισημαίνοντας ότι οποιαδήποτε διαφορετική απόφαση για το νησί θα επιφέρει την ολοκληρωτική καταστροφή. Σημείωσε ότι αυτή είναι η προσωπική του γνώμη ως επικεφαλής της Δασικής Υπηρεσίας, προσθέτοντας ότι ούτε πολιτικός είναι, ούτε ασκεί πολιτική. Επανάλαβε ότι η πράξη αυτό έχει δείξει τόσες δεκαετίες. Το νησί καταστράφηκε από την πολυκοσμία. Όταν βάλεις 1.000 άτομα μέσα στο νησί, μετά θα ακολουθήσουν και οι «άλλοι», οι γνωστοί, με τις καβάζες/παράγκες. Αυτά πάνε πακέτο, γιατί υπάρχουν συμφέροντα. Η Δασική Υπηρεσία τόσα χρόνια έρχεται αντιμέτωπη με αυτά τα φαινόμενα.

Η κα **Ρουμелиωτάκη** παρενέβη λέγοντας ότι αν υπάρχει επαρκής και αποτελεσματική φύλαξη στο νησί ούτε παράγκες θα υπάρχουν, ούτε παραπήγματα θα υπάρχουν, ούτε όλα αυτά τα απόβλητα και απορρίμματα θα υπάρχουν. Συνέχισε αναφέροντας το παράδειγμα της Σπιναλόγκα. Πώς φυλάσσεται η Σπιναλόγκα; Εκεί ο κόσμος «μπαίνει» και «βγαίνει». Γιατί λοιπόν να μη γίνει αυτό και στη περίπτωση της Χρυσής; Που είναι το πρόβλημα;

Ο κ. **Κουδουμάς** απάντησε ότι δεν καταλαβαίνει το λόγο του να μπει ο κόσμος στο νησί. Επανελάβε ότι αν συνεχιστεί η πρότερα κατάσταση και πηγαίνουν επισκέπτες, η κατάληξη στο νησί θα είναι ένας χέρσος τόπος. Το νησί καταστράφηκε από τους ανθρώπους.

Η κα **Ρουμелиωτάκη** ανέφερε ότι προσωπικά η ίδια επισκέπτεται το νησί από το 1982. Ποτέ δεν μπήκε μέσα στο νησί και να το καταστρέψει. Και δήλωσε ότι το νησί από τις υπηρεσίες καταστράφηκε, όχι από τους ανθρώπους.

Ο κ. **Κουδουμάς** απευθυνόμενος στον Συντονιστή, κατηγορηματικά δήλωσε ότι η προσωπική του γνώμη είναι ότι πρέπει να συνεχίσει ο περιορισμός της επισκεψιμότητας στη νήσο Χρυσή για να ανακάμψει το οικοσύστημα και αυτό το μοναδικό τοπίο του νησιού.

Ακολούθως ο **Συντονιστής** απευθύνθηκε στη κα Σοφιανού και ανέφερε ότι με την προηγούμενη απόφαση [Α.Π.:ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΙΠΚΑ/ΤΠΚΑΧΜΑΕ/202547/138776/4298/2358/7-5-2020] της Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, κας Μενδώνη, η νήσος Χρυσή, ως κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος, είχε εξαιρεθεί της παραχώρησης απλής χρήσης αιγιαλού παραλίας για την άσκηση δραστηριοτήτων που εξυπηρετούν τους λουόμενους ή την αναψυχή του κοινού, για τους σκοπούς ομαλής συνέχισης των αρχαιολογικών ανασκαφών. Συνέχισε αναφέροντας ότι αυτή η Υπουργική Απόφαση, δεδομένου ότι έληξε η διάρκεια ισχύος της, θα επανεκδοθεί εντός του έτους 2023 ορίζοντας εκ νέου τις εξαιρέσιμες περιοχές. Και ρώτησε τη κα Σοφιανού εάν η νήσος Χρυσή θα συμπεριληφθεί σε αυτές τις εξαιρέσιμες περιοχές.

Η κα **Σοφιανού** απαντώντας στον Συντονιστή, αποκάλυψε ότι αυτή η απόφαση εκδίδεται μετά από εισήγηση της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου. Την προηγούμενη φορά η Υπηρεσία της εισηγήθηκε την εξαίρεση της νήσου Χρυσή από την παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού παραλίας για την άσκηση δραστηριοτήτων που εξυπηρετούν τους λουόμενους ή την αναψυχή του κοινού. Και γνωστοποίησε στους συμμετέχοντες ότι το ίδιο προτίθεται να εισηγηθεί και φέτος. Η διάρκεια ισχύος εκείνης της απόφασης ήταν δύο χρόνια. Έληξε το 2022. Οπότε τώρα η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου θα πρέπει να εισηγηθεί για τα έτη 2023 και 2024. Θεωρεί ότι το προτιμότερο είναι να εισηγηθεί πάλι η Υπηρεσία της να μη δοθούν οι παραλίες του νησιού για εκμετάλλευση μέχρι να ανακάμψει το οικοσύστημα σε ικανοποιητικό βαθμό.

Ο **Συντονιστής** παρενέβη και επανέλαβε, αυτό που χρόνια τώρα δηλώνει ο ίδιος, ότι στην Ελλάδα έχουμε φτάσει στο σημείο, το Υπουργείο Πολιτισμού, και όχι το Υπουργείο Περιβάλλοντος, να προστατεύει το περιβάλλον της Ελλάδας. Όταν παίρνει απόφαση το Υπουργείο Πολιτισμού δεν υπάρχει καμία απολύτως αντίδραση. Όλα γίνονται με ευταξία. Αντιθέτως, όταν ληφθεί μία απόφαση από το Υπουργείο Περιβάλλοντος οι αντιδράσεις είναι έντονες.

Η κα **Σοφιανού** συμφώνησε με την τοποθέτηση του Συντονιστή και συμπλήρωσε ότι η ίδια είχε παρατηρήσει ότι τις προηγούμενες χρονιές που δινόταν η άδεια για την εκμετάλλευση των παραλιών, η κατάσταση ήταν πραγματικά ανεξέλεγκτη. Και πάρα πολύ κόσμος επισκεπτόταν το νησί. Επίσης είχε στηθεί και λειτουργούσε ένα μπαράκι με ηχορύπανση κα. φαινόμενα, που δεν επιτρέπονται σε ένα τέτοιο τόπο. Η ίδια θεωρεί ότι αν δεν επιτρέψει η Υπηρεσία της την εκμετάλλευση των δύο παραλιών με ομπρελοκαθίσματα δε σημαίνει ότι αυτοί που αγαπούν το περιβάλλον δε θα πάνε. Θα πάρουν τη δική τους ομπρέλα και θα πάνε. Δεν χρειάζεται να γίνεται αυτού του είδους η εκμετάλλευση και μάλιστα με αυτή την «τρελή» κοστολόγηση για τους επισκέπτες. Η ίδια είχε δει ταμπέλα στο νησί με αναγραφή του ποσού των 25€ για την πολυθρόνα στη Χρυσή. Δηλαδή αυτά είναι και για τους «λίγους». Ποιος μπορεί να πάει στο νησί και να δώσει 25€ για την πολυθρόνα; Συνέχισε αναφέροντας στους συμμετέχοντες ότι, πέρυσι που είχε

περιοριστεί η επισκεψιμότητα με τις ειδικές ρυθμίσεις που θέσπισε η Συντονίστρια της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, και κατά τις επισκέψεις της στο νησί λόγω του έργου των αρχαιολογικών ανασκαφών, η ίδια παρατήρησε ότι και τα φυτά άρχισαν να επανέρχονται αλλά επίσης άρχισαν να φαίνονται πάλι τα κογχυλάκια στην παραλία τα οποία είχαν εξαφανιστεί. Σύστησε λοιπόν να κάνουν όλοι λίγο υπομονή ακόμα, να περιμένουν όλοι λίγο ακόμη μήπως και σωθεί το νησί, παρά τις ελάχιστες ελπίδες, αλλά ωστόσο αξίζει η προσπάθεια, και εκ μέρους των υπηρεσιών και εκ μέρους των πολιτών. Απευθυνόμενη στην κα Ρουμελιωτάκη, σημείωσε ότι η περίπτωση της Σπιναλόγκας είναι πολύ διαφορετική. Η Σπιναλόγκα είναι ένα κάστρο. Δεν μπορεί κάποιος να μπει αυθαίρετα από όπου θέλει. Είναι συγκεκριμένη η είσοδος. Υπάρχει φύλαξη δώδεκα ώρες το εικοσιτετράωρο. Οπότε αυτός που θα μπει πρέπει να βγει. Και γίνεται επίσης έλεγχος από τους φύλακες στο τέλος της βάρδιας- πριν κλειδώσουν το κάστρο- μη τυχόν και έχει μείνει κάποιος μέσα. Και αυτό γίνεται σε όλους τους αρχαιολογικούς χώρους, όχι μόνο στο κάστρο της Σπιναλόγκας. Δηλαδή και στη Ζάκρο ακόμα, πριν κλείσει ο χώρος, ο φύλακας είναι υποχρεωμένος να κάνει ένα περίπατο μέσα στον αρχαιολογικό χώρο για να εξασφαλίσει ότι δεν έχει μείνει κάποιος άνθρωπος μέσα.

Ο κ. **Γουλιδάκης** παρενέβη ρωτώντας τη κα Σοφιανού εάν η φύλαξη γίνεται από υπηρεσιακούς παράγοντες της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας ή έχει ανατεθεί από άλλη υπηρεσία ή ακόμα και σε ιδιώτες;

Η κα **Σοφιανού** απάντησε ότι πρόκειται για αρχαιοφύλακες. Και συμπλήρωσε ότι θεωρεί ότι το ίδιο μπορεί να γίνει και στη Χρυσή. Δηλαδή, στη περίπτωση που υπάρχουν φύλακες, στο τέλος της ημέρας οι φύλακες να διαβηματίζουν τις παραλίες και τα ενδότερα, για να εξασφαλίσουν ότι δεν παραμένει κάποιος στα μέσα στο νησί πχ. για να διανυκτερεύσει.

Ο κ. **Κουδουμάς**, διαφωνώντας με την κα Σοφιανού, δήλωσε ότι η έκταση του νησιού δεν μπορεί να ελεγχθεί από δύο μόνο φύλακες. «Και εκατό άτομα να το γυρίζουν το νησί θα υπάρχουν κρυμμένοι πεντακάσιοι, δεν θα βρουν ούτε έναν», είπε χαρακτηριστικά. Τα γνωρίζει αυτά πολύ καλά ο ίδιος, τόσα χρόνια που ασχολείται με το νησί.

Ο **Συντονιστής** απηύθυνε ακόμα ένα ερώτημα στην κα Σοφιανού. Στη θέση «Σπήλιος», στο Αυλάκι, που είναι η γνωστή οικία, ο ιδιοκτήτης ή ο μισθωτής της οικίας, έχει περιφράξει ένα χώρο περίπου 2,5 στρεμμάτων. Λιγότερο από τη μισή έκταση έχει αποχαρακτηριστεί από αναδασωτέα έκταση. Αλλά μέσα σε όλο αυτό το χώρο έχει διαπιστωθεί η ύπαρξη μεγάλου όγκου διαφόρων άχρηστων υλικών. Αυτή η κατάσταση δεν συνάδει ούτε με το φυσικό περιβάλλον του νησιού αλλά ούτε και με τον αρχαιολογικό του χαρακτήρα. Ρώτησε λοιπόν την κα Σοφιανού για το εάν η Αρχαιολογική Υπηρεσία έχει αρμοδιότητα να επιβάλλει στον ιδιοκτήτη τον εξωραϊσμό εκείνου του σημείου.

Η κα **Σοφιανού** απάντησε ότι φυσικά και έχει αρμοδιότητα η Υπηρεσία της. Σύμφωνα με τις διατάξεις του αρχαιολογικού νόμου, συγκεκριμένα το άρθρο 10 του ν. 4858/2021, όπως ισχύει «*Κύρωση Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς*» (ΦΕΚ 220/Α'/19.11.2021), απαγορεύεται κάθε ενέργεια η οποία είναι δυνατόν να επιφέρει με άμεσο ή έμμεσο τρόπο καταστροφή, βλάβη, ρύπανση ή αλλοίωση της μορφής του αρχαιολογικού χώρου/ακινήτου μνημείου. Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου είχε υποβάλλει μήνυση (μήνα Μάιο), πριν από πολλά χρόνια, στην οποία γινόταν σαφής αναφορά για ανέγερση αυθαίρετων κατασκευών, ζητώντας τη διακοπή των αυθαίρετων εργασιών.

Στο σημείο αυτό η κα **Σοφιανού**, κάνοντας μία παρένθεση, ενημέρωσε τους συμμετέχοντες ότι τον περασμένο Μάιο που η ίδια επισκέφτηκε το νησί μαζί με το συνεργείο ανασκαφής, είδε την κατάσταση εντός αυτού του περιφραγμένου χώρου. Αυτός που εκμεταλλεύεται το σπιτάκι, που δεν γνωρίζει ακριβώς ποιος είναι-ποτέ δεν μπόρεσε η υπηρεσία να μάθει τα στοιχεία του πραγματικού ιδιοκτήτη της οικίας και του γεωτεμαχίου- έχει προβεί στην ανέγερση αυθαίρετων κατασκευών με διάφορα υλικά. Χώρια τη «βρωμιά» και τη ρύπανση που η ίδια παρατήρησε. Εκεί τώρα είναι στοιβαγμένες όλες οι πολυθρόνες και οι ξαπλώστρες οι οποίες χρησιμοποιούνταν παλιά στη παραλία, που μπορεί να σημαίνει ότι μέχρι και αυτός που διαμένει εκεί ή ο ιδιοκτήτης

εκμεταλλευόταν ακόμα και την παραλία. Αλλιώς για ποιο λόγο να είναι αυτές στοιβαγμένες εντός του ιδιόκτητου χώρου του;

Συνέχισε αναφέροντας ότι στο σημείο εκείνο υπάρχει ο υγρότοπος της Αλυκής, ο οποίος είναι ιδιαίτερα σημαντικός καθώς προστατεύεται με Προεδρικό Διάταγμα, και ο οποίος έχει αλλάξει χρώμα από τα σκουπίδια που ήταν πεταμένα εκεί μέσα. Επανερχόμενη στην προηγούμενη αναφορά της περί της μήνυσης που είχε υποβληθεί στο Αστυνομικό Τμήμα Ιεράπετρας δήλωσε ότι η ίδια προσωπικά ποτέ δεν κατάλαβε το πώς λειτούργησε το Αστυνομικό Τμήμα τότε. Μετά από ένα μήνα από την υποβολή της μήνυσης, της έστειλαν έγγραφο με το οποίο ρωτούσαν την υπηρεσία της σε ποιο σπίτι στη Χρυσή αναφέρεται. Η υπηρεσία της απάντησε ότι αναφέρονται στο «μοναδικό» σπίτι που υφίσταται εκεί. Δεν έχει άλλο σπίτι, ένα είναι στο νησί. Στη συνέχεια την ενημέρωσαν από το Αστυνομικό Τμήμα Ιεράπετρας ότι δεν γνωρίζουν ποιος είναι ο ιδιοκτήτης. Η κα Σοφιανού σημείωσε ότι η μήνυση που υπεβλήθη από την Υπηρεσία της ήταν σαφής και ότι η Αστυνομία έπρεπε να ενεργήσει άμεσα. Τότε λοιπόν, μετά από όλη αυτή την αλληλογραφία που διημείφθη μεταξύ των δύο υπηρεσιών, έφτασε Δεκέμβρης για να λάβει η υπηρεσία της ένα έγγραφο από το Αστυνομικό Τμήμα Ιεράπετρας με το οποίο ζητούσαν από την Αρχαιολογική Υπηρεσία να τους υποδείξει το σημείο που εκτελούνται οι αυθαίρετες εργασίες. Μα αυτή η ενέργεια ήταν άτοπη και άνευ ουσίας. Από το Μάιο που υποβλήθηκε η μήνυση, ζητήθηκε τον Δεκέμβριο να υποδειχτεί το σημείο; Μα στην πράξη τελείωσε, οι εργασίες ανέγερσης των αυθαίρετων κατασκευών έγιναν. Πέρα φυσικά που Δεκέμβρη μήνα κανείς δεν πάει στη Χρυσή. Διαπίστωσε λοιπόν μία κωλυσιεργία από τη πλευρά της Αστυνομίας και μάλιστα τότε την είχε καταγγείλει.

Και επανέλαβε ότι φυσικά και η υπηρεσία της έχει αρμοδιότητα. Ωστόσο επεσήμανε ότι μόνοι τους ως υπηρεσία δεν μπορούν να κάνουν πολλά πράγματα. Ίσως όμως αν συνεργαστούν και συντονιστούν όλοι μαζί, Επιτροπή και αρμόδιες υπηρεσίες, να μπορέσουν να «καθαρίσουν» και τον σημαντικό υγρότοπο της Αλυκής, η οποία πρέπει να υπήρχε από την αρχαιότητα. Πρόκειται για αρχαία Αλυκή. Την εκμεταλλεύονταν και οι Ρωμαίοι, ίσως και οι Μινωίτες. Από τα ευρήματα των ανασκαφών προκύπτει τοιχοποιία και κεραμική τριγύρω από όλες τις εποχές. Αλλά πέρα από την Αλυκή θα μπορούσαν να φροντίσουν ολόκληρο το τόπο εκεί πέρα.

Ο **Συντονιστής** ενημέρωσε την κα Σοφιανού ότι εκεί έχει γίνει, εκτός των άλλων, και παράνομα κατάτμηση. Και ότι τα στοιχεία των ιδιοκτητών των δύο γεωτεμαχίων που είναι περιφραγμένα, αλλά και του μισθωτή της γνωστής οικίας, είναι εις γνώση της Επιτροπής και διαθέσιμα στην υπηρεσία της όποτε ζητηθούν. Επίσης την ενημέρωσε ότι πριν λίγες ημέρες στο Googlemaps και Google Earth αναρτήθηκε αεροφωτογραφία πολύ πρόσφατης λήψης, συγκεκριμένα μηνός Ιουνίου 2022, που συγκρίνοντάς τη με την προηγούμενη αεροφωτογραφία του 2017, που ήταν αναρτημένη στις διαδικτυακές πλατφόρμες, φαίνεται το πόσο έχει επεκταθεί η ανασκαφή που διενεργεί η υπηρεσία της, έργο πραγματικά αξιοθαύμαστο.

Η κα **Σοφιανού** συμπλήρωσε, προς πληροφόρηση των συμμετεχόντων, ότι, εκτός από τον Μινωικό οικισμό που σκάβει το συνεργείο, με την πορφύρα και όλα αυτά τα ευρήματα, δίπλα στο εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου ξεκίνησε μία νέα ανασκαφή και βρήκαν μία τεράστια δεξαμενή, διαστάσεων κατά προσέγγιση 20 επί 25. Χαρακτηριστικά ανέφερε ότι η ίδια δεν έχει ξαναδεί τόσο μεγάλη δεξαμενή. Είναι φοβερό το πόσο αγωνιζόταν αυτό το νησί να συγκρατήσει το νερό. Το εύρημα αυτό είναι πολύ σημαντικό και θα πρέπει να ερευνηθεί από την υπηρεσία της περαιτέρω. Όπως φαίνεται από την τοιχοποιία αυτή η δεξαμενή χρησιμοποιήθηκε από όλες τις εποχές. Και στη Βυζαντινή και στην Ενετοκρατία και φυσικά και πιο πρόσφατα. Ακόμα δεν έχει καταλήξει η υπηρεσία για το εάν ήταν σκεπαστή.

Ο **Συντονιστής** απευθυνόμενος στην κα Σοφιανού εξέφρασε τις ευχαριστίες του γιατί με τις τοποθετήσεις της υπήρξε πολύ διαφωτιστική για την Επιτροπή. Ακολούθως απευθύνθηκε στους προσκεκλημένους-συνεργάτες της Μονάδας ΔΠΠ Ανατολικής Κρήτης του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. και ζήτησε να ενημερώσουν την Επιτροπή σχετικά με τον μελλοντικό προγραμματισμό των εργασιών της νεοσύστατης Μονάδας γενικά, αλλά και ειδικά ως προς το Σχέδιο Δράσης της νήσου Χρυσή.

Ο κ. **Κοτρωνάκης (συνεργάτης της ΜΔΠΠ Ανατολικής Κρήτης του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.)** πήρε αρχικά το λόγο και αναφέρθηκε στο γεγονός της πρόσφατης σύστασης της Μονάδας. Οι εγκαταστάσεις της θα είναι στη Ροδιά, κοντά στην πόλη του Ηρακλείου. Σημείωσε ότι σιγά σιγά προσπαθούν να ενημερωθούν για όλα τα θέματα των προστατευόμενων περιοχών, αρμοδιότητας του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α., σε όλη την Ανατολική Κρήτη. Ειδικά ως προς τα ζητήματα της νήσου Χρυσή, αρχικά ανέφερε ότι υπηρεσιακά δεν έχουν επισκεφθεί ακόμα το νησί. Απευθύνθηκε σε όλα τα μέλη της Επιτροπής σημειώνοντας ότι το έργο που έχει συντελεστεί στον πρώτο χρόνο λειτουργίας της Επιτροπής είναι πραγματικά πρωτοποριακό. Ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. παρακολουθεί στενά την εξέλιξη όλου αυτού του εγχειρήματος, το θαυμάζει και το στηρίζει. Άλλωστε αυτό το έχει αποδείξει εμπράκτως καθώς ανταποκρίθηκε σε όλες τις πρωτοβουλίες της Επιτροπής κατά το προηγούμενο έτος. Αναφέρθηκε στην προσπάθεια του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. να συνδράμει στην επίλυση του ζητήματος της φύλαξης. Συγκεκριμένα στις δύο προσκλήσεις που εκδόθηκαν για την πρόσληψη δύο εποπτών προκειμένου να συνδράμουν επικουρικά τους δασοφύλακες στο έργο της εποπτείας των προστατευόμενων νησίδων. Συμπλήρωσε ότι και στο ζήτημα της διερεύνησης του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των νησίδων έγιναν ενέργειες από πλευράς του Οργανισμού, διαθέτοντας το αιτούμενο από την Επιτροπή κονδύλι, που ωστόσο απέβησαν και αυτές άγονες.

Στο σημείο αυτό παρενέβη η κα **Τιμοθεάτου (συνεργάτης της ΜΔΠΠ Ανατολικής Κρήτης του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.)** και συμπλήρωσε ότι ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. ανταποκρίθηκε θετικά και στις προσπάθειες της Επιτροπής να επιλυθεί το ζήτημα εξεύρεσης πλωτού μέσου για την κάλυψη της ανάγκης μετάβασης των δασοφυλάκων στο νησί. Συγκεκριμένα αναφέρθηκε στο γεγονός της παραχώρησης σκάφους από τον Οργανισμό στη Δ/ση Δασών Λασιθίου τον περασμένο Αύγουστο.

Ο κ. **Κοτρωνάκης** συνέχισε μεταφέροντας στους παρευρισκόμενους την άποψη της κεντρικής διοίκησης του οργανισμού, ότι η προσέγγιση της Επιτροπής στα ζητήματα της νήσου Χρυσή δεν συνάδει επ' ουδενί με «κλείσιμο» του νησιού. Στην ουσία πρόκειται για «άνοιγμα», «άνοιγμα» στην ανασυγκρότηση της φύσης. Η προσπάθεια που συντελείται για την προστατευόμενη περιοχή χαρακτηρίζεται πραγματικά ως «πρωτοποριακή» και μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα και στην αντιμετώπιση των ζητημάτων που διαπιστώνονται και σε άλλες προστατευόμενες περιοχές, για παράδειγμα της Δυτικής Κρήτης. Συγκεκριμένα αναφέρθηκε στο Ελαφονήσι, το οποίο έχει υποστεί σημαντική υποβάθμιση ως φυσικό περιβάλλον και τοπίο. Έχει ήδη συσταθεί Ομάδα Εργασίας με σκοπό την εισήγηση προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) κανονιστικών διατάξεων και διαχειριστικών προτάσεων, καθώς και σχεδίου δράσης για την άμεση προστασία και διατήρηση των περιοχών προστασίας της βιοποικιλότητας Γραμβούσας, Ελαφονησίου και Φαλάσαρνων της Δυτικής Κρήτης [ΑΔΑ: ΨΦΚΟ4653Π8-Α5Π7].

Στο σημείο αυτό ο κ. **Γουλιδάκης** παρενέβη σημειώνοντας ότι κάτι ανάλογο θα πρέπει να γίνει και για το Κουφονήσι και τη Σητεία.

Ακολούθως ο **Συντονιστής** απευθυνόμενος στους συνεργάτες της Μονάδας ανέφερε ότι ήδη γνωρίζει, μετά και από την από 27-1-2023 ενημερωτική σύσκεψη που προηγήθηκε, ότι τώρα ξεκινάει ουσιαστικά η λειτουργία της Μονάδας και τον χαροποιεί ιδιαίτερα η προθυμία και ο ζήλος που επιδεικνύουν τα στελέχη της Μονάδας. Ωστόσο επεσήμανε ότι για την ομαλή και απρόσκοπτη λειτουργία της Μονάδας απαιτούνται πολλές ενέργειες ακόμα να γίνουν. Δηλαδή προμήθεια γραφείων, εξοπλισμού, μέσων μετακίνησης κλπ. Και απηύθυνε ερώτημα για το εάν έχουν κάποια εκτίμηση ή εάν υπάρχει συγκεκριμένος επιχειρησιακός σχεδιασμός που να επιτρέπει να γνωρίζουν το πότε -χρονικά- θα είναι ικανοποιητικά δραστηριοποιημένοι στις προστατευόμενες περιοχές της Ανατολικής Κρήτης.

Ο κ. **Κοτρωνάκης** απάντησε ότι αυτή τη στιγμή η Μονάδα είναι στελεχωμένη με τρεις Μηχανικούς. Υπάρχει και άλλος ένας συνεργάτης, ο κ. Σωτήρης Τσιτσιλώνης που είναι από τη Σητεία.

Η κα **Τιμοθεάτου** ανέφερε ότι στη Μονάδα έχει προσωρινά παραχωρηθεί μία αίθουσα από την τοπική κοινότητα της Ροδιάς. Ο μόνιμος χώρος στέγασης της Μονάδας έχει αποφασιστεί και θα είναι στον Πύργο των Καλλεργών. Έχει ήδη υπογραφεί Προγραμματική Σύμβαση Πολιτισμικής

Ανάπτυξης μεταξύ Υπουργείου Πολιτισμού, Δήμου Μαλεβιζίου και Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. που προβλέπει τη συντήρηση, προστασία και ανάδειξη του ενετικού αυτού μνημείου καθώς και την ανάπλαση του περιβάλλοντα χώρου. Συγκεκριμένα ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. ανέλαβε και τη χρηματοδότηση των εργασιών αποκατάστασης και ανάδειξης, διαθέτοντας πόρους του Οργανισμού μέσω ΕΣΠΑ. Το έργο θα υλοποιηθεί από τον Δήμο Μαλεβιζίου με εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης των εργασιών σίγουρα μετά από ένα με ενάμιση χρόνο. Οι εργασίες από όσο είναι γνωστό δεν έχουν ξεκινήσει ακόμα. Με την ολοκλήρωση των εργασιών, στον Πύργο των Καλλεργών θα μπορούν να φιλοξενηθούν δράσεις πολιτισμού και ο χώρος θα είναι επισκέψιμος. Και εκεί θα στεγαστεί η Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Ανατολικής Κρήτης του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.

Ο κ. Προμπονάς (**τακτικό μέλος, εκπρόσωπος του ΜΦΙΚ-ΠΚ**) παρενέβη στη συζήτηση και ανέφερε ότι ως Πρόεδρος του πρώην Φορέα Διαχείρισης (ΦΔ) ακόμα δεν έχει κληθεί να παραδώσει το σχετικό αρχείο του πρώην ΦΔ και αναμένει να προχωρήσουν οι απαιτούμενες διαδικασίες κλεισίματος (κατάργηση ΑΦΜ κλπ.). Στη συνέχεια απηύθυνε ερώτηση στην κα **Τιμοθεάτου** σχετικά με το καθεστώς εργασίας τους στον Οργανισμό, με τη δεύτερη να απαντά ότι τα τρία υφιστάμενα στελέχη της Μονάδας είναι συνεργάτες, με σύμβαση έργου. Και ότι αυτές οι συμβάσεις λήγουν τον Νοέμβριο του 2023, με δυνατότητα ανανέωσης.

Ο κ. **Γουλιδάκης** παρενέβη και δήλωσε ότι είναι παρήγορο ότι τουλάχιστον έχει στελεχωθεί η Μονάδα. Έστω και με τη διαδικασία που τελευταία ειθίσται να ακολουθεί η Πολιτεία, δηλαδή της πρόσληψης ατόμων για περιορισμένο χρονικό διάστημα. Ανέφερε χαρακτηριστικά το παράδειγμα της Περιφέρειας Κρήτης, η οποία μέσω της Δαίδαλος Α.Ε., ενός αναπτυξιακού οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, έχει προχωρήσει σε πάρα πολλές τέτοιου είδους προσλήψεις. Όμως με αυτή τη διαδικασία τουλάχιστον υπάρχει μία έναρξη εργασιών από πλευράς του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. και της Μονάδας για τα θέματα που αφορούν την Επιτροπή. Συνέχισε αναφέροντας ότι ήδη γνωρίζει την κα Τιμοθεάτου καθώς τον είχε επισκεφθεί επί της θητείας του ως Αντιπεριφερειάρχη Λασιθίου για ζητήματα του Τεχνικού Επιμελητηρίου στο οποίο είναι εκλεγμένη. Γνωρίζει επίσης πολύ καλά τον κ. Σωτήρη Τσιτσιλώνη, καθώς ο τελευταίος συνεργάστηκε μαζί του στην Αντιπεριφέρεια Λασιθίου επί δύοομιση συναπτά έτη με ανανεώσεις της σύμβασής του. Γνωρίζει λοιπόν και την ευαισθησία του σε θέματα περιβαλλοντικά αλλά και την στοχευμένη του άποψη σε θέματα του τύπου «να μη τραβάμε το σχοινί» ούτως ώστε η άμεση προστασία του περιβάλλοντος να διακόπτει τη λειτουργία της αειφορίας και της ανάπτυξης του ανθρώπου. Θέλοντας να πιστεύει ότι αν φτάσει σε μία οριακή και τραγική κατάσταση για τον πλανήτη δεν πιστεύει να υπάρχει άνθρωπος που πιστεύει ότι θα πεθάνει τελευταίος μετά τη χελώνα ή το σκορδαλλό. Εξέφρασε τη προσωπική του θεώρηση ότι η πρόσφατη σύσταση της Μονάδας και η στελέχωσή τους είναι ένα σημαντικό βήμα αλλά όπως και να έχει, και για την εφαρμογή της ΚΥΑ και του Σχεδίου Δράσης της νήσου Χρυσή, απαιτούνται να γίνουν πολύ περισσότερα πράγματα.

Στη συνέχεια αναφέρθηκε στο γεγονός ότι η θητεία της Επιτροπής λήγει στις 16-9-2023, βάσει του άρθρου 12 της ΚΥΑ. Γίνεται αντιληπτό ότι όποιες αποφάσεις λαμβάνει η Επιτροπή είναι κάτω υπό το βάρος συνθηκών και ελλείψεων κεντρικά της Πολιτείας. Η Επιτροπή λειτουργεί ως «υποκατάστατο» υπό αυτή την έννοια και γίνεται και λήπτης διαμαρτυριών, παραπόνων. Κάθε μέλος με τα δικά του θέματα. Για άλλα διαμαρτύρονται στον ίδιο, για διαφορετικά στην κα Ρουμελιωτάκη και στον κ. Μιχελαράκη κοκ. Ενώ στην πράξη, όπως ανέφερε και η κα Σοφianού προηγουμένως, ήδη επίκειται να ανακοινωθεί μία νέα απόφαση διετούς διάρκειας ισχύος απαγόρευσης μίσθωσης και εκμετάλλευσης των παραλιών της νήσου Χρυσή. Που προφανώς, θα σκεφτεί κανείς έξυπνα ότι, αν είναι μία προειλημμένη απόφαση μπορεί να βοηθήσει και τα μέλη της Επιτροπής να λάβουν αποφάσεις περιορισμού της επισκεψιμότητας πάλι. Αλλά σε κάθε περίπτωση η Πολιτεία θα έπρεπε να έχει λάβει τις αποφάσεις της σε προηγούμενα χρονικά διαστήματα. Όταν ο κ. Χατζηδάκης, με αυτή την Κυβέρνηση, ανέλαβε την πρωτοβουλία, ενέπνευσε όλους τους εκπροσώπους των φορέων που επισκέφθηκαν μαζί του τη νήσο Χρυσή, και ήταν πολλοί. Για παράδειγμα ήταν και ο Δήμαρχος Ιεράπετρας, η κα Κοζυράκη, ο Περιφερειάρχης Κρήτης και άλλοι. Όλους τότε ο κ. Χατζηδάκης τους έβαλε σε ένα κλίμα...αλλά και όλοι όσοι παρευρέθηκαν εκεί διαρρήγγυαν τα ιμάτιά τους ότι θα δώσουν τον καλύτερό τους εαυτό, αναλόγως βέβαια και τις

δυνατότητες που είχε ο καθένας, και ως θεσμικός και σαν παράγοντας, για να προχωρήσει το εγχείρημα σε επόμενα στάδια. Υπάρχει όμως, πραγματικά κατά την προσωπική του άποψη, στο τρέχων διάστημα έλλειψη πολιτικής βούλησης όσον αφορά στις χρηματοδοτήσεις. Και σε αυτό είναι ο ίδιος απολύτως σαφής. Ότι, πραγματικά, η καλή «χειρονομία» από πλευράς Περιφέρειας Κρήτης και Αντιπεριφέρειας Λασιθίου...είναι αυτό που είπε πριν η κα Ρουμελιωτάκη δηλαδή «να πληρώνουμε μελέτες ενώ τα λεφτά θα μπορούσαμε να τα κάνουμε κάτι άλλο»... Προφανώς ο φορέας του συναίνεσε στη διάθεση αυτού του κονδυλίου των 600.000€ για να ξεκινήσουν οι εργασίες, με προφορικές δεσμεύσεις ότι θα ήταν στη συνέχεια διαθέσιμες χρηματοδοτήσεις της τάξης των ποσών που από τις πρώτες συνεδριάσεις δήλωνε ο ίδιος ότι απαιτούνται. Συγκεκριμένα επεσήμαινε σε όλες τις συνεδριάσεις ότι, για να ολοκληρωθούν τα έργα που χρειάζεται να γίνουν στη νήσο Χρυσή για «ασφαλή» επισκεψιμότητα, δεν είναι ποσά λιγότερα από οκτώ με δέκα εκατομμύρια. Με εκτιμήσεις που έχουν να κάνουν με όχι απόλυτους αριθμούς και μελέτες και δημοπρατήσεις. Αλλά με το δεδομένο ότι έχει «ξεφύγει» κάθε κόστος υλικού και το ίδιο και οι επιμέρους αμοιβές μελετών. Άρα για να μιλάει η Επιτροπή για προβλήματα, για να μιλάει για σταθμούς κλιματικής αλλαγής κοκ...

Ο **Συντονιστής** παρενέβη σχολιάζοντας ότι εδώ δεν μπορούν τα μέλη να «μιλήσουν» για φύλαξη και προστασία, βρίσκοντας απολύτως σύμφωνο σε αυτό το σχόλιο και τον κ. Γουλιδάκη. Τα άλλα είναι πολύ μακριά έτσι και αλλιώς. Ακολούθως απευθύνθηκε σε όλους τους προσκεκλημένους δίνοντάς τους τη δυνατότητα να προσθέσουν, εάν το επιθυμούν, κάτι άλλο στη συζήτηση. Συγκεκριμένα ρώτησε την κα Σοφιανού εάν έχει να κάνει κάποια επιπλέον επισήμανση.

Η κα **Σοφιανού** δήλωσε ότι δεν επιθυμεί να προσθέσει κάτι άλλο στη συζήτηση και εκφράζοντας τις ευχαριστίες της για την πρόσκλησή της στη συνεδρίαση, ζήτησε να αποχωρήσει.

Ο **Συντονιστής** με τη σειρά του ευχαρίστησε την κα Σοφιανού για τη συμβολή της στη συζήτηση μέσω της κατάθεσης των απόψεών της και ακολούθως ρώτησε τους προσκεκλημένους του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. εάν έχουν κάτι άλλο να προσθέσουν.

Το λόγο πήρε ο κ. **Κοτρωνάκης** και κατέθεσε μία πρόταση. Πρότεινε το ενδεχόμενο οι δύο φύλακες- που προτείνονται από τον μελετητή- να έχουν διπλό ρόλο, ήτοι να λειτουργούν και ως ξεναγοί περιβάλλοντος. Δηλαδή να έχουν λάβει κάποια εκπαίδευση, μέσω σεμιναρίου, και να ξεναγούν τον κόσμο που επισκέπτεται το νησί και που δε θέλουν μόνο να παραμείνουν στις παραλίες αλλά επιθυμούν να δουν και τη φύση. Θα μπορούσαν να έχουν τοποθετηθεί και ειδικές σημάνσεις στα είδη χλωρίδας που να δείχνουν τι είναι το κάθε είδος. Αυτή η πρόταση δεν είναι δική του ιδέα αλλά του κ. Κώστα Κουκουράκη (πρώην Δημάρχου όμορου ΟΤΑ στο Ελαφονήσι), που επιθυμεί να εφαρμόσει τα αντίστοιχα για το Ελαφονήσι. Μάλιστα παλιά είχε περιφράξει τους κέδρους στο Ελαφονήσι με σκοπό τη προστασία τους, και χάρη σε αυτή την περιφράξη είχε «σωθεί» το Ελαφονήσι.

Ο κ. **Σαμαριτάκης** πήρε το λόγο και ανέφερε ότι εδώ γίνονται προσπάθειες να εντοπίσει η Επιτροπή από ποια υπηρεσία θα διατεθούν οι δύο φύλακες. Και πείτε ότι αυτά τα καθήκοντα περί «ερμηνείας» περιβάλλοντος θα αναγραφούν και στη μελέτη.

Ο κ. **Κοτρωνάκης** διέκοψε αναφέροντας ότι εάν οι φύλακες θα έχουν αυξημένες αρμοδιότητες τότε ίσως να προβλέπεται και καλύτερος μισθός.

Ο **Συντονιστής** παρενέβη και ανέφερε ότι οι δυνατότητες είναι πάρα πολλές. Θα μπορούσε ακόμα και να γίνει ξεχωριστό «οικοτουριστικό πακέτο» ή «οικοαρχαιολογικό πακέτο» για τέτοιου τύπου επισκέψεις. Γιατί μέχρι στιγμής, καταθέτοντας προσωπικό του βίωμα, ο κόσμος που πήγαινε στο νησί ήθελε να κάνουν το μπάνιο τους, να δουν τις όμορφες παραλίες, να βγάλουν τις φωτογραφίες τους και δεν είχαν καμία διάθεση ή ενδιαφέρον για πληροφόρηση ως προς την περιβαλλοντική και την αρχαιολογική αξία της Χρυσής. Όχι ότι δεν υπάρχει όμως ένα «ακροατήριο» τέτοιο. Αυτά όμως είναι διαχειριστικά ζητήματα. Προέχει η φύλαξη.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** παρενέβη και, απευθυνόμενη στον κ. Κοτρωνάκη, σημείωσε ότι αυτά τώρα εναπόκειται στο στάδιο της «οργάνωσης». Επεσήμανε ότι το νησί έχει ιδιαιτερότητες. Οι θερμοκρασίες στο νησί είναι πολύ υψηλές, είναι δύσκολη η ξενάγηση στο νησί, πρέπει να γίνεται σε συγκεκριμένες ώρες. Είναι πολύ δύσκολο να εφαρμοστεί στην πράξη αυτή η πρόταση.

Στη συνέχεια ο **Συντονιστής** απευθύνθηκε στον κ. Σαμαριτάκη και ρώτησε εάν επιθυμεί να προσθέσει κάτι άλλο στη συζήτηση.

Ο κ. **Σαμαριτάκης** δήλωσε ότι δεν έχει να προσθέσει κάτι άλλο. Επανέλαβε ότι ο επιτρεπόμενος αριθμός επισκεπτών που προτείνεται από τη μελέτη, των περίπου 1.000 ατόμων, είναι ο μέγιστος, το maximum που μπορεί να «σηκώσει» το νησί στις δύο αυτές παραλίες, Μπελεγρίνα και Βουγιού Μάτι. Διότι, επανέλαβε, η ομάδα θεώρησε ως «επισκέψιμες» δύο μόνο παραλίες και τα μονοπάτια. Αυτά όλα είναι μέρος των υπολογισμών για τους σκοπούς εκπόνησης της μελέτης. Δεν γνωρίζει αν μπορεί να απαγορευτεί η επίσκεψη στα υπόλοιπα μέρη. Δηλαδή, στη ζώνη απόλυτης προστασίας απαγορεύεται έτσι και αλλιώς. Στη ζώνη προστασίας της φύσης, που θα γίνει όταν εγκριθεί η νέα ΕΠΜ, τι θα γίνει; Επίσης ένα άλλο θέμα. Για παράδειγμα, το κεντρικό μονοπάτι είναι και εντός ιδιοκτησιών. Δηλαδή αν δε λυθούν όλα αυτά, ποια φέρουσα ικανότητα ακριβώς να εφαρμοστεί...

Ο **Συντονιστής** παρενέβη και επεσήμανε ότι όλα αυτά έχουν να κάνουν και με το ιδιοκτησιακό καθεστώς. Δεν είναι τόσο απλό. Ωστόσο περιορίζοντας την επισκεψιμότητα μόνο στις δύο παραλίες, όπως έγινε σε αυτή τη μελέτη, δεν τίθενται ζητήματα, γιατί οι παραλίες είναι δημόσιες εκτάσεις που ανήκουν στην Κτηματική Υπηρεσία.

Στη συνέχεια, η κα **Ρουμελιωτάκη**, ανέφερε, όσον αφορά στις παραλίες, ότι πρόκειται για τρία οικόπεδα. Είναι ένα οικόπεδο στη νότια πλευρά του νησιού και δύο οικόπεδα στη βόρεια πλευρά. Αυτό το γνωρίζει επειδή ο Δήμος, όταν γίνονται οι παραχωρήσεις από την Κτηματική Υπηρεσία, μισθώνει τις παραλίες.

Ο κ. **Σαμαριτάκης** διευκρίνισε ότι η μελέτη συμπεριλαμβάνει στην Μπελεγρίνα και τις δύο, τις παλιές. Δηλαδή όπου είχε ομπρέλες στο παρελθόν. Και από τη νότια μεριά το Βουγιού-Μάτι μόνο, όχι τη παραλία Βάγκες που είναι πιο ανατολικά. Δύο παραλίες ώστε αρχικά τουλάχιστον να απομονώσουμε και να είμαστε πιο «στοχευμένοι» στη περιοχή που θα φυλάσσεται. Δηλαδή να φυλάμε «αυτό». Να είναι πιο εύκολο στη φύλαξη. Το εισιτήριο αλήθεια δεν γνωρίζει αν μπορεί να εφαρμοστεί στη νήσο Χρυσή. Κατά την προσωπική του άποψη το εισιτήριο είναι βασικό στη περίπτωση που θα είναι πεπερασμένος ο αριθμός. Δηλαδή είναι το όριο 500 άτομα; Σταματάει το σύστημα. Δεν δίνει τη δυνατότητα να κλείσεις 501.

Ο κ. **Προμπονάς (τακτικό μέλος, εκπρόσωπος του ΜΦΙΚ-ΠΚ)** επανέφερε το ζήτημα της φύλαξης και απευθύνθηκε κυρίως στον κ. Σαμαριτάκη, λόγω της εμπειρίας του και στον κ. Κουδουμά ως επικεφαλής της Δασικής Υπηρεσίας, αναρωτώμενος πόσο είναι εφικτή η φύλαξη. Γιατί εάν δεν εξασφαλιστεί η φύλαξη, προσωπικά θεωρεί ότι, η Επιτροπή δεν μπορεί να αποφασίσει απολύτως τίποτα για την ερχόμενη τουριστική περίοδο. Ανέπτυξε το σκεπτικό του λέγοντας: «Να βρούμε δασοφύλακες, τρεις-τέσσερις-δεκατέσσερις, να βρούμε σκάφος, να έχει και καμπίνα να κοιμούνται μέσα. Αυτά όλα είναι εφικτό να γίνουν αυτή τη χρονιά, την επόμενη, μετά από τριάντα χρόνια; Γιατί χωρίς φύλαξη...». Και απευθύνθηκε στον κ. Κουδουμά ζητώντας του να εκφράσει τις απόψεις του με βάση την εμπειρία του.

Στο σημείο αυτό η κα **Ρουμελιωτάκη** παρενέβη ρωτώντας τον κ. Κουδουμά αν το σκάφος το έχει παραχωρήσει ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. στη Δασική, με τον δεύτερο να απαντάει ότι το έδωσαν το σκάφος και είναι έτοιμο να ταξιδέψει, αρκεί να το επιτρέψει ο καιρός.

Ο κ. **Δασκαλάκης** παρενέβη στη συζήτηση εκφράζοντας το ερώτημα αν ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. πρόκειται φέτος να προκηρύξει πάλι θέσεις εποπτών.

Ο **Συντονιστής** απάντησε ότι είναι σίγουρος ότι, αν το ζητήσει πάλι η Επιτροπή, δε θα αρνηθούν από τη διοίκηση του οργανισμού.

Ο κ. **Δασκαλάκης** συνέχισε εκφράζοντας την αναγκαιότητα αυτό να γίνει τώρα. Για να ξεκινήσουν οι άνθρωποι αυτοί...

Ο **Συντονιστής** διέκοψε επαναλαμβάνοντας σε όλους ότι πρέπει πρώτα να εξασφαλιστούν οι συνθήκες που θα επιτρέπουν τη μετάβαση των εποπτών στο νησί. Το σκάφος βρέθηκε. Αλλά το σκάφος απαιτεί καύσιμο για να κινηθεί. Ένα δρομολόγιο πήγαινε-έλα στη Χρυσή κοστίζει σε καύσιμα τουλάχιστον 100€. Επίσης, λόγω των συχνών δρομολογίων που απαιτούνται να γίνονται σε όλη τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου, αν το ζητούμενο είναι η επαρκής και αποτελεσματική φύλαξη, το σκάφος θα απαιτεί πιο συχνά λιπαντικά καθώς και συντήρηση. Οι δαπάνες αυτές για την κάλυψη αυτών των λειτουργικών αναγκών αυτή τη στιγμή δεν είναι εξασφαλισμένες. Και οι κκ **Δασκαλάκης** και **Προμπονάς** συμφώνησαν μαζί του.

Ο κ. **Κουδουμάς** πήρε το λόγο και ανέφερε ότι τόση ώρα μιλάνε όλοι στη συζήτηση για τη Χρυσή δίνοντας την αίσθηση ότι πρόκειται για ένα νησί που είναι εντελώς αφύλακτο, αφημένο στο έλεος του Θεού. Δήλωσε κατηγορηματικά ότι αυτό δεν συμβαίνει. Το νησί «φυλάσσεται» βάσει νομοθεσίας. Και από τη Δασική Υπηρεσία που έχει στην Ιεράπετρα επτά δασοφύλακες, αλλά και από την Αρχαιολογική Υπηρεσία που έχει τους αρχαιοφύλακες. Απλά υπάρχουν σοβαρά και ανυπερέβλητα προβλήματα στη μετάβαση και στη διαμονή. Κανένας δεν μπορεί να αναγκάσει ένα δασοφύλακα να μείνει 24 ώρες στο νησί. Δηλαδή πέραν του νόμιμου ωραρίου του. Αυτό απαγορεύεται, δεν επιτρέπεται. Οι δασοφύλακες πηγαίνουν στο νησί όποτε το επιτρέπει ο καιρός και όποτε πάνε από το Λιμεναρχείο όταν αποφασίζει να διαθέσει το σκάφος του. Στο παρελθόν η Υπηρεσία του έχει υποβάλλει κυριολεκτικά εκατοντάδες μηνύσεις. Κατά την προσωπική του άποψη, θα πρέπει το Υπουργείο Περιβάλλοντος να προκηρύξει θέσεις φυλάκων στη νήσο Χρυσή. Και όχι να αναζητηθούν λύσεις με ιδιώτες. Οι φύλακες αυτοί να είναι μόνο για το νησί. Να διαμένουν στο νησί. Να ληφθούν πρωτοβουλίες να επισκευαστεί το φυλάκιο στη θέση «Κεφάλα», το οποίο έχει ανεγερθεί από το Δημόσιο και το οποίο το έχουν καταλάβει «διάφοροι» και θεωρούν ότι είναι δικό τους. Αυτός είναι ο πιο ενδεδειγμένος τρόπος, κατά την προσωπική του άποψη, να φυλαχθεί το νησί. Ούτε με ιδιωτικές εταιρείες φύλαξης (security) και ιδιώτες. Το νησί πρέπει να φυλάσσεται από ανακριτικούς υπαλλήλους που θα έχουν αρμοδιότητα να προβαίνουν σε συλλήψεις, να βεβαιώνουν παραβάσεις κλπ. Αυτό λοιπόν είναι θέμα που πρέπει να αντιμετωπίσει και να λύσει η κεντρική διοίκηση του Υπουργείου Περιβάλλοντος. Διευκρίνισε ότι εννοεί, όχι να προσληφθούν δασοφύλακες στη Δ/ση Δασών Λασιθίου, αλλά δασοφύλακες με έδρα το νησί.

Ο κ. **Δασκαλάκης** παρενέβη και συμπλήρωσε ότι και αρχαιοφύλακες δύναται να προσληφθούν.

Ο κ. **Προμπονάς** απευθυνόμενος στον κ. **Κουδουμά** τον ρώτησε αν εννοεί το Υπουργείο να φροντίσει και για τις υποδομές, δηλαδή να φτιάξει το φυλάκιο που ανέφερε.

Ο κ. **Κουδουμάς** απάντησε ότι μία σχετική υποδομή υπάρχει αυτή τη στιγμή στο νησί. Και είναι αυτό το φυλάκιο που προανέφερε, το οποίο ήταν δημόσιο.

Η κκ **Ρουμελιωτάκη** διέκοψε και ανέφερε ότι το φυλάκιο είναι εγκατεστημένο σε ιδιόκτητη έκταση.

Ο κ. **Κουδουμάς** δήλωσε ότι όταν έγινε το φυλάκιο δεν ήταν ιδιόκτητη η έκταση. Ούτε τώρα χαρακτηρίζεται επίσημα «ιδιόκτητο». Είναι αμφισβητούμενο και αυτό θα το κρίνουν άλλοι αρμόδιοι. Επανέλαβε λοιπόν ότι υπάρχει ένα δημόσιο κτίσμα το οποίο το έχουν χαλάσει, το έχουν καταλάβει κάποιοι επιτήδριοι παράξενοι τύποι. Χαρακτηριστικά ανέφερε ότι: «Πρέπει επιτέλους το Δημόσιο να χτυπήσει το χέρι στο τραπέζι. Και να πει, πάω, ανακτώ το κτίριο που μου ανήκει. Από εκεί και πέρα αν αποφασίσουν τα δικαστήρια ότι είναι δικό τους... ό,τι αποφασίσουν τα δικαστήρια». Και επανέλαβε, να προσλάβουν, όχι υπαλλήλους στην Ιεράπετρα, οι οποίοι καμιά φορά δεν θέλουν να πάνε, πάνε με το ζόρι και τέλος πάντων δημιουργούν διάφορα προσκόμματα. Το ίδιο και για το Βάι. Δασοφύλακας στο Βάι. Έτσι και στη Χρυσή. Δασοφύλακας στη Χρυσή. Με υποχρέωση να διαμένει στο νησί. Να είναι γνωστές εκ των προτέρων οι υπηρεσιακές του υποχρεώσεις και η περιοχή ευθύνης του. Διαφορετικά δεν πρόκειται να φυλαχτεί ποτέ το νησί. Και ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. που προκήρυξε δύο θέσεις εν τέλει δεν πήγε κανένας.

Ο κ. **Προμπονάς** εξέφρασε τις αμφιβολίες του για το αν θα βρεθούν ενδιαφερόμενοι ακόμα και αν οι θέσεις που προκηρυχτούν είναι μόνιμου χαρακτήρα.

Ο κ. **Κουδουμάς** διαφώνησε και ανέφερε ότι, ειδικά αν προκηρυχτούν μόνιμες θέσεις, θα υπάρξουν ενδιαφερόμενοι.

Ο κ. **Δασκαλάκης** παρενέβη σημειώνοντας ότι ο ίδιος θεωρεί ότι θα εκδηλωθεί ενδιαφέρον για την κάλυψη αυτών των θέσεων από την πόλη της Ιεράπετρας αλλά και της ευρύτερης περιοχής.

Ο κ. **Γουλιδάκης** συμπλήρωσε ότι οι ίδιοι που τόσα χρόνια είχαν τις καβάτζες στο νησί θα ενδιαφερθούν για τις θέσεις αυτές, γιατί και θα είναι στο νησί που όπως δηλώνουν το αγαπούν και θέλουν να το βοηθήσουν και θα πληρώνονται κιόλας.

Ο κ. **Κουδουμάς** συνέχισε και αναφέρθηκε στο ιδιοκτησιακό, το οποίο κατά την προσωπική του άποψη είναι το μεγάλο «αγκάθι». Ό,τι συζητιέται τώρα μπορεί κάλλιστα να ανατραπεί όταν κατοχυρωθούν οι ιδιοκτησίες. Οι εκτάσεις αυτές είναι εποικιστικές. Το Δημόσιο θα πρέπει να εξετάσει σοβαρά το ενδεχόμενο της απαλλοτρίωσης. Είναι ο μόνος ίσως τρόπος να ξεκαθαρίσει επιτέλους το ιδιοκτησιακό μετά από τόσα χρόνια.

Ο **Συντονιστής** συμφώνησε απόλυτα με τον κ. Κουδουμά αναφέροντας ότι δυστυχώς από το Υπουργείο Οικονομικών ακόμα δεν έχει υπάρξει απάντηση γι' αυτό το ζήτημα.

Ο κ. **Κουδουμάς** σημείωσε ότι το ίδιο το Δημόσιο τα δίνει επικοιστικά, ιδιωτικά. Δηλαδή αν δει κανείς το Δασικό Χάρτη, είναι όλα καταχωρημένα ως ιδιωτικά. Και κατά τη γνώμη του έτσι θα τελειώσει και η ιστορία. Και πιθανολογεί ότι οτιδήποτε συζητιέται και σχεδιάζεται τόσο καιρό από την Επιτροπή, στο τέλος θα ανατραπεί.

Στο σημείο αυτό ο κ. **Κοτρωνάκης** ζήτησε το λόγο και ενημέρωσε τους παρευρισκόμενους ότι πριν λίγο επικοινωνήσε τηλεφωνικά με τη διοίκηση του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. προκειμένου να ενημερωθεί για τις προθέσεις του Οργανισμού σχετικά με την επαναπροκήρυξη θέσεων εποπτών για τη νήσο Χρυσή. Η θέση της κεντρικής διοίκησης είναι ξεκάθαρη. Τρίτη προκήρυξη άγωνα δεν θα γίνει. Ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. προτίθεται να επανεκδώσει πρόσκληση για πρόσληψη εποπτών αλλά αφού πρώτα έχουν εξασφαλιστεί όλες οι προϋποθέσεις που θα επιτρέψουν σε αυτούς που θα εκδηλώσουν ενδιαφέρον να πάνε κιόλας.

Ο κ. **Γουλιδάκης** παρενέβη και σημείωσε ότι η βασική προϋπόθεση είναι ο χώρος ενδιαίτησης. Άρα οι απαιτούμενες ενέργειες, ακόμα και στη πρόταση του κ. Κουδουμά για χρήση του υφιστάμενου φυλακίου ως χώρο ενδιαίτησης, θα αφορούν αυτό το ζήτημα.

Ο κ. **Κουδουμάς** διευκρίνισε ότι θα πρέπει να συνυπολογιστεί καταρχάς το πώς θα πάνε αυτοί οι επόπτες. Με το πλοίο της γραμμής; Θα δίνουν τα χρήματά τους στα εισιτήρια; Και έπειτα, αν στη διάρκεια της ημέρα ο καιρός γυρίσει και δεν επιτρέψει την επιστροφή τους, θα πρέπει οι επόπτες να μείνουν στο νησί. Που θα μείνουν; Πώς θα μείνουν; Αυτά είναι πραγματικά προβλήματα. Δεν είναι απλό το ζήτημα. Οπότε ποιος θα εκδηλώσει ενδιαφέρον με αυτές τις συνθήκες; Κανένας. Επίσης, η προκήρυξη αυτή προαπαιτούσε «μπλοκάκι» από πλευράς των εποπτών. Ποιος θα μπει σε αυτή τη διαδικασία; Δηλαδή να κάνει έναρξη δραστηριότητας στην ΔΟΥ για να αποκτήσει τη δυνατότητα τιμολόγησης των υπηρεσιών που θα παρέχει ως επόπτης στη Χρυσή; Και αυτό, κατά τη γνώμη του, συντέλεσε με τη σειρά του στο άγονο αποτέλεσμα των ενεργειών του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. κατά το έτος 2022.

Ο κ. **Γουλιδάκης**, συμφωνώντας με τον κ. Κουδουμά, επανέλαβε ότι η πιθανότητα να εκδηλώσει ενδιαφέρον κάποιος για μία τέτοια θέση, θα είναι αυξημένη μόνο αν εξασφαλιστούν αυτές οι προϋποθέσεις, ήτοι προκήρυξη μόνιμων θέσεων και δημιουργία συνθηκών ενδιαίτησης.

Στο σημείο αυτό ο **Συντονιστής** ρώτησε τα μέλη της Επιτροπής εάν επιθυμούν να θέσουν και άλλα ερωτήματα στους προσκεκλημένους. Ειδάλλως να τους αποδεσμεύσει ώστε να προχωρήσουν στο β' μέρος της συνεδρίασης, μετά από ένα ολιγόλεπτο διάλειμμα.

Ακολούθως, δεδομένου ότι τα μέλη δεν έθεσαν περαιτέρω ερωτήματα, ο **Συντονιστής** ευχαρίστησε θερμά τον Δ/ντή Δασών Λασιθίου, τους συνεργάτες της Μονάδας του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. και τον κ. Σαμαριτάκη για τη συμβολή τους στη συζήτηση και κήρυξε τη λήξη του α' μέρους της συνεδρίασης.

Β' ΜΕΡΟΣ

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗ & ΜΕΛΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Στο παρόν αποτυπώνεται αναλυτικά η συζήτηση που διημερίθη κατά το β' μέρος της συνεδρίασης μεταξύ του Συντονιστή και των μελών της Επιτροπής Εφαρμογής και Παρακολούθησης του Σχεδίου Δράσης για τη νήσο Χρυσή.

Αρχικά ο **Συντονιστής**, κήρυξε την έναρξη του β' μέρους της συνεδρίασης και, απευθυνόμενος στα μέλη, ανέφερε ότι από τη συζήτηση που προηγήθηκε κατά το α' μέρος της συνεδρίασης, διαπιστώθηκαν από το σώμα όλες οι δυνατότητες και προοπτικές. Εξέφρασε την ευχαρίστησή του για το γεγονός της γνωστοποίησης από την κα Σοφianού περί της φετινής εισήγησης της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου στο Υπουργείο Πολιτισμού για παράταση της απαγόρευσης μίσθωσης των παραλιών της νήσου Χρυσή για άλλα δύο χρόνια, για τους σκοπούς της ολοκλήρωσης των αρχαιολογικών ανασκαφών.

Ο κ. **Γουλιδάκης** επιβεβαίωσε τα ως άνω, επαναλαμβάνοντας ότι και ο ίδιος αντιλήφθηκε από την τοποθέτηση της κας Σοφianού ότι η εισήγηση της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας φέτος θα είναι η παράταση της απαγόρευσης λειτουργίας αναψυκτηρίων και τοποθέτησης/χρήσης ομπρελοκαθισμάτων για άλλα δύο χρόνια.

Ο κ. **Μιχελάρakis** παρενέβη και είπε ότι αυτό το γεγονός θα έχει τα «θετικά» του και τα «αρνητικά» για την Επιτροπή, με τον **Συντονιστή**, εν συνεχεία, να ζητάει από τον πρώτο να διευκρινίσει ποια θα είναι αυτά τα «αρνητικά».

Ο κ. **Μιχελάρakis** ανέφερε ότι, όταν δεν υπάρχουν ομπρελοκαθίσματα και γενικά δεν υπάρχουν κάποιες συνθήκες στο νησί να εξυπηρετηθούν οι επισκέπτες, όταν αυτό με το καλό «ανοίξει», αυτοί θα πάνε για τη σκιάσή τους στου κέδρους. Θα θέλουν νερό, θα ψάχνουν νερά και θα γυρίζουν πάλι και θα κουβαλάνε πάνω κάτω.

Ο **Συντονιστής** παρενέβη και σημείωσε ότι τη προηγούμενη τουριστική περίοδο 2022, κατέβαιναν οι επισκέπτες. Αποδεικνύεται από αναρτήσεις σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τουριστικές πλατφόρμες όπως το TripAdvisor. Και συμπλήρωσε ότι δεν υπήρξαν τέτοια προβλήματα.

Στη συνέχεια ο κ. **Προμπονάς** ρώτησε πόσοι ήταν τελικά οι επισκέπτες τη προηγούμενη τουριστική περίοδο (2022).

Η κα **Καργιολάκη** πήρε το λόγο και απάντησε ότι σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Λιμεναρχείου Ιεράπετρας, ο συνολικός αριθμός διακινηθέντων επιβατών, που μεταφέρθηκαν με τα Ε/Γ-Τ/Ρ ημερόπλοια καθώς και τα Ε/Γ-Τ/Ρ πλοία ολικής ναύλωσης κατά τους μήνες Μάιο έως Οκτώβριο έτους 2022 για περιηγητικό πλου-λήψη θαλάσσιου λουτρού στην θαλάσσια περιοχή νήσου Χρυσή, ανήλθε σε 29.536 επιβάτες.

Ακολούθως ο **Συντονιστής** ενημέρωσε τα μέλη ότι οι πλοιοκτήτες των μικρών σκαφών δήλωσαν πολύ ικανοποιημένοι από την επιχειρηματική τους δραστηριότητα. Μάλιστα επεσήμαναν ότι πιθανόν θα είχαν μεγαλύτερη πελατεία, αν από τα ξενοδοχεία και τους tour operators δεν υπήρχε η παραπληροφόρηση ότι το νησί είναι «κλειστό». Στο σημείο αυτό υπενθύμισε σε όλους ότι στα μικρά σκάφη οι επισκέπτες τρώνε πάνω σε αυτά, δεν τρώνε στις παραλίες. Επίσης, χρησιμοποιούν το χώρο υγιεινής των σκαφών για τις προσωπικές τους ανάγκες και όχι το νησί. Κατά το έτος 2022

σύστησαν σύλλογο, έχουν Προεδρείο και κάποια στιγμή θα προσκληθούν για να συμμετάσχουν και σε συνεδρίαση της Επιτροπής ή σε τεχνική σύσκεψη, προκειμένου να εκφράσουν τις απόψεις και τις θέσεις τους.

Στο σημείο αυτό η κα **Καργιολάκη** ζήτησε διευκρινίσεις για τον τρόπο που δραστηριοποιούνται επιχειρηματικά αυτά τα μικρά σκάφη.

Ο **Συντονιστής** απάντησε ότι είναι σαν μικρά γιοτ, με δυνατότητα χωρητικότητας επιβατών 10, 15 το πολύ 20 άτομα, και με διάφορες παροχές προς τους επιβάτες όπως γεύμα κα.

Ο κ. **Προμπονάς** ρώτησε τον Συντονιστή αν καταγράφονται και αυτά από το Λιμεναρχείο Ιεράπετρας.

Ο **Συντονιστής** απάντησε ότι δεν καταγράφονται όλοι οι επισκέπτες. Τις προηγούμενες χρονιές καταγράφονταν περίπου οι μισοί. Φέτος ήταν λίγο πιο «ζόρικα» τα πράγματα. Από το ίδιο το Λιμεναρχείο Ιεράπετρας είπαν ότι, στα ήδη χορηγηθέντα στοιχεία, η Επιτροπή να υπολογίζει ότι είναι 15% με 20% πάνω ο πραγματικός αριθμός επισκεπτών. Σαφής εκτίμηση δεν υπάρχει η αλήθεια είναι. Συνέχισε αναφέροντας ότι, σύμφωνα με αναλυτικά στοιχεία που χορηγήθηκαν στην Επιτροπή από το Λιμεναρχείο Ιεράπετρας, από σύνολο 29.536 επιβατών, οι 18.904 διακινήθηκαν με τα μεγάλα πλοία, δηλαδή τα ημερόπλοια (*ΜΠΑΛΟΣ ΕΞΠΡΕΣ, ΣΟΦΙΑ ΕΞΠΡΕΣ, ΠΟΡΤΟ ΓΡΑΜΒΟΥΣΑ*) ενώ 10.632 άτομα διακινήθηκαν με τα σκάφη με ναυλοσύμφωνα.

Ακολούθως ο **Συντονιστής** τοποθετήθηκε πρώτος, αναφέροντας ότι όπως έχουν τα πράγματα φέτος δεν θα υπάρχει φύλαξη στο νησί. Επιπλέον, το φυλάκιο δεν θα έχει αποκατασταθεί. Το νησί μόνο αν «αυτοπροστατευτεί», θα προστατευτεί. Και πρότεινε να συνεχίσει να ισχύει και το καλοκαίρι, ότι ακριβώς ισχύει και τους χειμερινούς μήνες στο νησί. Η συνθήκη αυτή θα αλλάξει μία σειρά από πράγματα. Κυρίως ότι θα αρχίσει να αλλάζει και αυτή η ιδιόζουσα νοοτροπία που είχε καλλιεργηθεί επί τουλάχιστον τέσσερις δεκαετίες, η οποία ήθελε το νησί αντικείμενο αποκλειστικά οικονομικής εκμετάλλευσης (νόμιμης και παράνομης) και χώρο άσκησης παραβατικών δραστηριοτήτων. Ήδη υφίσταται μία προσαρμογή πολύ σημαντική, εννοώντας τα μικρά σκάφη. Υπενθύμισε σε όλους ότι οι πλοιοκτήτες των μικρών σκαφών ήταν στην αρχή πολέμοι της περσικής απόφασης περιορισμού της επισκεψιμότητας. Αντιθέτως, τώρα τη στηρίζουν γιατί βλέπουν ότι υπάρχει μία προοπτική. Από την άλλη μεριά, αξιοσημείωτο είναι ότι πάρα πολλοί πολίτες έχουν αρχίσει να «υπακούουν». Για παράδειγμα τη τουριστική περίοδο του 2022 δεν διανυκτέρευσε κανένας στο νησί. Δεν «κινήθηκαν» παράνομα προϊόντα. Δεν ασκήθηκαν παράνομες οικονομικές δραστηριότητες. Όλα αυτά δεν είχαν γίνει εδώ και δεκαετίες. Σταδιακά λοιπόν παρατηρείται ότι αλλάζει η νοοτροπία αυτών των «ολίγων» που δημιουργούσαν θέματα στο νησί. Αυτή η επιπλέον χρονιά περιορισμένης επισκεψιμότητας, ο ίδιος ευελπιστεί ότι θα δώσει τη δυνατότητα να ασκηθεί μεγαλύτερη πίεση στο Υπουργείο Οικονομικών και στο Υπουργείο Περιβάλλοντος έτσι ώστε σοβαρά να δουν το θέμα της φύλαξης και κυρίως το ιδιοκτησιακό του νησιού, το οποίο κατά τη προσωπική του άποψη δεν μπορεί να λυθεί με άλλο τρόπο παρά με απαλλοτρίωση. Υπάρχουν κάποιοι που κάνουν σχέδια να κάνουν ελικοδρόμια πάνω στο νησί.

Ο κ. **Μιχαλαράκης** παρενέβη και ρώτησε τον Συντονιστή αν η Επιτροπή θα προτείνει τη λύση αυτή, δηλαδή την απαλλοτρίωση.

Ο **Συντονιστής** απάντησε ότι έχουν γίνει ενέργειες γι' αυτό το ζήτημα. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης έχει στείλει Υπόμνημα στο Υπουργείο Οικονομικών για το ζήτημα του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των νησίδων. Αλλά δυστυχώς δεν απαντάνε. Συνέχισε την τοποθέτησή του και ανέφερε ότι παράλληλα θα έχουμε και τα πρώτα ουσιαστικά στοιχεία. Για παράδειγμα, ένα πρώτο βήμα θα είναι τα αποτελέσματα των μελετών του Σχεδίου Φύλαξης και Φέρουσας Ικανότητας – Διαχείρισης επισκεπτών. Σίγουρα δεν είναι το τελικό «προϊόν» γιατί το Σχέδιο Φύλαξης είναι ένα δυναμικό εργαλείο. Επεσήμανε ότι οι μελέτες αυτούσιες ή με τροποποιήσεις θα πρέπει να εγκριθούν από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου και τη Διεύθυνση Δασών Λασιθίου και να τεθούν σε εφαρμογή στη συνέχεια, εφόσον εγκριθούν και τα αντίστοιχα κονδύλια. Και επειδή η εμπειρία δείχνει ότι τέτοιες διαδικασίες με τόσες Υπηρεσίες εμπλεκόμενες, απαιτούν πολύ χρόνο για να ολοκληρωθούν –

σίγουρα όχι δύο με τρεις μήνες οπότε ξεκινά η τουριστική περίοδος – θα πρέπει να ληφθεί και αυτό σοβαρά υπόψη από την Επιτροπή για τη λήψη της σχετικής απόφασης κατά την τρέχουσα συνεδρίαση.

Ο κ. **Δασκαλάκης** παρενέβη και ρώτησε πώς ακριβώς θα το κάνουν αυτό.

Ο **Συντονιστής** απάντησε ότι δεν μπορεί να ξέρει από τώρα. Σημείωσε ότι έχει γίνει σε όλους αντιληπτό ότι η Δασική Υπηρεσία δεν μπορεί να ανταπεξέλθει.

Ο κ. **Δασκαλάκης** επανήλθε διευκρινίζοντας ότι εννοούσε πώς θα το κάνουν οι μελετητές. Πώς θα συνταχθεί το ερωτηματολόγιο και πώς θα εξαχθούν τα αποτελέσματα. Με βάση τον τρόπο που πηγαίνουν φέτος οι επισκέπτες;

Ο **Συντονιστής** απάντησε θετικά και συνέχισε συστήνοντας στα μέλη να το ξαναδούν όλο αυτό λίγο πιο σοβαρά, ίσως σε επόμενη συνεδρίαση. Για το τι θα μπορούσε η Επιτροπή να ζητήσει από τον Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. ειδικά για το θέμα αυτό. Δηλαδή να προσληφθούν ένας-δύο φύλακες – πρέπει φυσικά να είναι γνωστή και η διαθεσιμότητα του σκάφους και αν είναι εξασφαλισμένα και τα λειτουργικά του- και να εξεταστεί εάν αυτοί οι δύο άνθρωποι μπορούν να παίξουν το ρόλο που θέλει η Επιτροπή. Δηλαδή είτε σε συνοδεία με τους δασοφύλακες, είτε να πηγαίνουν εκεί μόνοι τους, να συναναστρέφονται με τους πλοιοκτήτες, με τους λουόμενους κλπ. Δηλαδή να έχουν εμφανή και ουσιαστική παρουσία στο νησί.

Η κα **Καργιολάκη** παρενέβη και σημείωσε ότι δεν πρέπει να αποτελεί κώλυμα για την Επιτροπή το εάν δεν είναι οι φύλακες ανακριτικοί υπάλληλοι. Και ανέφερε ως παράδειγμα τον Εθνικό Δρυμό Σαμαριάς όπου κανένας φύλακας, μέσα στη Σαμαριά, δεν έχει ανακριτικές αρμοδιότητες.

Ο **Συντονιστής** συνέχισε εκφράζοντας τους φόβους του ότι αν επιτραπεί φέτος η αποβίβαση στο νησί θα βρουν ευκαιρία κάποιοι να μεταφέρουν και υλικά στη Χρυσή για να στήσουν καβάζες.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** παρενέβη και ανέφερε ότι όλα εξαρτώνται από τη φύλαξη.

Ο **Συντονιστής** απάντησε ότι δυστυχώς δεν γίνεται φύλαξη. Η Δασική Υπηρεσία πήγε δύο φορές. Δύο φορές μόνο. Από δική της πρωτοβουλία πήγε μόνο μία φορά, η δεύτερη ήταν μαζί με την Επιτροπή. Οι δασοφύλακες δεν θέλουν να πάνε στο νησί.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** εν συνεχεία αναφέρθηκε στο γεγονός ότι υπάρχουν ακόμα μέσα στο νησί πάρα πολλά απόβλητα και άχρηστα υλικά, μηχανήματα, κα. υλικά που δεν έχουν ακόμα βγει. Και ο Συντονιστής συμφώνησε μαζί της.

Η κα **Καργιολάκη** αναρωτήθηκε για το γεγονός ότι υπάρχουν, όπως ανέφερε ο Δ/ντής Δασών Λασιθίου, επτά δασοφύλακες στην Ιεράπετρα.

Ο **Συντονιστής** επανέλαβε ότι αυτοί δεν θέλουν να πάνε και δεν πάνε για όλους τους λόγους που ανέφερε προηγουμένως ο κ. Κουδουμάς. Επιπρόσθετα υπενθύμισε στα μέλη ότι είναι γνωστό ότι στη Δασική Υπηρεσία Λασιθίου υπάρχουν πολλά «εσωτερικά» προβλήματα, τα περισσότερα εκ των οποίων η Επιτροπή τα αγνοεί. Ολοκληρώνοντας ανέφερε ότι αυτή είναι η συλλογιστική του. Θεωρεί ότι πρέπει και φέτος να περιοριστεί η επισκεψιμότητα στο νησί, ήτοι να μην επιτραπεί η αποβίβαση επισκεπτών στη Χρυσή.

Ο κ. **Γουλιδάκης** ρώτησε τον **Συντονιστή**, για επιβεβαίωση, ότι δηλαδή η δική του πρόταση είναι να τηρηθούν οι όροι και οι περιορισμοί της περσινής χρονιάς, με μία συνέχεια, έτσι όπως ο ίδιος το αντιλαμβάνεται, από 1^η Μαΐου μέχρι 31 Οκτωβρίου πάλι, με τον δεύτερο να επιβεβαιώνει τα ως άνω.

Ο κ. **Γουλιδάκης** σημείωσε ότι είναι σημαντικό να διευκρινιστεί το χρονικό διάστημα που προτείνει ο Συντονιστής γιατί κάθε ένας από τα μέλη έχει τη δική του πρόταση.

Ο **Συντονιστής** επανέλαβε ότι η πρότασή του είναι: «για όλο το διάστημα από 1^η Μαΐου έως 31 Οκτωβρίου 2023 που αποτελεί τη τουριστική περίοδο, να μην επιτρέπεται η αποβίβαση επισκεπτών

στη Χρυσή», όπως δηλαδή ισχύει και τους υπόλοιπους μήνες βάσει του Κανονισμού Λειτουργίας (2016).

Ο κ. **Δασκαλάκης** εξέφρασε απορία για το τελευταίο σχόλιο του Συντονιστή και ζήτησε διευκρίνιση.

Ο **Συντονιστής** διευκρίνισε ότι σύμφωνα με τη παράγραφο [3.] του αποφασιστικού μέρους του Κανονισμού Λειτουργίας της νήσου Χρυσή (ΦΕΚ 1655/Β'/2016), ο οποίος είναι εν ισχύ, η αποβίβαση στο νησί επιτρέπεται μόνο από τη θέση Βουγιού Μάτι και μόνο από την 1^η Μαΐου έως και την 31^η Οκτωβρίου, με εξαίρεση το προσωπικό φύλαξης και άτομα ή ομάδες που πραγματοποιούν επιστημονική έρευνα κατόπιν ειδικής αδειοδότησης. Αυτό σημαίνει ότι απαγορεύεται η αποβίβαση όλους τους υπόλοιπους μήνες του έτους. Για παράδειγμα, αυτή τη περίοδο, μπορεί να πάει κάποιος με το σκάφος του και να αγκυροβολήσει κοντά στην ακτή για στάση ή λήψη θαλάσσιου λουτρού αλλά δεν επιτρέπεται να αποβιβαστεί στο νησί.

Ο κ. **Δασκαλάκης** παρενέβη και σημείωσε ότι μετά την 31^η Οκτωβρίου συνηθίζεται τόσα χρόνια - υπάρχει μία νοοτροπία σαράντα ετών - να πηγαίνουν στο νησί ντόπιοι για να μαζέψουν άγριες αγκινάρες. Επομένως συμπέρανε ότι κακώς πηγαίνουν, διότι βάσει Κανονισμού υφίσταται απαγόρευση αποβίβασης στο νησί.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** πήρε το λόγο και εξέφρασε σε όλους τη λύπη της για το γεγονός ότι τόσα χρόνια γι' αυτό το νησί δεν γίνεται τίποτα, και μιλώντας ως εκπρόσωπος του Δήμου όχι εκπροσωπώντας τον εαυτό της ως άτομο. Συνέχισε αναφέροντας ότι πέρυσι λήφθηκαν κάποιες αποφάσεις από το Δημοτικό Συμβούλιο Ιεράπετρας. Από την αρχή που ο Δήμος ξεκίνησε το θέμα του νησιού, από το 2014 δηλαδή... Στο σημείο αυτό έκανε μία παρένθεση ενημερώνοντας τα μέλη ότι όταν της έγινε πρόταση από τον κ. Δήμαρχο να συμμετάσχει στα κοινά, δέχτηκε υπό την προϋπόθεση να ασχοληθεί ο Δήμος και με το νησί. Γιατί η ίδια το ζει το νησί από το 1982 και γνωρίζει πολύ καλά τη κατάσταση του νησιού. Συνέχισε σημειώνοντας ότι για τη Χρυσή δυστυχώς δεν ασχολήθηκε ποτέ κανείς. Όπως έπρεπε να ασχοληθεί. Διότι εάν υπήρχε ανάληψη πρωτοβουλιών σε επίπεδο Υπουργείων ή επίπεδο Δασικής Υπηρεσίας, δεν θα υπήρχαν όλα αυτά τα προβλήματα. Και η ίδια είχε εκθέσει στο παρελθόν στον κ. Συλιγάρδο (πρώην Δ/ντή Δασών Λασιθίου), στις συναντήσεις που είχαν για θέματα Πολιτικής Προστασίας και θέμα συζήτησης ήταν η πυροπροστασία στη Χρυσή, τα εύλογα ερωτήματά της για το γεγονός ότι προβλέπεται πυροπροστασία στο Βάι και δεν προβλέπεται για τη νήσο Χρυσή. Επίσης γιατί η Δασική Υπηρεσία ασχολείται περισσότερο με το Βάι ή τη Σπιναλόγκα και όχι με τη Χρυσή στο θέμα της φύλαξης. Δεν ασχολήθηκαν λοιπόν ποτέ. Από το 2014 και με αφορμή την ολοκλήρωση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης που εκπονήθηκε από το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, ο Δήμος ξεκίνησε μία σειρά ενεργειών. Έστειλε την ΕΠΜ του Μουσείου στο Υπουργείο. Ο δε Δήμαρχος έχει πολλάκις επισκεφθεί στη διάρκεια των ετών το αρμόδιο Υπουργείο ειδικά για το θέμα του νησιού. Και ερχόμαστε το 2020 που ο κ. Χατζηδάκης για πρώτη φορά επισκέπτεται με πλήθος υπηρεσιακών παραγόντων το νησί. Και ξεκίνησε μία διαδικασία που δυστυχώς άλλα είπε τότε ότι θα ακολουθήσουν, και άλλα έγιναν στη πορεία. Συγκεκριμένα τότε είχε δεσμευτεί ότι θα διατεθούν μεγάλα κονδύλια για το νησί, ότι θα γίνουν προσλήψεις για το νησί. Είχε πει ότι θα υπάρξει συντονισμένη οργάνωση για το νησί. Γι' αυτό εξάλλου συγκροτήθηκε και αυτή η Επιτροπή, για να παρακολουθεί το Σχέδιο Δράσης. Το οποίο Σχέδιο Δράσης πήρε σαν βάση την ΕΠΜ του Μουσείου που ο Δήμος ανέθεσε και έστειλε στο Υπουργείο. Και από εκεί και πέρα μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει τίποτα. Εξέφρασε λοιπόν τη προσωπική της άποψη ότι το θέμα είναι απλό. Αλλά δυστυχώς γενικά οι Έλληνες τα απλά τα κάνουν δύσκολα. Το νησί μπορεί να προστατευτεί κάλλιστα. Και αυτή είναι και η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου. Ένα προστατευμένο και οργανωμένο νησί. Λειτουργικό και επισκέψιμο. Δεν θεωρεί η ίδια ότι είναι κακό να έχουμε ένα νησί προστατευόμενο, περιοχή Natura, να την επισκεπτόμαστε, να μαθαίνουμε πράγματα για το νησί. Και για την αρχαιολογική του αξία αλλά και για την περιβαλλοντική του αξία. Είτε για τον υποθαλάσσιο πλούσιο κόσμο που έχει το νησί. Ο Δήμος Ιεράπετρας δεν είναι εναντίον όλων αυτών. Και στο σημείο αυτό εξέφρασε τη λύπη της για τις πρόσφατες δηλώσεις της κας Κοζυράκη (Γραμματέα της ΑΔΚ) ότι «βάλλεται» από τον Δήμο Ιεράπετρας. Όχι αυτό δεν ισχύει. Δεν έχουν να μοιράσουν τίποτα. Όλοι σε αυτή την Επιτροπή

είναι εδώ για το ίδιο πράγμα. Για την προστασία του νησιού. Αλλά, συγχρόνως και τη λειτουργία του νησιού.

Συνέχισε την τοποθέτησή της αναφέροντας ότι πολλές φορές έχουν πει από πλευράς του Δήμου ότι η Χρυσή αποτελεί μία τουριστική περιοχή, ένα brand name για τον Δήμο και τους δημότες του. Ο κ. Δασκαλάκης ισχυρίζεται, και σε προγενέστερη αρθρογραφία του, ότι δεν είναι ο Δήμος Ιεράπετρας μόνο το νησί. Κατά τον Δήμο, είναι πρώτα το νησί και μετά όλα τα υπόλοιπα. Δεν θέλουν να το χάσουν το νησί. Αυτό είναι σίγουρο. Η θέση του Δήμου είναι ότι «θέλουμε να το προστατεύσουμε, να το οργανώσουμε, και να το «έχουμε».

Ο **Συντονιστής** παρενέβη και ρώτησε «πώς ακριβώς θα το προστατεύσουμε».

Η κα **Ρουμελιωτάκη** απαντώντας ανέφερε ότι εδώ λοιπόν έρχεται το Υπουργείο Περιβάλλοντος, δεδομένου ότι πλέον η Δ/νση Δασών υπάγεται σε αυτό. Όλα αυτά τα χρόνια δεν ασχολήθηκε η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης, στην οποία υπάγονταν οι δασικές υπηρεσίες μέχρι τον περασμένο Ιούνιο. Γιατί δε μπορούσε; Δεν είχε τα χρήματα; Το 2018 δεν είχε χρήματα να βγάλει έξω από το νησί τα προϊόντα των τότε κατεδαφίσεων. Κατά την επόμενη τριετία (2019-2021) δεν έγινε τίποτα. Οι καβάζες παρέμεναν μέσα. Υπήρχαν Αποφάσεις Κατεδάφισης και δεν υλοποιούνταν. Και απευθυνόμενη στον Συντονιστή του επεσήμανε ότι πρέπει κάποιες υπηρεσίες να ενεργοποιηθούν. Και όσο το Υπουργείο δεν λαμβάνει κάθεται αποφάσεις, αυτά τα προβλήματα θα υφίστανται. Επομένως όποιες προτάσεις και να υποβάλλει η Επιτροπή, δεν θα γίνει τίποτα αν οι αποφάσεις δεν ληφθούν από «άνωθεν». Ολοκληρώνοντας, δήλωσε ότι η θέση του Δήμου Ιεράπετρας συνεχίζει να είναι η ίδια. Οι προτάσεις είναι συγκεκριμένες. Ο Δήμος απαιτεί φύλαξη του νησιού εδώ και τώρα. Η ίδια, ανέφερε χαρακτηριστικά, ότι έχει προτείνει στον Δήμαρχο να πάνε, ως εκπρόσωποι του Δήμου, να στηθούν έξω από το Υπουργείο μέχρι να εισακουστούν. Το νησί χρειάζεται φύλακες. Και όχι μόνο δύο άτομα. Και όχι συμβασιούχους γιατί κανείς δεν θα ενδιαφερθεί. Συμφωνώντας με την τοποθέτηση του κ. Κουδουμά όσον αφορά στο συγκεκριμένο θέμα, επανέλαβε και η ίδια ότι οι προσλήψεις πρέπει να αφορούν θέσεις μόνιμου χαρακτήρα και να είναι συγκεκριμένα για τη νήσο Χρυσή. Και με συγκεκριμένα δεδομένα. Διαφορετικά δε θα έχουμε τίποτα. Είναι όλα ημίμετρα. Λέγονται απλά για να λέγονται και τίποτα περισσότερο.

Ο **Συντονιστής** παρενέβη και ρώτησε τη κα Ρουμελιωτάκη τι γίνεται στη περίπτωση που όλα αυτά δεν υλοποιηθούν, δεν γίνουν στη πράξη, τους επόμενους δύο μήνες.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** απάντησε ότι όλα αυτά είναι στη περίπτωση που δεν θα γίνει. Που δεν θα έχει το νησί φύλαξη. Ο Δήμος λοιπόν θα ΑΠΑΙΤΗΣΕΙ να έχουν φύλαξη του νησιού και να «ανοίξει» και το νησί φέτος. Ο Δήμος είναι αποφασισμένος και κάθετος στις θέσεις του. «Είτε με το ήμερο, είτε με το άγριο, θα το ανοίξουμε το νησί», ανέφερε χαρακτηριστικά. Ολοκλήρωσε δηλώνοντας σε όλα τα μέλη ότι ως εκπρόσωπος του Δήμου δεν ξεφεύγει από τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου.

Ο κ. **Δασκαλάκης** παρενέβη και απευθυνόμενος στη κα Ρουμελιωτάκη ανέφερε ότι το 2012 που ανέλαβε ο Συνήγορος του Πολίτη να διερευνήσει τα ζητήματα λειτουργίας και διαχείρισης της νήσου Χρυσή, κατόπιν καταγγελίας πολιτών, ασχολήθηκαν δύο άτομα για την υπόθεση, ο νομικός του εκπρόσωπος και ένας μηχανικός περιβάλλοντος. Μάλιστα τότε είχαν επισκεφθεί τη Κρήτη και είχαν συμμετάσχει σε συσκέψεις με επικεφαλής και εκπροσώπους όλων των εμπλεκόμενων φορέων και υπηρεσιών. Σε αυτές τις συζητήσεις, όπου είχε αναπτυχθεί και ερμηνευτεί και το σύνολο του νομικού πλαισίου που διέπει το νησί - και ειδικά με τους εκπροσώπους του Δήμου - είχε επισημανθεί ότι τα έσοδα αυτά που είχε ο Δήμος από τη Χρυσή ήταν ανταποδοτικά. Και τότε συμφωνήθηκε επί Δημαρχείας κ. Χριστοφακάκη, και απασχολήθηκαν δύο άτομα, χωρίς ανακριτικές αρμοδιότητες, επί δύο συνεχείς χρονιές. Τη πρώτη χρονιά οι δύο υπάλληλοι μετέβαιναν μαζί με τα πλοία και ενημέρωναν τους πολίτες τι επιτρέπεται να κάνουν στο νησί και τι απαγορεύεται. Τη δεύτερη χρονιά κάθισαν στο Κέντρο Πληροφόρησης στο λιμάνι της Ιεράπετρας. Στη συνέχεια λοιπόν εξέφρασε το ερώτημα μήπως έχει αλλάξει η νομοθεσία και επιβάλλει κάποια άλλη διαδικασία σχετικά με την είσπραξη του τέλους αυτού. Επίσης υπάρχει η δυνατότητα από τον Δήμο να διερευνήσει και να εξετάσει το ενδεχόμενο να προβεί σε προσλήψεις αυτών των δύο εποπτών;

Η κα **Ρουμελιωτάκη** παρενέβη απαντώντας ότι μακάρι να τους δώσουν την αρμοδιότητα αυτή. Τη περίοδο που αναφέρεται ο κ. Δασκαλάκης, ο Δήμος δεν προσέλαβε τα συγκεκριμένα άτομα ειδικά για τη νήσο Χρυσή. Ρώτησε τον κ. Δασκαλάκη για το ποιος πλήρωνε ανταποδοτικό τέλος για να έχει ανταποδοτικότητα η πρόσληψη των δύο υπαλλήλων για το νησί.

Ο κ. **Δασκαλάκης** απάντησε ότι η ανταποδοτικότητα προκύπτει από το τέλος επί των εισιτηρίων των επισκεπτών της νήσου Χρυσή που θέσπισε ο Δήμος.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** διευκρίνισε ότι ως προς την ανταποδοτικότητα του τέλους, μέχρι το 2021, τα έσοδα του Δήμου επί των ανταποδοτικών τελών επί των εισιτηρίων των επισκεπτών, χρησιμοποιήθηκαν αποκλειστικά για την κάλυψη των πάσης φύσης δαπανών που αφορούν την παροχή των υπηρεσιών της αποκομιδής και διαχείρισης των απορριμμάτων της νήσου Χρυσή, και πιθανό και σε άλλες σχετικές και συναφείς δαπάνες.

Ο κ. **Δασκαλάκης** ξαναρώτησε αν ο Δήμος τη περασμένη τουριστική περίοδο (2022) εισέπραξε χρήματα από αυτό το τέλος.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** απάντησε αρνητικά αναφέροντας ότι τη προηγούμενη τουριστική περίοδο δεν επιβλήθηκε και δεν εισπράχθηκε ανάλογο τέλος από τον Δήμο Ιεράπετρας. Συνέχισε διευκρινίζοντας σε όλους ότι ο Δήμος δεν έχει αρμοδιότητα να προσλάβει άτομα για το νησί. Η μόνη αρμοδιότητα αφορά στην καθαριότητα του νησιού, και όχι της συνολικής έκτασής του. Μόνο των παραλιών που εκμισθώνει ο Δήμος. Με απλά λόγια δηλαδή, βάσει νομοθεσίας, ο Δήμος πέρυσι δεν έπρεπε να μπει στο νησί να μαζέψει σκουπίδια. Γιατί το νησί ήταν «κλειστό». Συνέχισε αναφέροντας ότι φέτος δεν έχει γίνει πρόβλεψη στον προϋπολογισμό του Δήμου, στους αντίστοιχους κωδικούς εξόδου, για κάλυψη δαπανών που αφορούν την παροχή υπηρεσιών της αποκομιδής και διαχείρισης των απορριμμάτων της νήσου Χρυσή.

Ο **Συντονιστής** πήρε το λόγο και ανέφερε ότι ήταν πάντως ένα ποσοστό, και δεν ήταν ακριβώς ανταποδοτικό. Γιατί τα έσοδα με τα έξοδα δεν ισοσκελίζονταν. Οι δαπάνες αποκομιδής και διαχείρισης των απορριμμάτων ανέρχονταν μεταξύ των ποσών 60.000€ με 70.000€, σύμφωνα με τα αναρτημένα στη Διαύγεια στοιχεία. Συμπλήρωσε ότι η κα Χατζημαρκάκη (*Αντιδήμαρχος Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών Ιεράπετρας*) στη τέταρτη συνεδρίαση της Επιτροπής είχε ενημερώσει τα μέλη ότι ο Δήμος, ειδικά για το έτος 2021, εισέπραξε συνολικά-μέσω του ανταποδοτικού τέλους του ενός ευρώ- 110.000,00€ όλο το χρόνο (αποτυπώνεται η αναφορά της στο σχετικό πρακτικό). Κάπου δεν συμφωνούν τα ποσά. Που σημαίνει ότι έγινε από πλευράς Δήμου χρήση του ποσού και για άλλα πράγματα στην Ιεράπετρα. Με απλά λόγια τα προηγούμενα χρόνια πολύ πιθανόν δεν πήγαιναν όλα τα έσοδα πίσω στο νησί.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** παρενέβη, διαφωνώντας με τον Συντονιστή, και αναφέροντας ότι η ετήσια δαπάνη για την αποκομιδή και διαχείριση των απορριμμάτων στο νησί ανέρχεται στο ποσό περίπου των 65.000,00€. Ωστόσο θα πρέπει να λάβει υπόψη του και τις δαπάνες για τη μεταφορά των απορριμμάτων, που απομακρύνονταν από το νησί, στον Άγιο Νικόλαο. Ο εργολάβος είχε υποχρέωση να φέρει τα απορρίμματα μέχρι την παραλία. Τα υπόλοιπα μετά ποιος τα πλήρωνε; Ο Δήμος τα πλήρωνε.

Ο κ. **Δασκαλάκης** παρενέβη και ρώτησε να μάθει πόσο ήταν το κόστος αυτής της μεταφοράς. Άλλα τόσα είναι; Άλλες 65.000,00€; Ωστόσο σημείωσε ότι αυτά είναι θέματα οικονομικά και η κα Ρουμελιωτάκη δεν έχει αρμοδιότητα να απαντήσει γι' αυτά.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** του απάντησε ότι δεν δέχεται, όμως, να λέγεται ότι τα χρήματα από τα έσοδα των τελών πηγαίνουν και αλλού. Και ζήτησε να είναι όλοι λίγο προσεκτικοί σε αυτά που λέγονται.

Ο κ. **Γουλιδάκης** παρενέβη και είπε στον κ. Δασκαλάκη ότι για αυτά τα ζητήματα απαντήσεις μπορεί να δώσει η Οικονομική Υπηρεσία του Δήμου Ιεράπετρας. Η κα Ρουμελιωτάκη δεν είναι υποχρεωμένη να απολογηθεί γι' αυτό. Συμπλήρωσε ότι γνωρίζει και ο ίδιος ότι ο Δήμος επιβαρύνεται με πρόσθετο κόστος για τη μεταφορά των απορριμμάτων στον Άγιο Νικόλαο.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** εξειδίκευσε ως προς το πρόσθετο κόστος, αναφέροντας την εισφορά στο ΧΥΤΑ, τα μεταφορικά, τα καύσιμα...

Ο κ. **Γουλιδάκης** συνέχισε σημειώνοντας ότι δεν μπορεί να γνωρίζει ακριβώς, και ως προς την τοποθέτηση του Συντονιστή, ποια είναι τα έσοδα και ποια τα έξοδα. Βεβαίως υπήρχαν έσοδα το διάστημα στο οποίο αναφέρθηκε ο κ. Δασκαλάκης αλλά και το 2021. Αριθμοί και δείκτες σαφώς υπάρχουν. Αλλά για την αιτιολόγηση των ποσών μόνο η Οικονομική Υπηρεσία του Δήμου μπορεί να δώσει πληροφορίες ως προς τη κίνηση των συγκεκριμένων κωδικών προϋπολογισμού. Τόσο του εσόδου (τέλος) όσο και των κωδικών εξόδου (για τις δαπάνες). Και να δώσει μία πραγματική εικόνα. Συμπλήρωσε, επικαλούμενος την εμπειρία των αποφάσεων ενός Αντιπεριφερειάρχη - έχοντας στο μυαλό του και τις, ευτυχώς, λίγες φυσικές καταστροφές - ότι υπάρχουν διαθέσιμα κονδύλια τα οποία μπορεί να μην εξελίσσονται για διάφορους λόγους και να είναι αδρανή. Για παράδειγμα η Αντιπεριφέρεια Λασιθίου κάθε χρόνο, ως κύρια πηγή εσόδων, έχει τις εισπράξεις των αυτοκινήτων-οχημάτων, μοτοσυκλετών κλπ. Ποσό της τάξης περίπου των 800.000,00€. Και κάποια πρόσθετα από επιβολές διοικητικών προστίμων. Αυτά τα χρήματα έχουν τη δυνατότητα να τα μεταφέρουν σε διάφορους κωδικούς του προϋπολογισμού. Όταν ζητηθεί απολογισμός υπάρχουν οι συγκεκριμένοι κωδικοί, δηλαδή σε τι ακριβώς πήγαν τα έσοδα αυτά. Και ζήτησε συγγνώμη από τη κα Ρουμελιωτάκη που τη διέκοψε καλώντας τη να συνεχίσει την τοποθέτησή της.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** ολοκληρώνοντας την τοποθέτησή της επανέλαβε ότι, ως εκπρόσωπος του Δήμου, δεν παρεκκλίνει από τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου. Η δημοτική αρχή θα επιμένει στο θέμα της εξασφάλισης της φύλαξης, με όποιο τρόπο και αν απαιτηθεί. Ο Δήμος Ιεράπετρας επιθυμεί το νησί να «ανοίξει».

Ο **Συντονιστής** πήρε το λόγο και ρώτησε πώς ακριβώς θα επιτευχθεί αυτό. Η φύλαξη δηλαδή του νησιού. Το να επιτραπεί να πηγαίνει κόσμος είναι εύκολο. Γιατί υπάρχουν και τα παρελκόμενα.. κάποιος «βγάζουν» από αυτό. Αλλά για τη φύλαξη πώς; Πρέπει να υπάρχει μία πρόταση επί αυτού από πλευράς Επιτροπής.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** απάντησε ότι η πρόταση της Επιτροπής είναι να απαιτήσουν άτομα, όπως είπε και ο κ. Κουδουμάς, για τη φύλαξη του νησιού.

Ο **Συντονιστής** ανέφερε ότι το έκανε ήδη αυτό η Επιτροπή. Πήρε πρωτοβουλίες και προέβη σε ενέργειες καθ' όλη τη διάρκεια του προηγούμενου έτους για να επιτευχθεί μία επαρκής και αποτελεσματική φύλαξη στο νησί. Η Δασική Υπηρεσία έχει αυτή τη στιγμή σκάφος και αυτό μετά από πρωτοβουλία της Επιτροπής. Έγιναν δύο επιστολές προς τον Υφυπουργό Περιβάλλοντος και αίτημα για αρωγή του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α., ο οποίος με τη σειρά του άμεσα ενήργησε προκηρύσσοντας τις θέσεις εποπτών. Ωστόσο δεν ευόδωσε καμία προσπάθεια, από καμία πλευρά.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** επανήλθε και είπε ότι εννοεί η Επιτροπή να απαιτήσει ισχυρά, μέσω των αποφάσεών της για την επισκεψιμότητα, ότι θέλει το νησί «ανοιχτό».

Ο **Συντονιστής** διέκοψε σχολιάζοντας ότι πρώτα θέλουμε φυλαγμένο το νησί. Και μετά «ανοιχτό».

Η κα **Ρουμελιωτάκη** επανέλαβε τη προσωπική της άποψη για την πρόταση που πρέπει να κάνει η Επιτροπή στο Υπουργείο. Ότι δηλαδή «θέλουμε ανοιχτό το νησί, άρα να το φυλάξετε, να το οργανώσετε, και να το ανοίξετε. Άρα δική σας η ευθύνη».

Ο κ. **Δασκαλάκης** πήρε το λόγο και έθεσε σε όλους το σκεπτικό του. Ας γίνει η υπόθεση ότι 1^η Μαΐου ανοίγει το νησί. Δηλαδή ποια ακριβώς απόφαση θα πάρει η Επιτροπή; Να γραφτεί στην απόφαση ότι «σε περίπτωση που έχουμε φύλακες θα γίνεται η αποβίβαση...».

Η κα **Ρουμελιωτάκη** διέκοψε και είπε στον κ. Δασκαλάκη ότι όχι, δεν πρέπει έτσι να γίνει. Γιατί έτσι τους δίνεται η ευχέρεια να πουν «α εντάξει, δεν καταφέραμε να εξασφαλίσουμε φύλακες, άρα να το κλείσουμε». Κατηγορηματικά δήλωσε ότι η Επιτροπή πρέπει ισχυρά να πει «εμείς κύριοι απαιτούμε να το φυλάξετε, να το οργανώσετε και να το ανοίξετε. Να είναι λειτουργικό το νησί». Και απευθυνόμενη σε όλους είπε ότι αυτό πρέπει να ζητήσει η Επιτροπή. Και θεωρεί ότι αν από την

αρχή γινόταν αυτό, τα πράγματα τώρα θα ήταν εντελώς διαφορετικά. Δεν εννοεί να εισηγηθεί η Επιτροπή να είναι «ανοιχτό» το νησί έτσι αόριστα.

Ο κ. **Δασκαλάκης** συνεχίζοντας το σκεπτικό της κας Ρουμελιωτάκη, είπε ότι φτάνουμε στον Ιούλιο και δεν έχουν πάρει από το Υπουργείο καμία απόφαση. Τότε τι πρέπει να γίνει; Θα συνεχίζονται οι αποβιβάσεις κανονικά; Ή τότε θα πρέπει να επανέλθει η Επιτροπή με νέα εισήγηση και ισχυριζόμενη ότι το Υπουργείο δεν έκανε τίποτα για τη πρόσληψη φυλάκων να αποφασίσει να εισηγηθεί στη Γραμματέα της ΑΔΚ την απαγόρευση της αποβίβασης. Και τι θα γίνει με όσους δραστηριοποιούνται οικονομικά σε αυτή τη περίπτωση; Θα έχουν υπογραφεί συμφωνίες, θα έχουν κλειστεί πακέτα. Δεν θα είναι ζημία για όλους τους επιχειρηματίες αυτό; Οι επιχειρηματίες πρέπει να γνωρίζουν από τώρα ποιες αποφάσεις θα ληφθούν για να δουν τι θα κάνουν.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** συμφώνησε και αυτή σε αυτό. Επανήλθε στο ερώτημα που της έθεσε ο κ. Δασκαλάκης στη αρχή της συζήτησης περί της δυνατότητας από τον Δήμο να διερευνήσει και να εξετάσει το ενδεχόμενο να προβεί σε προσλήψεις εποπτών/φυλάκων. Και δήλωσε ότι θα το ερευνήσει αυτό το θέμα για να δουν από τον Δήμο εάν είναι εφικτό να γίνει. Συγκεκριμένα θα εξετάσουν αν επιβάλλοντας κάποιο μικρό πρόσθετο ποσό στην αξία του τέλους επί του εισιτηρίου, και φυσικά εξετάζοντας παράλληλα αν αυτό προβλέπεται από τη νομοθεσία, θα μπορέσει ο Δήμος να προσλάβει προσωπικό, τρία με τέσσερα άτομα, ειδικά για τη Χρυσή. Και για όσο διάστημα διαρκεί η τουριστική περίοδος.

Η κα **Καργιολάκη** παρενέβη και τοποθετήθηκε για το θέμα, επικαλούμενη και το γεγονός ότι έχει ζήσει τη Σαμαριά σε πολύ παλαιότερες εποχές, πριν από τουλάχιστον δεκαπέντε χρόνια, όταν η ίδια εργαζόταν στην Δ/ση Δασών. Στη περίπτωση αυτή λοιπόν γνωρίζει ότι ένα ποσοστό της τάξης του 30% του εισιτηρίου πηγαίνει στους όμορους Δήμους. Και επειδή πάντα υπήρχε ένα πρόβλημα στις προσλήψεις, δηλαδή οι προσλήψεις εγκρίνονταν τέλη Σεπτεμβρίου -οπότε ξαφνικά είχαν να αντιμετωπίσουν μία κατάσταση με ένα φαράγγι εντελώς απροστάτευτο – τότε, λοιπόν, πάρα πολλές φορές ο Δήμος Σφακίων είχε συνδράμει διαθέτοντας τα κονδύλια του προϋπολογισμού του. Από τα χρήματα όμως που εισέπραττε από τη Σαμαριά.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** διέκοψε και διευκρίνισε στη κα Καργιολάκη ότι ο Δήμος Σφακίων έπαιρνε χρήματα. Ο Δήμος Ιεράπετρας δεν έχει τώρα έσοδα από το νησί.

Ο κ. **Δασκαλάκης** παρενέβη και ρώτησε την κα Καργιολάκη εάν θεωρεί ότι κάτι ανάλογο μπορεί να ισχύει νομοθετικά και για τη περίπτωση της νήσου Χρυσή.

Η κα **Καργιολάκη** εξέφρασε τις αμφιβολίες της, γιατί στη περίπτωση της νήσου δεν υπάρχει αυτή τη στιγμή αντίστοιχο εισιτήριο θεσμοθετημένο. Στη περίπτωση της Σαμαριάς ήταν θεσμοθετημένο το εισιτήριο.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** ωστόσο δεσμεύτηκε στον κ. Δασκαλάκη ότι θα ερευνήσει τι ακριβώς είχε γίνει τότε επί Δημαρχείας Χρυσοφακάκη σχετικά με αυτές τις προσλήψεις που ανέφερε ο δεύτερος. Θα εξετάσει και τη δυνατότητα που προανέφερε, ήτοι αν επιτρέπεται από την νομοθεσία μέσω μίας μικρής αύξησης του τέλους επί των εισιτηρίων, να καλυφθούν οι δαπάνες πρόσληψης εποπτών ειδικά για τη Χρυσή. Εξάλλου το τέλος αυτό έχει ανταποδοτικό χαρακτήρα. Και συμπλήρωσε ότι έχει συζητηθεί πάλι ανάλογο θέμα στον Δήμο προκειμένου να βοηθήσει από τη μεριά του προς αυτή την κατεύθυνση, αλλά είχαν καταλήξει ότι ο Δήμος δεν μπορεί να προβεί σε τέτοιες ενέργειες. Η αρμοδιότητα που έχει ο Δήμος στο νησί είναι δυστυχώς μόνο η αποκομιδή και διαχείριση των απορριμμάτων. Από το 2014 ο Δήμος έχει αιτηθεί να δοθούν περισσότερες αρμοδιότητες όσον αφορά στη Χρυσή αλλά αυτό δεν έχει καταστεί εφικτό.

Η κα **Καργιολάκη**, απευθυνόμενη στη κα Ρουμελιωτάκη, ανέφερε ότι το γεγονός ότι αυτή τη στιγμή είναι παρούσα και συμμετέχει ενεργά στην Επιτροπή ως μέλος της, σημαίνει ότι έχει την αρμοδιότητα να ψηφίζει προκειμένου να καταλήξουν όλοι σε μία συμφωνία. Αυτό από μόνο του είναι μία αρμοδιότητα. Έτσι γίνεται πλέον σε όλο τον κόσμο.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** απάντησε ότι ο Δήμος δεν έχει καμία πρόθεση να μηδενίζει καταστάσεις. Η ίδια δεν είναι άνθρωπος των άκρων. Επιθυμεί να βρεθεί μία χρυσή τομή. Σίγουρα όλοι στην Επιτροπή θέλουν το ίδιο πράγμα. Εξέφρασε τη λύπη της για όλες τις φορές που πήγε στο νησί και ήρθε αντιμέτωπη με αυτή την κατάσταση. Επεσήμανε σε όλους ότι αυτός που πρέπει να βάλει το μαχαίρι στο κόκκαλο (αναφερόμενη στη Πολιτεία) δεν το βάζει. Και είναι στην Επιτροπή επτά άτομα που προσπαθούν ένα χρόνο να λύσουν ένα θέμα που δεν λύνεται. Για παράδειγμα, υφίσταται το περίπλοκο θέμα του ιδιοκτησιακού. Και αναρωτήθηκε που είναι το Κράτος, που είναι το Υπουργείο Δικαιοσύνης; Το Υπουργείο Οικονομικών; Το Υπουργείο Περιβάλλοντος; Συνέχισε λέγοντας ότι ας αποφασίσουν όλοι αυτοί ότι ναι. Θέλουν να το λύσουν το θέμα του νησιού.

Ακολούθως, ο κ. **Προμπονάς** ζήτησε το λόγο και εξέφρασε τη προσωπική του άποψη ότι η Επιτροπή, όσον αφορά τις πρωτοβουλίες και τις ενέργειές της, δυστυχώς, δεν έχει αλλά και δεν προλαβαίνει να κάνει τίποτα άλλο. Θεωρεί ότι μόνη επιλογή είναι να επαναληφθεί η ίδια απόφαση. Αναλύοντας το σκεπτικό του, είπε ότι σύμφωνα με τη τοποθέτηση της κας Ρουμελιωτάκη, λέμε να απαιτήσει η Επιτροπή φύλαξη. Αυτή η πρόταση δεν τον βρίσκει αντίθετο. Ναι, να απαιτήσει η Επιτροπή φύλαξη. Όχι όμως μόνο φύλαξη. Αλλά και άσκηση ελέγχων από όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες. Αυτό όμως, κατά τον ίδιο, είναι «ευχολόγιο». Δεν μπορεί η Επιτροπή να στηριχτεί στο «αν» και να περιμένει τις εξελίξεις. Αν η απόφαση ληφθεί τώρα, θα ενημερωθούν και αυτοί που έχουν επιχειρηματικές δραστηριότητες (πλοιοκτήτες, οικονομικοί φορείς τουρισμού κα.). Αν η Επιτροπή βασιστεί στο «αν»...

Η κα **Ρουμελιωτάκη** διέκοψε και είπε ότι δεν είχε να στηριχτεί η Επιτροπή στο «αν». Η Επιτροπή να πει «απαιτούμε». Γιατί ούτως ή άλλως η Επιτροπή δεν αποφασίζει. Προτείνει και παρακολουθεί τις εξελίξεις.

Ο κ. **Προμπονάς** συνέχισε λέγοντας «Ωραία, να απαιτήσουμε φύλαξη. Με προθεσμία; Ένα μήνα; Να απαιτήσουμε να φτιαχτεί το φυλάκιο στη θέση «Κεφάλα» ή να βρεθεί άλλη λύση καθώς κάπου πρέπει να μένουν οι δασοφύλακες ή/και οι επόπτες. Να απαιτήσει η Επιτροπή να εξασφαλιστούν τα λειτουργικά του πλωτού σκάφους που έχει παραχωρηθεί στη Δ/ση Δασών Λασιθίου, ώστε να μπορεί επιτέλους να καλύψει την ανάγκη μετάβασης των δασοφυλάκων στο νησί. Ωραία, τα απαιτεί αυτά η Επιτροπή». Η προσωπική του άποψη, και από την εμπειρία δηλαδή, είναι ότι ΔΕΝ θα γίνουν. Εντός του 2023 δεν θεωρεί ο ίδιος ότι είναι εφικτό να γίνουν. Ήδη υπάρχουν μεγάλες καθυστερήσεις σε όλα. Συνέχισε αναφέροντας ότι η διάρκεια ισχύος της ΚΥΑ, βάσει της οποίας έχει συγκροτηθεί και λειτουργεί η Επιτροπή, λήγει στις 16-9-2023. Αναρωτήθηκε, εάν δεν εγκριθεί η παράταση της διάρκειας ισχύος της ΚΥΑ, μπορούν να εισηγηθούν σαν Επιτροπή στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης να λάβει μία απόφαση για χρονικό διάστημα που μέρος του οποίου αφορά σε χρόνο μετά τη λήξη της θητείας της Επιτροπής;

Ο **Συντονιστής** παρενέβη και διευκρίνισε σε όλους ότι σύμφωνα με το άρθρο 12 της ΚΥΑ, η διάρκεια ισχύος της είναι δύο χρόνια, με δυνατότητα παράτασης ένα ακόμη έτος. Η θητεία της Επιτροπής συμβαδίζει με τη διάρκεια ισχύος της ΚΥΑ. Η Επιτροπή έχει ήδη εισηγηθεί, μέσω των προτάσεών της στην Έκθεση Πεπραγμένων, στο Υπουργείο Περιβάλλοντος χορήγηση παράτασης της ΚΥΑ για δύο χρόνια, αντί του ενός που τώρα προβλέπει η ΚΥΑ. Οι λόγοι του αιτήματος αυτού της Επιτροπής έχουν αναλυθεί στη προηγούμενη απολογιστική συνεδρίαση. Και ολοκλήρωσε αποσαφηνίζοντας ότι στη περίπτωση που η απόφαση της Επιτροπής αφορά σε απαγόρευση αποβίβασης, το χρονικό διάστημα που θα εισηγηθεί για την εφαρμογή αυτής της απόφασης δεν επηρεάζεται καθόλου από τη διάρκεια θητείας της Επιτροπής.

Η κα **Καργιολάκη** πήρε το λόγο, επιβεβαιώνοντας όλα όσα προανέφερε ο Συντονιστής, και συμπληρώνοντας ότι η Επιτροπή νομιμοποιείται να εισηγηθεί για όλο το διάστημα της τουριστικής περιόδου του έτους 2023, ανεξαρτήτως της διάρκειας της θητείας της. Επίσης υπενθύμισε σε όλους ότι η Επιτροπή εισηγείται, βάσει αρμοδιότητας. Η απόφαση, είναι άλλο πράγμα, και λαμβάνεται από τη Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης.

Ο κ. **Προμπονάς** επανερχόμενος στην τοποθέτησή του για το θέμα της συζήτησης και τις αποφάσεις που πρέπει να ληφθούν, ανέφερε ότι γι' αυτόν μεγάλο ζήτημα αποτελεί και ο έλεγχος, όχι μόνο να εξασφαλιστεί η φύλαξη. Εννοώντας, έλεγχο των ατόμων που μπαίνουν στα πλοία, έλεγχος των ατόμων που βγαίνουν από το νησί κοκ. Τόσα χρόνια αποδείχτηκε ότι αυτός ο έλεγχος δεν γινόταν. Επίσης, όσον αφορά στις υπηρεσίες που είναι αρμόδιες για την άσκηση των ελέγχων, καθόλου δεν «στέκεται» στο ποιες είναι αυτές. Τον ενδιαφέρει να ασκείται ο έλεγχος από τις αρμόδιες υπηρεσίες στη πράξη. Ολοκλήρωσε, εκφράζοντας τη προσωπική του θέση, ότι το καθεστώς του περιορισμού της επισκεψιμότητας πρέπει να συνεχιστεί και την ερχόμενη τουριστική περίοδο έτους 2023.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** διέκοψε και απευθυνόμενη στον κ. Προμπονά είπε ότι αυτό δεν είναι λύση.

Ο κ. **Προμπονάς** απάντησε ότι όλα αυτά που έθεσε η ίδια δεν θεωρεί ότι είναι εφικτό να υλοποιηθούν έγκαιρα, λαμβάνοντας υπόψη την επερχόμενη προκήρυξη εκλογών όπου θα σημαίνει, όπως είθισται να γίνεται, «πάγωμα» του Δημοσίου για ένα μήνα τουλάχιστον. Επίσης μένουν μόνο δύο μήνες μέχρι την έναρξη της τουριστικής περιόδου, ήτοι την 1^η Μαΐου. Κατά τον ίδιο θεωρεί ότι φέτος το νησί δεν είναι εφικτό να είναι επισκέψιμο. Συνέχισε θυμίζοντας σε όλους ότι πέρυσι τέτοιο καιρό που συνεδρίαζαν για το ίδιο θέμα, διαπιστώθηκε από την Επιτροπή μία σύγκρουση μεταξύ των υπηρεσιών που έχουν αρμοδιότητες στο νησί για το ποιος θα κάνει τι. Γεγονός που επηρέασε αισθητά την Επιτροπή στις μετέπειτα αποφάσεις της. Και συμπλήρωσε ότι δυστυχώς και φέτος ενώ έχει επιτευχθεί, κυρίως με τη μεσολάβηση της Επιτροπής, ένας υποτυπώδης συντονισμός των υπηρεσιών, εν τέλει πάλι δεν ασκήθηκαν έλεγχοι από κρίσιμες, από πλευράς αρμοδιότητας, υπηρεσίες για το νησί. Επίσης ποιος θα προσλάβει ανθρώπους για φύλακες; Και δήλωσε ότι ευτυχώς που υπάρχει και ο Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. και έγιναν έστω κάποιες ενέργειες επί του πρακτέου. Ολοκλήρωσε ότι θεωρεί ότι δεν έχει αλλάξει κάτι για να μεταβληθεί και η περσινή του προσωπική θέση στο ζήτημα της επισκεψιμότητας. Τέλος ευχήθηκε να αλλάξει πραγματικά κάτι άμεσα και να μπορέσει η Επιτροπή να πάρει απόφαση να εισηγηθεί να είναι επισκέψιμο το νησί.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** παρενέβη σημειώνοντας ότι η Επιτροπή δεν αποφασίζει. Η Επιτροπή προτείνει.

Ο κ. **Προμπονάς** απάντησε ότι το ίδιο ακριβώς είπε. Είπε ότι η Επιτροπή θα λάβει σήμερα απόφαση για να εισηγηθεί στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης, όπως προβλέπεται από την ΚΥΑ.

Στη συνέχεια το λόγο ζήτησε ο κ. **Μιχελάρakis**. Αρχικά αναφέρθηκε στο γεγονός ότι σήμερα η Επιτροπή έλαβε γνώση για δύο πράγματα πολύ σημαντικά αναφορικά με την επισκεψιμότητα. Καταρχάς, από την τοποθέτηση του κ. Κουδουμά, όλοι αντιλήφθηκαν τις θέσεις της Δασικής Υπηρεσίας. Δευτερευόντως, σύμφωνα με όσα δήλωσε στο α' μέρος της συνεδρίασης η κα Σοφιανού, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου προτίθεται να εισηγηθεί την παράταση της απόφασης απαγόρευσης μίσθωσης των παραλιών του νησιού για δύο συναπτά έτη, 2023 και 2024. Σημείωσε ότι πέρυσι η Αρχαιολογική Υπηρεσία είχε διαφορετικές θέσεις στο ζήτημα της επισκεψιμότητας του νησιού. Συγκεκριμένα, πέρυσι η κα Σοφιανού είχε δηλώσει ότι δεν θεωρεί ότι πρέπει να περιοριστεί η επισκεψιμότητα.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** παρενέβη σχολιάζοντας ότι η εισήγηση της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λασιθίου αφορά στην μίσθωση των παραλιών.

Ο κ. **Μιχελάρakis** διαφώνησε. Ανέφερε ότι η κα Σοφιανού στη τρέχουσα συνεδρίαση δήλωσε ότι, σε σχέση με την απόφαση της Συντονίστριας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης περί περιορισμού της επισκεψιμότητας τη τουριστική περίοδο του 2022, η ίδια παρατήρησε ότι υπήρξε μία ελάχιστη αναγέννηση στη χλωρίδα του νησιού και επίσης ότι κογχύλια ξαναεμφανίστηκαν στη παραλία. Και ότι πρέπει να πάρει «ανάσα» το νησί. Η κα Σοφιανού είδε κάποια πράγματα και πείστηκε ότι κάτι καλό έγινε για το νησί μετά από τόσα χρόνια.

Ο κ. **Προμπονάς** παρενέβη και δήλωσε ότι και ο ίδιος αυτό αντιλήφθηκε. Ότι η κα Σοφιανού συμφωνεί με πιθανή απόφαση της Επιτροπής περί απαγόρευσης της αποβίβασης των επισκεπτών.

Ο κ. **Μιχελαράκης** συνέχισε λέγοντας ότι και ο ίδιος πιστεύει ότι με την περσινή απόφαση έγινε κάτι καλό για το νησί. Ωστόσο δεν μπορεί να μη λάβει υπόψη του και την άλλη μεριά, το οικονομικό κομμάτι, που λέει ότι πρέπει να βρεθεί μία ισορροπία. Στη συνέχεια έθεσε την πρότασή του. Ο ίδιος θέλει να είναι επισκέψιμο το νησί. Αλλά με κανόνες. Και απαιτείται να κάτσουν όλοι στο τραπέζι. Δεν θα ψάχνει η Επιτροπή τον Ο.Φ.Υ.Π.Ε.Κ.Α. Πρέπει οι ίδιοι οι φορείς που εκπροσωπούνται στην Επιτροπή να βρουν τις λύσεις. Πώς; Είτε χαρακτηριστικά: «θέλεις κύριε “χ” να αποβιβάσεις στο νησί γιατί έχεις επτά ή πόσα έχεις καραβάκια; Αν θες, θα αποβιβάσεις. Και «αυτές» θα είναι οι οδηγίες σου. Όποια οδηγία δεν ακολουθήσεις από την επόμενη ημέρα σταματάς να αποβιβάσεις στο νησί». Συνέχισε, παρέχοντας στα μέλη διευκρινίσεις για όσα προανέφερε. Καταρχάς ως προς το θέμα της παραγωγής απορριμμάτων. Υπενθύμισε σε όλους ότι για τα μικρά σκάφη δεν τίθεται ζήτημα γιατί το γεύμα παρέχεται πάνω στο σκάφος. Για τα υπόλοιπα όμως πλοία, μία οδηγία που προτείνει είναι να μην κατεβάζουν φαγητό στο νησί. Δεν γίνεται να γεμίζει το νησί με συσκευασίες από τρόφιμα, πλαστικά κα. σκουπίδια. Δεύτερον, να υπάρχει ενημέρωση για επιστροφή των οποιοδήποτε απορριμμάτων στο πλοίο. Αναφέρθηκε σε ανάλογα παραδείγματα σε νησιά-προστατευόμενες περιοχές της Καραϊβικής, όπου κατά την επιστροφή των επισκεπτών από αυτά γίνεται εξονυχιστικός έλεγχος των επισκεπτών. Δεν μπορείς να πάρεις τίποτα από μέσα από αυτά τα νησιά. Ούτε άμμο, ούτε πετραδάκια. Τίποτα. Τρίτον, είπε ότι αναφέρθηκε, στη διάρκεια της συζήτησης, το ενδεχόμενο σε περίπτωση που επιτραπεί η αποβίβαση, να αρχίσουν πάλι ορισμένοι να μεταφέρουν υλικά στο νησί (για στήσιμο καβάζων κα. χρήσεις). Αυτά τα υλικά για να τα πάει κάποιος στο νησί, με κάποιο τρόπο τα μεταφέρει. Δεν μπορεί μία βάρκα φουσκωτή να μεταφέρει γυψοσανίδες ή νοβοπάν. Αυτά λοιπόν μεταφέρονται με τα μεγάλα καράβια. Το ίδιο με το νερό. Να απαγορεύεται να πάρει ο επισκέπτης μία εξάδα νερό μαζί του. Να επιτρέπεται μόνο ένα μπουκάλι νερό ανά άτομο. Πώς θα ελέγχονται όλα αυτά; Να ελέγχονται από το Λιμενικό και να επιβάλλονται πρόστιμα. Προτείνει λοιπόν τη θέσπιση συγκεκριμένων κανόνων-οδηγιών και επιβολή προστίμων στη περίπτωση μη τήρησής τους.

Ακολούθως, ενημέρωσε τα μέλη ότι είχαν συζητήσει με τον κ. Ανδρουλάκη (Αντιπεριφερειάρχη Λασιθίου), παρουσία της κας Κοζυράκη (Γραμματέα ΑΔΚ), το ενδεχόμενο η Περιφέρεια να χρηματοδοτήσει κάποιες εθελοντικές ομάδες, όπως τον Ερυθρό Σταυρό, για να υλοποιήσουν δράσεις στη Χρυσή. Συγκεκριμένα, για να κάνουν περιπολίες στο νησί. Με αυτό τον τρόπο θα εκπληρώνονται δύο σκοποί. Ο ένας αφορά στην ενημέρωση. Δηλαδή να ενημερώνουν τους επισκέπτες ως προς τις επιτρεπόμενες διαδρομές και τις περιοχές που απαγορεύεται η διέλευσή τους. Ο δεύτερος αφορά στην παροχή πρώτων βοηθειών, που είναι επίσης πολύ σημαντικό κομμάτι για να υπάρχει επισκεψιμότητα στο νησί. Απευθυνόμενος στον εκπρόσωπο της Περιφέρειας Κρήτης, τον κ. Γουλιδάκη, ζήτησε να εξετάσουν στην Περιφέρεια τη δυνατότητα χρηματοδότησης τέτοιου είδους δράσεων. Και ανέφερε ότι ο ίδιος θεωρεί ότι αν είναι θετική η ανταπόκριση της Περιφέρειας σε αυτή τη πρόταση, οι εθελοντικές ομάδες θα είναι και αυτές, με τη σειρά τους, θετικές να συμμετάσχουν σε αυτές τις δράσεις προκειμένου να είναι επισκέψιμο το νησί.

Στη συνέχεια, αναφέρθηκε στη Δημοτική Αστυνομία Ιεράπετρας. Προς το παρόν είναι στελεχωμένη με μόνο δύο άτομα. Αναμένεται ωστόσο να γίνουν προσλήψεις δημοτικών αστυνομικών. Σημείωσε ότι πέρυσι στη 3^η συνεδρίαση της Επιτροπής, στην οποία συμμετείχε ο Προϊστάμενος της Δημοτικής Αστυνομίας Ιεράπετρας, ο κ. Γαϊτανάκης, παρατήρησε ότι η υπηρεσία αυτή ήταν η μόνη που έκανε ουσιαστικό και σοβαρό έλεγχο πάνω στο νησί. Από την άλλη μεριά παρατηρεί μετά λύπης του ότι η Ελληνική Αστυνομία δεν επιδεικνύει το ίδιο ενδιαφέρον για το νησί. Ανέφερε ότι βοήθεια ουσιαστική, για να υπάρχει και επισκεψιμότητα στη Χρυσή, μπορεί να δοθεί από τον Δήμο Ιεράπετρας. Είτε μέσω της Δημοτικής Αστυνομίας, είτε μέσω προσλήψεων ώστε να απασχοληθούν άτομα μόνο για τη φύλαξη του νησιού. Επιπρόσθετα, δήλωσε κατηγορηματικά ότι η θέση του ως προς τον μέγιστο επιτρεπόμενο αριθμό επισκεπτών δεν είναι 1.000 άτομα ανά πάσα στιγμή. Γιατί αν πηγαίνουν 1.000 το πρωί και 1.000 το απόγευμα, ο όγκος των απορριμμάτων θα είναι μεγάλος. Θα πρέπει να μαζεύονται απορρίμματα 2.000 ατόμων. Η προσωπική του άποψη είναι ότι είναι εφικτή η επισκεψιμότητα στο νησί, με έναν επιτρεπόμενο αριθμό επισκεπτών που να κυμαίνεται μεταξύ 700 και 800 ατόμων. Και υπό την προϋπόθεση να υπάρχουν κανόνες (οδηγίες) και να

τηρούνται. Αν καθοριστούν το που επιτρέπεται να κινούνται στο νησί αυτοί οι επισκέπτες, αν γίνει και περίφραξη των σημείων που γίνονται αρχαιολογικές ανασκαφές, πιστεύει ότι είναι εφικτή η αποβίβαση επισκεπτών φέτος. Και εννοείται ότι θα συνεχίζονται κανονικά όλα τα υπόλοιπα που παρακολουθεί η Επιτροπή. Τα ζητήματα της φύλαξης, η υλοποίηση των μελετών που έχουν ήδη εκκινήσει και τα υπόλοιπα μέτρα του Σχεδίου Δράσης.

Στο σημείο αυτό ο **Συντονιστής** ζήτησε από τον κ. Μιχελάρη να διευκρινίσει πώς ακριβώς θα γίνεται η φύλαξη.

Ο κ. **Μιχελάρης** απάντησε ότι μέσα στη διάρκεια της ημέρα θα πηγαίνουν 700 με 800 άτομα. Ο Ερυθρός Σταυρός θα μετράει πόσοι κατεβαίνουν και πόσοι ανεβαίνουν.

Ο **Συντονιστής** ρώτησε τι θα γίνεται στη περίπτωση που δεν πηγαίνει ο Ερυθρός Σταυρός.

Ο κ. **Μιχελάρης** απάντησε ότι με συμφωνία θα εξασφαλιστεί η συμμετοχή του Ερυθρού Σταυρού. Και να αναλάβει ένα κομμάτι και η Δημοτική Αστυνομία Ιεράπετρας.

Η κα **Ρουμелиωτάκη** παρενέβη και δήλωσε ότι δεν είναι αρμοδιότητα της Δημοτικής Αστυνομίας να κάνει φύλαξη.

Ο κ. **Μιχελάρης** διευκρίνισε ότι, την εμπλοκή της Δημοτικής Αστυνομίας την εννοεί στο κομμάτι των ελέγχων. Έτσι ώστε να αντιλαμβάνονται οι επισκέπτες ότι υπάρχει έλεγχος. Γιατί το 2022 η Δημοτική Αστυνομία δεν πήγε στο νησί καμία φορά. Όμως προηγούμενες χρονιές είχε πάει. Και θεωρεί ότι είναι η μοναδική υπηρεσία που μπορεί να λειτουργήσει βοηθητικά σε αυτό το κομμάτι. Ολοκληρώνοντας τη τοποθέτησή του εξέφρασε τη θέση του Σωματείου του στο θέμα της τρέχουσας συζήτησης. Συγκεκριμένα ανέφερε ότι φέτος πρέπει να υπάρξει επισκεψιμότητα στη νήσο Χρυσή. Με όρους βέβαιοι. Όχι αυτά που γίνονταν τόσα χρόνια.

Ο **Συντονιστής** αρχικά είπε ότι συμφωνεί με την ύπαρξη των κανόνων. Αλλά εξέφρασε την απορία του για το ποιος θα επιβλέπει και θα ελέγχει ότι εφαρμόζονται οι όροι. Αυτό είναι το ζητούμενο. Αυτό απασχολεί τόση ώρα την Επιτροπή.

Ο κ. **Μιχελάρης** απάντησε ότι πιστεύει ότι, αν από σήμερα η Επιτροπή πει ότι δίνει ένα περιθώριο δέκα δεκαπέντε ημερών να ψάξουν λύσεις όλοι οι φορείς που εκπροσωπούνται στην Επιτροπή -να στείλει η Επιτροπή ένα αίτημα στον Ερυθρό Σταυρό ζητώντας την αρωγή του... Επίσης, η κα Ρουμелиωτάκη άμεσα να εξετάσει αν μπορεί ο Δήμος να βρει τους φύλακες, όπως έγινε παλαιότερα.

Ο κ. **Δασκαλάκης** παρενέβη και απευθυνόμενος στον κ. Μιχελάρη, του είπε ότι όλα αυτά που προτείνει είναι ανέφικτο να γίνουν μέχρι την έναρξη της τουριστικής περιόδου. Και σχολίασε ότι όλα αυτά είναι μόνο για του χρόνου.

Η κα **Καργιολάκη** συμφώνησε με τον κ. Δασκαλάκη σχολιάζοντας με τη σειρά της ότι όλα αυτά δεν γίνονται μέχρι αρχές Μαΐου.

Ο **Συντονιστής** συμπλήρωσε ότι μέχρι τώρα κανείς δεν μιλάει με στοιχεία στην Επιτροπή. Με αριθμούς. Ο νομικός εκπρόσωπος του επιχειρηματία που λειτουργούσε τα αναψυκτήρια στο νησί στο παρελθόν, μιλούσε στο δικαστήριο όταν εκδικαζόταν η υπόθεση για τζίρο 35 εκατομμυρίων ευρώ και ότι 1.500 εργαζόμενοι θα χάσουν τη δουλειά τους. Πέρυσι, γνωστός πλοιοκτήτης που δραστηριοποιείται στο νησί, μιλούσε για τζίρο πέντε με έξι εκατομμυρίων ευρώ και περίπου εξήντα οικογένειες που θα χάσουν το εισόδημά τους από εργασία. Ο Πρόεδρος της Ένωσης Ξενοδόχων της Ιεράπετρας και της ΝΑ Κρήτης δήλωνε ότι θα καταστραφούν τα τουριστικά καταλύματα της Ιεράπετρας και δεν θα έχουν δουλειά οι ξενοδοχοϋπάλληλοι. Που είναι όλα αυτά τα στοιχεία; Δηλαδή πόσο έχασε η εστίαση μιλώντας με οικονομικούς δείκτες, με αριθμούς;

Ο κ. **Μιχελάρης** απάντησε ότι όσοι δραστηριοποιούνται στον κλάδο της εστίασης στην Ιεράπετρα, κατά την προσωπική του άποψη, και πέρα το τι ακούγεται από κάποιους, δεν ζημιώθηκαν. Δεν έχασαν λεφτά. Κάποιοι είπαν, λόγω του πάρκινγκ, ότι πήγαν καλύτερα. Άλλοι πήγαν τα ίδια. Έτσι και αλλιώς στη κάτω παραλία είχαν τα καραβάκια τα μικρά, οπότε εκεί δε χάθηκε τίποτα. Ο κόσμος

πήγαινε και έτρωγε στα καταστήματα εστίασης. Από την άλλη μεριά, κάποια μικρά Airbnb έχασαν. Και τα εμπορικά καταστήματα, αυτά που νοικιάζανε τις ομπρέλες.

Ο **Συντονιστής** διέκοψε και ανέφερε ότι ειδικά στο νησί, οι μισές ομπρέλες έμπαιναν μέσα, τις έπαιρνε ο αέρας. Ο ίδιος δεν έχει καταλάβει ποια είναι ακριβώς η επίπτωση. Και ρώτησε και τα υπόλοιπα μέλη αν θεωρούν το ίδιο. Ότι ο πλοιοκτήτης έχασε χρήματα.... Ναι το δέχεται. Βεβαίως έχασε.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** παρενέβη και συμπλήρωσε ότι εκτός από τον πλοιοκτήτη, έχασαν και οι εργαζόμενοι. Επίσης επιπτώσεις υπήρξαν και στο εμπορικό κομμάτι. Τα μαγαζιά που προμηθεύουν με καταναλωτικά προϊόντα τα ημερόπλοια.

Ο **Συντονιστής** συνέχισε αναφέροντας χαρακτηριστικά: «Ναι αλλά τι θα κάνουμε; Θα διαλύουμε ένα νησί, θα καταστρέφουμε μία προστατευόμενη περιοχή γι' αυτό το λόγο;». Πρέπει να είναι διαφοροποιημένη η επιχειρηματική δραστηριότητα όταν αναφερόμαστε σε μία προστατευόμενη περιοχή. Στη συνέχεια, παρακάλεσε τα μέλη, να τοποθετούνται στο θέμα συζήτησης της τρέχουσας συνεδρίασης, κατά τρόπο που πρωτίστως να εξασφαλίζεται η φύλαξη και μετά ο αριθμός των επισκεπτών.

Ακολούθως, το λόγο ζήτησε ο κ. **Δασκαλάκης**. Ξεκίνησε τη τοποθέτησή του, αναφέροντας τις διαπιστώσεις του από την από 27 Οκτωβρίου 2022 επίσκεψή του στη νήσο Χρυσή. Πέρα από όσα αποτύπωσε στην σχετική αναφορά του για την ύπαρξη μεγάλου όγκου άχρηστων και υλικών, μεγάλη σημασία γι' αυτόν είχαν οι διαπιστώσεις του για το φυσικό περιβάλλον του νησιού. Σημείωσε ότι το νησί το επισκέπτεται πολύ συχνά τα τελευταία σαράντα χρόνια. Θέλησε να μεταφέρει στα μέλη της Επιτροπής τις διαφορές που εντόπισε συγκρίνοντας τη κατάσταση του νησιού, από περιβαλλοντικής άποψης, το 2021 με το 2022, μετά τη λήξη της τουριστικής περιόδου. Συγκεκριμένα, είπε ότι πραγματικά η διαφορά ήταν αισθητά μεγάλη. Στην ίδια διαπίστωση προέβησαν και οι ερευνητές του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης που την ίδια ημέρα ήταν επίσης στο νησί, στο πλαίσιο εκπόνησης του ερευνητικού τους έργου. Διαπίστωσε αναγέννηση της χλωρίδας. Χαρακτηριστικά είπε ότι είδε πολλούς ολόξερους Αρκεύθους στην άκρη τους να παρουσιάζουν αναγέννηση. Πολλοί δικαιολογούν αυτή την αναγέννηση στο γεγονός των συχνών βροχοπτώσεων που παρατηρήθηκαν τον χειμώνα του 2022. Σίγουρα οφείλεται και σε αυτό. Ωστόσο, έκανε μια ιδιαίτερα σημαντική παρατήρηση. Από τα επτά πηγάδια που υπάρχουν στο νησί, ο ίδιος επισκέφθηκε τα πέντε από κοντά και διαπίστωσε ότι όλα ήταν γεμάτα νερό. Ποτέ στο παρελθόν δεν είχε δει νερό στα πηγάδια μήνα Οκτώβριο, που ακόμη δεν έχει ξεκινήσει η περίοδος βροχοπτώσεων. Διότι τα προηγούμενα χρόνια γινόταν υπεράντληση από τα πηγάδια, προς χρήση των επισκεπτών και όσων διέμεναν σε σκηνές και παράγκες στο νησί. Υπενθύμισε σε όλους ότι το Δασαρχείο κατάσχεσε πέντε αντλητικά μηχανήματα πριν την έναρξη ισχύος της απόφασης της Αποκεντρωμένης. Που σημαίνει ότι το νερό που μπήκε στα πηγάδια, επειδή δεν αντλήθηκε, παρέμεινε, με αποτέλεσμα να αυξηθεί ο υδροφόρος ορίζοντας της Χρυσής, προς όφελος των φυτικών ειδών και ειδικά της Αρκεύθου. Η Αρκεύθος έχει δύο ειδών ριζικό σύστημα. Το ένα είναι αυτό που πάει βαθιά και αντλεί ουσίες και υγρασία από το υπέδαφος και το άλλο είναι αυτό που διακλαδώνεται επιφανειακά. Το επιφανειακό έχει υποστεί μεγάλη καταστροφή, της τάξης του 80% γιατί κατά τα προηγούμενα χρόνια χιλιάδες επισκέπτες περπατούσαν στο δάσος, στήνονταν δεκάδες σκηνές και παραπήγματα, δρώντας όλα αυτά όχι προστατευτικά για τον οικότοπο. Διαπίστωσε λοιπόν ότι ο υδροφόρος ορίζοντας έχει ανέβει, με αποτέλεσμα οι Αρκευθοί, στην ουσία από εκεί να τραβήξουν το νερό το ζωογόνο που χρειάζονται για να «ξαναξυπνήσουν». Και όχι από τις επιφανειακές ρίζες, γιατί η επιφανειακή ρίζα για να δουλέψει θέλει το φύλλωμα του δέντρου. Να μαζεύει την υγρασία, να τη ρίχνει στη ρίζα, να την απορροφάει η ρίζα. Οι ξεροί Αρκευθοί, χωρίς φύλλωμα, τι νερό θα μαζέψουν; Άρα το ριζικό σύστημα που ήταν πιο βαθιά, τράβηξε νερό και άρχισε το δάσος της Αρκεύθου να «συνέρχεται». Διαπίστωσε λοιπόν ότι όντως κάτι πάει να γίνει. Του έκανε μεγάλη εντύπωση και ένιωσε ευφορία, που μέσα σε ένα χρόνο έχουμε απτά αποτελέσματα στο φυσικό περιβάλλον.

Συνέχισε, θυμίζοντας σε όλους, ότι πέρυσι την ίδια περίοδο που η Επιτροπή έλαβε απόφαση να εισηγηθεί στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης να απαγορευτεί η αποβίβαση στη Χρυσή, είχε γίνει η πρόταση, η εισήγηση της Επιτροπής να αφορά σε δύο χρόνια. Ο ίδιος ήταν ο μόνος που πρότεινε να εφαρμοστεί «δοκιμαστικά» για ένα χρόνο ο περιορισμός της επισκεψιμότητας, μέσω της απαγόρευσης αποβίβασης, ώστε να δουν πώς θα εξελιχθεί η κατάσταση στο φυσικό περιβάλλον και στον οικότοπο στο νησί και με τη λήξη του χρόνου η Επιτροπή να επαναξιολογήσει την κατάσταση. Και γιατί «δοκιμαστικά»; Γιατί δοκιμάστηκε όχι μόνο η αντίδραση του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και το πώς αντέδρασαν οι υπηρεσίες, η φύλαξη και όλα αυτά που χρειάζονται και έχουν χιλιοειπωθεί. Κατά κοινή ομολογία όλων στην Επιτροπή, ο ρυθμός προόδου όλων των ζητημάτων που έχει να αντιμετωπίσει η Επιτροπή χαρακτηρίζεται «αργός», λόγω της γραφειοκρατίας και της πολύπλοκης διοικητικής διαδικασίας του δημόσιου. Χαρακτηριστικά αναφέρθηκε στο φουσκωτό σκάφος, που έφτασε ο Αύγουστος για να γίνει η παραχώρησή του στη Δ/νση Δασών Λασιθίου, ενώ και τα υπόλοιπα ζητήματα σχετικά με τα λειτουργικά του σκάφους λύθηκαν με το τέλος της σεζόν. Το αποτέλεσμα; Το σκάφος δεν έχει πάει ούτε μία φορά στη Χρυσή. Φυσικά ο ίδιος αναγνωρίζει τα προβλήματα. Ο ίδιος υπήρξε πολλά χρόνια δημόσιος υπάλληλος και ξέρει πώς δουλεύει το δημόσιο. Δεν είναι δυνατόν, μετά από όλες αυτές τις διαπιστώσεις, να μιλήσει σήμερα η Επιτροπή για αποβίβαση επισκεπτών στο νησί. Φέτος, κατά τη προσωπική του άποψη, δεν πρέπει να αποβιβαστούν επισκέπτες στη Χρυσή. Πρέπει να επαναληφθεί η περσινή διαδικασία, ήτοι απαγόρευση αποβίβασης. Και αυτή είναι η θέση της ΑΜΚΕ «ΚΟΚΚΙΝΕΛΛΑ» για τη τουριστική περίοδο του 2023.

Θέλησε να μιλήσει με τη σειρά του και για τη φύλαξη, καθώς όλοι μίλησαν γι' αυτό. Κατηγορηματικά είπε, ότι αυτό δεν έχει κανένα νόημα να το συζητάνε στην Επιτροπή για φέτος. Για τις προτάσεις που ακούστηκαν από τους εκπροσώπους του Δήμου Ιεράπετρας και του Σωματίου Καταστηματαρχών Καφεστίασης Ιεράπετρας, ο ίδιος είπε ότι είναι υπέρ, αλλά μόνο ως προϋποθέσεις για το επόμενο έτος. Πέρυσι ο ίδιος πραγματικά είχε την πεποίθηση ότι κάτι μπορεί να είχε αλλάξει μέχρι τον φετινό Ιανουάριο, λαμβάνοντας υπόψη τις ενέργειες του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. για πρόσληψη εποπτών και τις δεσμεύσεις του κ. Αμυρά για τη διάθεση δύο δασοφυλάκων. Αθροιστικά και με την προμήθεια του φουσκωτού σκάφους, θεωρούσε ότι υπήρχε η προοπτική να είναι διαφορετικά τα πράγματα την τουριστική περίοδο του 2023. Όλα αυτά όμως δεν έγιναν στη πράξη και βρισκόμενοι ήδη στον Φεβρουάριο το να αλλάξει κάτι μέχρι τέλη Απριλίου, όπου όλα πρέπει να είναι οργανωμένα και έτοιμα για την έναρξη της τουριστικής περιόδου, το βλέπει ακατόρθωτο. Έθεσε σε όλους το ερώτημα: «Μπορεί η Επιτροπή όλες αυτές τις προτάσεις να επιδιώξει, μέσα από πρωτοβουλίες, ενέργειες και με συντονισμό των υπηρεσιών, να επιτευχθούν μέχρι του χρόνου τέτοιο καιρό, ώστε αν παραταθεί η θητεία της Επιτροπής, να είναι σε θέση αρχές του 2024, επαναξιολογώντας τη κατάσταση και συνεκτιμώντας τα τότε δεδομένα και τις εξελίξεις να μιλήσει επιτέλους για επισκεψιμότητα στη νήσο Χρυσή;»

Συνέχισε στο θέμα της φύλαξης, λέγοντας ότι συμφωνεί με την κα Καργιολάκη στο θέμα ότι δεν χρειάζεται να υπάρχει μονίμως ένας Εισαγγελέας πάνω στο νησί. Θεωρεί ότι λίγοι ανακριτικοί υπάλληλοι, επισκεπτόμενοι περιοδικώς την Χρυσή, θα αλλάξουν την επικρατούσα νοοτροπία. Πως γίνεται ακριβώς για τη χρήση κράνους ή ζώνης; Μία φορά θα επιβληθεί πρόστιμο σε κάποιον και μετά δε θα επαναληφθεί η παραβατική αυτή συμπεριφορά. Ανέφερε ότι είκοσι άτομα που είχαν παράγκες στη Χρυσή έχουν καταδικαστεί με ποινή φυλάκισης 18 μηνών με αναστολή. Αυτό σημαίνει ότι εάν ξανά συλληφθούν πάνε φυλακή. Αυτά τα άτομα είναι ο «πυρήνας» όλων αυτών που τόσα χρόνια πήγαιναν για κατασκήνωση στο νησί. Τι διαπίστωσε λοιπόν φέτος η Επιτροπή; Ότι καμία νέα παράγκα και σκηνή δεν στήθηκε. Άσχετα που μερικοί δημοσιογράφοι της Ιεράπετρας διέδιδαν φήμες ότι το καλοκαίρι είχαν στήσει παράγκες και σκηνές στο νησί. Αυτά είναι όλα αναληθή. Αυτή τη στιγμή έχουν μείνει μόνο τρεις παλιές καβάζες οι οποίες δεν χρησιμοποιήθηκαν καθόλου φέτος, οι υπηρεσίες έχουν τις συνταγμένες και θα απομακρυνθούν και αυτές. Το 2022 χωρίς καμία φύλαξη, άνθρωπος δεν περπάτησε μέσα στη Χρυσή, με μία μόνη απόφαση που εκδόθηκε από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης. Ο ίδιος λοιπόν θεωρεί ότι οι φύλακες δεν χρειάζεται να είναι κατηγορηματικά δύο ή τρεις, επί ημερήσιας βάσης. Τον πρώτο μήνα σίγουρα

πρέπει να είναι συχνή και τακτική η παρουσία τους στο νησί. Τους υπόλοιπους μήνες αν πηγαίνουν το πολύ μία με δύο φορές την εβδομάδα ημέρα και μία νύχτα, θα περάσει το μήνυμα στους πολίτες ότι «τελείωσαν τα ψέματα, εδώ μπαίνει μία διαδικασία». Θα διαμορφωθεί έτσι και μάλιστα πολύ γρήγορα μία διαφορετική νοοτροπία, τόσο στη συμπεριφορά όσο και στη συνείδηση των πολιτών, που θα αρχίσουν να σέβονται το ευαίσθητο περιβάλλον της Χρυσής.

Ολοκληρώνοντας, επανέλαβε τις θέσεις του για την επισκεψιμότητα, δηλώνοντας ότι θεωρεί αδιανόητο να επιτραπεί φέτος η αποβίβαση στο νησί. Δεν έχουν εξασφαλιστεί οι προϋποθέσεις για ύπαρξη επαρκούς και αποτελεσματικής φύλαξης και θα επιστρέψουμε στα παλαιότερα φαινόμενα της αναρχίας. Δήλωσε ότι θεωρεί ότι θα πρέπει να υπάρχει φύλαξη και από την Αρχαιολογική Υπηρεσία. Τα όσα δήλωσε η κα Σοφιανού για την εξέλιξη των αρχαιολογικών ανασκαφών στο νησί και τα σημαντικά νέα ευρήματα πραγματικά θα οδηγήσουν στο να γίνει η Χρυσή ένας τόπος τεράστιου αρχαιολογικού ενδιαφέροντος στη Μεσόγειο. Αυτός λοιπόν ο σημαντικός χώρος μπορεί να προστατευτεί από την Αρχαιολογική Υπηρεσία, με έναν ή δύο αρχαιοφύλακες. Και να γίνει και επίσημα επισκέψιμος αρχαιολογικός χώρος στο μέλλον. Επίσης η Δασική Υπηρεσία πρέπει να ενεργοποιηθεί στο ζήτημα της φύλαξης του νησιού, τώρα πια που έχει και το σκάφος. Σημείωσε ότι από 1^η Μαΐου έως 31 Οκτωβρίου είναι αντιπυρική περίοδος. Το Δασαρχείο δεν προγραμματίζει νυχτερινές βάρδιες για διενέργεια περιπολιών ελέγχου μέσα στα δάση και τις δασικές εκτάσεις; Στη διάρκεια αυτής της περιόδου λοιπόν κάλλιστα και η Δ/ση Δασών Λασιθίου μπορεί να προγραμματίσει νυχτερινή περιπολία για έλεγχο στο νησί. Απ' όσο γνωρίζει ο ίδιος στο Σελάκανο και στην Θρυπτή γίνεται αυτό.

Στο σημείο αυτό κάλεσε την εκπρόσωπο του Δήμου Ιεράπετρας και τον εκπρόσωπο του Σωματείου Εστίασης, που τοποθετήθηκαν υπέρ της αποβίβασης στη Χρυσή, παρόλο που δεν υπάρχει κανένα δεδομένο φύλαξης και εποπτείας, να δουν ότι το θέμα είναι πολιτικό. Να ενώσουν τη φωνή τους και την διαμαρτυρία τους με το σύνολο της κοινωνίας της Ιεράπετρας και να απαιτήσουν όλοι μαζί, η Ιεράπετρα να αντιμετωπίζεται με σεβασμό και όχι με υποσχέσεις που δεν υλοποιούνται. Όπως ξεσηκώθηκε ο Δήμος για το νοσοκομείο της Ιεράπετρας που απογυμνώνεται από γιατρούς και προσωπικό έτσι να ομοφωνήσουμε όλοι και στην Επιτροπή φέτος και να βγει μια ΟΜΟΦΩΝΗ απόφαση για Μη αποβίβαση. Δεν πιέζονται, ανέφερε ο κ. Δασκαλάκης, οι Υπουργοί με το να επιτραπεί η αποβίβαση, περισσότερο θα πιεστούν με το να ΜΗΝ επιτραπεί η αποβίβαση. Είναι απλό και κατανοητό αυτό στον καθέναν.

Η κα **Καργιολάκη** παρενέβη και υπενθύμισε σε όλους ότι υφίσταται ένα σημαντικό πρόβλημα. Είναι αυτό της μετάβασης. Το σκάφος παραχωρήθηκε αλλά έχει και λειτουργικά κόστη που και αυτά πρέπει να εξασφαλιστούν.

Ο κ. **Δασκαλάκης** επανήλθε και συμπλήρωσε ότι συμφωνεί απόλυτα με τον κ. Κουδουμά στο ότι κυρίαρχο ρόλο στον έλεγχο παίζει το Δασαρχείο. Αλλά και η Αρχαιολογία έχει δυνατότητες να απασχολεί υπάλληλους με ανακριτικές αρμοδιότητες. Συμφωνεί δηλαδή να είναι οι φύλακες υπάλληλοι ανακριτικοί. Οι υπόλοιποι, πιθανόν που θα προσληφθούν από τον Δήμο ή τον Ο.Φ.Υ.Π.Ε.Κ.Α., θα είναι επικουρικοί. Οπότε με το να προσλάβει ο Δήμος υπαλλήλους με καθήκοντα εποπτείας στη Χρυσή θεωρεί ο ίδιος ότι δεν λύνει το πρόβλημα. Η Δημοτική Αστυνομία θα μπορούσε και αυτή να προσφέρει στον έλεγχο και την εποπτεία της Χρυσής. Ολοκληρώνοντας επεσήμανε ότι πρωτίστως το θέμα της φύλαξης πρέπει να στηριχτεί σε αυτή τη βάση – δηλαδή να γίνεται κυρίως από ανακριτικούς υπάλληλους – και ευχήθηκε κάποια στιγμή πραγματικά να επιτευχθεί ο στόχος της Επιτροπής που είναι η επαρκής και αποτελεσματική φύλαξη του νησιού.

Ακολούθως το λόγο ζήτησε ο κ. **Γουλιδάκης**. Ξεκινώντας την τοποθέτησή του αναφέρθηκε στον καταστροφικό σεισμό που έχει ήδη συμβεί στη γείτονα Τουρκία καθώς και στη Συρία και εξέφρασε ότι έχει συγκλονιστεί από το γεγονός αυτό. Σημείωσε ότι υπάρχει μπροστά πολύ δουλειά ακόμα, όσον αφορά στις δράσεις που θα πρέπει να αναλάβουν οι φορείς - εννοώντας και τη Περιφέρεια, και το Δήμο και τους πολίτες – για να συνδράμουν σε όλους αυτούς τους συνανθρώπους τους καθώς το επόμενο διάστημα είναι βέβαιο ότι θα έρθουν όλοι αντιμέτωποι με μία νέα ανθρωπιστική κρίση. Οι αναφορές για τον αριθμό των θανάτων πραγματικά δημιουργούν θλίψη.

Ως προς το θέμα της Ημερήσιας Διάταξης που συζητείται στη τρέχουσα συνεδρίαση της Επιτροπής, οφείλει να πει ότι, ως τακτικό μέλος αυτής της Επιτροπής διαχείρισης για το Σχέδιο Δράσης της νήσου Χρυσή, έχει συμμετάσχει ανελλιπώς σε όλες τις ενέργειες – δράσεις και συσκέψεις – που έχουν συντελεστεί μέχρι σήμερα. Επιπρόσθετα οφείλει να καταθέσει ότι, από τότε που η Επιτροπή είχε στη διάθεσή της το διαχειριστικό Σχέδιο, με πολύ μεράκι, προσπάθεια και προσήλωση στον απώτερο σκοπό - όπως αυτός προκύπτει από τη ΚΥΑ - αλλά και το σύνολο των στόχων που έχει θέσει αυτή η Επιτροπή, έχουν γίνει σημαντικά βήματα τα οποία αφορούν πολλά από αυτά που ειπώθηκαν από τους προλαλήσαντες. Και δράσεις που έχουν παρουσιαστεί και τις υιοθετεί και ο ίδιος προσωπικά και που σίγουρα όλες αυτές οι δράσεις χρειάζονται το χρόνο τους για να εφαρμοστούν. Ωστόσο ο ρεαλισμός λέει άλλα. Ξεκινώντας από το ΦΕΚ, το οποίο εκδόθηκε τον Σεπτέμβριο του 2021, η Επιτροπή ανέδειξε - και αυτό πραγματικά είναι ένα επιτελικό έργο που δεν είχε συμβεί τα προηγούμενα χρόνια - ότι η επισκεψιμότητα άρχισε να γίνεται προβληματική. Κάπου κατά την άποψή του από τη δεκαετία του '90 προς το 2000. Βέβαια η Χρυσή είναι ένα νησί απείρου κάλλους που έχει και ένα σωρό άλλους χαρακτηρισμούς που έχουν αναφερθεί επανειλημμένα και στις συνεδριάσεις και στις συνεντεύξεις των μελών. Η νήσος Χρυσή είναι κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος, είναι τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, είναι και περιοχή Natura, είναι χαρακτηρισμένη ως δασική και αναδασωτέα έκταση, είναι και Καταφύγιο Άγριας Ζωής. Έχει δυνατότητα προσπελασιμότητας τους καλοκαιρινούς αλλά και τους χειμερινούς μήνες αναλόγως των καιρικών συνθηκών. Από την άλλη μεριά έχει και χίλια «αγκάθια» τα οποία στη πράξη μέχρι τώρα, καμία υπηρεσία – εκ των πραγμάτων και σε συνεννόηση με τις άλλες – δεν οδήγησε στο να υπάρχει ένα βασικό “business plan”, ένα επενδυτικό σχέδιο το οποίο θα πρότεινε η Πολιτεία σε σχέση και με τους ιδιοκτήτες του νησιού. Αυτή η πρόταση, όπως την καταθέτει, που δεν έχει μπει μέχρι τώρα καθόλου στη συζήτηση της συνεδρίασης, θα μπορούσε να έχει ωφελήσει. Εάν βέβαια το ιδιοκτησιακό καθεστώς – που παραμένει το μεγαλύτερο «αγκάθι»- είχε ολοκληρωθεί. Με τις διαδικασίες που ακολουθεί η Ελληνική Πολιτεία, φαίνεται ότι με την ολοκλήρωση της διαδικασίας κτηματογράφησης του Ελληνικού Κτηματολογίου το νησί θα έχει σημαντικό αριθμό ιδιοκτητών. Θα μπορούσαν λοιπόν να έχουν επιλυθεί διάφορα ζητήματα από το αρμόδιο Υπουργείο, τα συναρμόδια Υπουργεία ακόμα και από την ίδια την Κυβέρνηση. Και στο σημείο αυτό αναφέρθηκε στο γεγονός της επίσκεψης του κ. Χατζηδάκη στη Χρυσή το καλοκαίρι του 2020 ο οποίος τους ενέπνευσε όλους τότε. Τον ίδιο, τον Περιφερειάρχη Κρήτης, τον Δήμαρχο Ιεράπετρας και τη κα Κοζυράκη. Να μπουν όλοι, ως επικεφαλής των φορέων τους, σε αυτή τη διαδικασία. Επανάλαβε λοιπόν ότι θα μπορούσαν να είχαν επιλυθεί διάφορα ζητήματα, περιλαμβάνοντας και -όποτε αυτό κρινόταν - τους νόμιμους ιδιοκτήτες σε έναν συγκεκριμένο σχεδιασμό που θα έλεγε: «Μας ενδιαφέρει η προστασία. Μας ενδιαφέρει η αειφορία. Και ταυτόχρονα η προστασία και ο αναπτυξιακός χαρακτήρας του νησιού». Ο ίδιος θεωρεί ότι ένας χώρος-ένας τόπος ή μία περιοχή Natura προστατεύεται πολύ περισσότερο εφόσον υπάρχει ανθρώπινη δράση συνυφασμένη όμως με όλα εκείνα που θεωρούνται ως «προστασία του περιβάλλοντος». Γι' αυτό κατασκευάζονται δασικά χωριά σε πολλές χώρες της Ευρώπης αλλά και στην Ελλάδα. Γι' αυτό έχουμε συγκεκριμένου χαρακτήρα, και μέσα από το χωροταξικό πλαίσιο, δράσεις για τις περιοχές Natura. Ακολούθως ανέφερε ότι η Επιτροπή, με όλες τις σημαντικές ενέργειες και δράσεις της κατά το πρώτο έτος της θητείας της καθώς και με το γεγονός της ανάθεσης των μελετών που ήδη έχουν ξεκινήσει να εκπονούνται από το ΜΦΙΚ, το ΜΑΙΧ και το ΕΛΚΕΘΕ, κατάφερε την επίτευξη ορισμένων, έστω και λίγων, ορατών αποτελεσμάτων. Συμφώνησε με τον κ. Δασκαλάκη στο ότι η Επιτροπή είχε και τη δυνατότητα να «πειραματιστεί». Αξιολογώντας αυτό το διάστημα του περιορισμού της επισκεψιμότητας (Μάιος έως Οκτώβριος του 2022) και τα στοιχεία, φαίνεται ότι είναι παρήγορο από τη μια όσον αφορά στις ενδείξεις. Όταν αναφέρονται περίπου 30.000 επισκέψεις, πάντα σύμφωνα με τα στοιχεία του Λιμεναρχείου Ιεράπετρας, και λαμβάνοντας υπόψη όλα αυτά που ειπώθηκαν προηγουμένως... όλα συνηγορούν στο να προχωρήσει η Επιτροπή και να διατυπώσει κυριολεκτικά αυτά που υπάρχουν μέχρι στιγμής. Σίγουρα δεν έχει επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα ως προς το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης το οποίο λήγει στις 16-9-2023. Αυτό φυσικά και δεν οφείλεται στα μέλη της Επιτροπής, ούτε στις αδυναμίες του Δήμου

Ιεράπετρας. Οφείλεται καθαρά στις γραφειοκρατικές δικλείδες που υφίστανται μέσα στις ίδιες τις υπηρεσίες όλων των συνεμπλεκόμενων φορέων, εκ των πραγμάτων και του Υπουργείου, για να γίνουν και οι σχετικές χρηματοδοτήσεις. Όχι μόνο για τις μελέτες αλλά για να οδηγηθούμε σε ορατά έργα.

Επίσης, σε όλο αυτό το διάστημα, από πλευράς Περιφέρειας Κρήτης, δεν έγινε εφικτή – και το επισημαίνει αυτό αναφορικά και με το γεγονός ότι βρισκόμαστε στην 7^η Φεβρουαρίου και η θητεία της Επιτροπής λήγει τον ερχόμενο Σεπτέμβριο και επομένως είναι μικρό το διάστημα για να συντονίσει η Επιτροπή και άλλες επιμέρους δράσεις που είναι αναγκαίες – η ανάθεση των έργων (υποδομών κλπ.) είτε σε ένα θεσμικό φορέα είτε σε μελετητικό γραφείο, καθώς δεν έχει διευκρινιστεί ακόμα και το ιδιοκτησιακό καθεστώς. Γι' αυτό το τελευταίο, προσθέτοντας την εμπειρία του Κτηματολογίου και έχοντας την συμπαράσταση της υπηρεσίας (Δ/νση Ανάπτυξης Αντιπεριφέρειας Λασιθίου) έγινε σχετική έρευνα και διαπιστώθηκε ότι έχουν καταθέσει δηλώσεις όλοι οι ιδιοκτήτες – 110 αναφέρονται στα δημοσιεύματα, μπορεί να είναι και λίγο παραπάνω. Άρα με την ολοκλήρωση της διαδικασίας κτηματογράφησης του Ελληνικού Κτηματολογίου πολύ πιθανά θα υπάρξουν οριστικοί τίτλοι ιδιοκτησίας.

Συνέχισε αναφέροντας ότι, και τα σημερινά στοιχεία που παρουσιάστηκαν από τη διαδικασία της εκπόνησης της μελέτης, που έχει ανατεθεί από την ΑΔΚ, για τη φέρουσα ικανότητα του νησιού είναι ενδεικτικά και μόνο. Και δύναται η Επιτροπή να τα λάβει υπόψη με το δεδομένο βέβαια ότι θα χρειαστεί όλη αυτή η διάρκεια του επόμενου σταδίου για να ολοκληρωθούν τα αποτελέσματά της και να αποτελέσει «μία καλύτερη συμβουλή».

Σημείωσε ότι, εκ των πραγμάτων, έχουμε από την μία μεριά την Επιτροπή να κουβαλάει ένα τέτοιο βαρύ φορτίο, ήτοι να αναλάβει δράσεις, να αναδείξει προβλήματα και από την άλλη μεριά – κατά την άποψή του και τοποθετούμενος ως πρώην Αντιπεριφερειάρχη Λασιθίου - την Πολιτεία, το αρμόδιο Υπουργείο, τον αρμόδιο Υφυπουργό Περιβάλλοντος, που μέχρι σήμερα δεν έχουν διατυπώσει πουθενά τη πρόθεσή τους για να ενισχύσουν όλες αυτές τις δράσεις από πλευράς οικονομικού, τουλάχιστον, χαρακτήρα. Από πλευράς αποδοχής των «πράξεων» της Επιτροπής, οι οποίες απορρέουν από αποφάσεις (είτε ομόφωνες είτε κατά πλειοψηφία κάποιες φορές) που ελήφθησαν εντός πλαισίου απόλυτης νομιμότητας και διαφάνειας, δεν τίθεται κανένα ζήτημα. Συνέχισε λέγοντας ότι ο ίδιος αισθάνεται βαρύ το φορτίο σήμερα για να πει «επιτόλαια» ότι επιλύθηκαν τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν, και μάλιστα σε τέτοιο ικανοποιητικό βαθμό - είναι εμφανές ότι δεν θα επιλυθούν εύκολα και θα χρειαστεί μεγάλο χρονικό διάστημα μπροστά – ώστε να απαλείψει σε κάθε περίπτωση τους προβληματισμούς που ήδη όλα τα μέλη έχουν σήμερα εδώ, και αποδείχτηκε από τις προηγούμενες τοποθετήσεις τόσο των μελών όσο και των επικεφαλής των υπηρεσιών (Δασική και Αρχαιολογία). Παρά και τις διατυπώσεις ότι θα υπάρξει μία νέα περίοδος απαγόρευσης της μίσθωσης των παραλιών από πλευράς Υπουργείου Πολιτισμού, αυτό ως γεγονός δεν έρχεται να ενισχύσει την άποψή του σε κάθε περίπτωση – επιθυμεί να το διατυπώσει σωστά και τοποθετείται επίσημα και εισηγείται πάνω σε αυτό – να υπάρξει συνέχεια του περιορισμού της επισκεψιμότητας στην ερχόμενη τουριστική περίοδο 2023.

Η κα **Καργιολάκη** παρενέβη και επανέλαβε, για να γίνει απολύτως σαφές, ότι δεν τίθεται κανένας περιορισμός ως προς το ζήτημα αυτό. Η Επιτροπή νομιμοποιείται να εισηγηθεί, για το χρονικό διάστημα από 1^η Μαΐου έως 31 Οκτωβρίου, στη Γραμματεία της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης και, βάσει όσων ορίζονται στη ΚΥΑ, η δεύτερη νομιμοποιείται να λάβει απόφαση. Επιπρόσθετα, η απόφαση της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης ελέγχεται και από το ΣτΕ πριν τη δημοσίευση σε ΦΕΚ. Οπότε δεν τίθεται απολύτως κανένα θέμα επί αυτού.

Ο κ. **Γουλιδάκης** συνέχισε την τοποθέτησή του στο συγκεκριμένο ζήτημα. Ανέφερε ότι, λαμβάνοντας υπόψη ότι η ιδιότητά του ως τακτικό μέλος στην Επιτροπή απορρέει από ένα ΦΕΚ και μία κανονιστική πράξη, ήτοι την απόφαση συγκρότησης που βάσει αρμοδιότητας εκδόθηκε από την Συντονίστρια Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, και δεδομένου ότι μέχρι 16-9-2023 θα αποτελεί μέλος αυτής της Επιτροπής -εφόσον φυσικά δεν αντικατασταθεί μέχρι τη λήξη της θητείας της Επιτροπής – επιθυμεί να καταγραφεί και στα πρακτικά ότι η οποιαδήποτε τοποθέτησή του στο μοναδικό θέμα συζήτησης της τρέχουσας συνεδρίασης αφορά το διάστημα μέχρι τη λήξη της

θητείας της Επιτροπής όπως ισχύει σήμερα. Συνέχισε διατυπώνοντας ξεκάθαρα ότι και ο ίδιος συμφωνεί με τους προλαλήσαντες που λένε να επαναληφθεί η εισήγηση της Επιτροπής περί απαγόρευσης αποβίβασης για την επόμενη τουριστική περίοδο 2023. Ωστόσο επιθυμεί ο ίδιος να διαφοροποιηθεί ως προς τη διάρκεια. Η δική του τοποθέτηση είναι για το χρονικό διάστημα από 1^η Μαΐου έως 16 Σεπτεμβρίου, ημερομηνία λήξης της θητείας τους, δεδομένου ότι αυτή τη στιγμή δεν έχει ακόμα εκδοθεί το ΦΕΚ που προβλέπεται για τη χορήγηση της παράτασης των δύο ετών που έχει αιτηθεί η Επιτροπή στο Υπουργείο Περιβάλλοντος. Και βέβαια με το δικαίωμα της ανάκλησης αυτής της απόφασης μετά από συνεννόηση, εάν ωστόσο υπάρξουν δραστικά δεδομένα που μπορούν να βοηθήσουν σε αυτά. Το επισήμανε αυτό και ζήτησε να καταγραφεί. Συνέχισε λέγοντας ότι εδώ σήμερα όλοι μιλάνε για τη φύλαξη. Και εισηγούνται οι περισσότεροι στη κα Κοζυράκη να πάρει αυτή την απόφαση. Και μετά τις πιέσεις που μπορεί ο καθένας από το χώρο του να ασκήσει μεμονωμένα (ο Δήμος, η Περιφέρεια, Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α., η Επιτροπή και όλοι μαζί) υπάρξει τελικά φύλαξη. Θα δεσμεύσει την απόφαση της Επιτροπής, αν για παράδειγμα τα θέματα της φύλαξης λυθούν τον ερχόμενο Ιούνιο; Αν για παράδειγμα δώσουν φύλακες τον Ιούνιο. Δεν είναι μέσα στα πλαίσια της πραγματικότητας και του ρεαλισμού να επανεξετάσει η Επιτροπή το πνεύμα του περιορισμού της επισκεψιμότητας; Επομένως η διατύπωσή του είναι σαφέστατη. Να απαγορευτεί η αποβίβαση των επισκεπτών στο νησί για το χρονικό διάστημα από 1^η Μαΐου – όπου επίσημα ξεκινάει η τουριστική περίοδος – μέχρι την 16^η Σεπτεμβρίου 2023 – όπου αποτελεί την ημερομηνία λήξεως της θητείας της Επιτροπής με τα υφιστάμενα δεδομένα – με τη δυνατότητα, όμως, εφόσον υπάρξουν στη πορεία δεδομένα τέτοια σημαντικά που είναι ικανά να τεκμηριώσουν την ανάγκη ανάκλησης της απόφασης να επανασυνεδριάσει η Επιτροπή για να συνεκτιμήσει τη κατάσταση με τα νέα δεδομένα, να τα αξιολογήσει και να πάρει τη σχετική απόφαση να επανεισηγηθεί στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης.

Στο σημείο αυτό ο **Συντονιστής** απήρτησε ερώτημα στον κ. Γουλιδάκη γιατί όπως είπε δεν καταλαβαίνει αυτό που διατύπωσε «μέχρι το τέλος της θητείας». Ποια η σκοπιμότητα δηλαδή; Δηλαδή για ποιο λόγο το επικαλείται αυτό;

Ο κ. **Γουλιδάκης** εξήγησε ότι προηγουμένως ανέφερε ότι είναι πάρα πολλοί οι παράγοντες που θα μπορούσαν να συντελέσουν για την επιτάχυνση των έργων – γιατί κρίνονται και από τη πρόοδο του σχετικού έργου που συντελείται για το νησί - ώστε να κατοχυρωθεί η απόφαση της επισκεψιμότητας με συγκεκριμένους κανόνες και περιορισμούς, όπως είπε και ο κ. Μιχελαράκης στη τοποθέτησή του. Αυτοί οι κανόνες δεν μπορούν να εφαρμοστούν στην παρούσα φάση. Η νομιμοποίηση του ιδίου, σε κάθε περίπτωση, είναι ότι συμμετάσχει σε ένα Σχέδιο, μετά από έναν ορισμό που απορρέει από απόφαση της κας Κοζυράκη (περί συγκρότησης της Επιτροπής) κατόπιν σχετικής εισήγησης του κ. Περιφερειάρχη, ο οποίος ορισμός όμως λήγει 16-9-2023. Τι σημαίνει αυτό; Εισηγείται ο ίδιος, με την ισχυρή του ψήφο, μέχρι ο ίδιος να αποτελεί τακτικό μέλος αυτής της Επιτροπής, να λάβει η Επιτροπή μία απόφαση περιορισμού της επισκεψιμότητας, ίδια δηλαδή με την περσινή.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** διέκοψε και σημείωσε ότι η Επιτροπή σήμερα το εισηγείται αυτό ενώ παρενέβη και ο **Συντονιστής** δηλώνοντας ότι εξακολουθεί να μην κατανοεί τη σκοπιμότητα.

Ο κ. **Γουλιδάκης** συμφώνησε λέγοντας ότι ναι σήμερα το εισηγείται η Επιτροπή. Από εκεί και μετά, εξήγησε, η Επιτροπή θα εισηγηθεί για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Η κα Κοζυράκη, ως Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, στη συνέχεια, έχει τη νομιμοποίηση να αποφασίσει για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, λαμβάνοντας υπόψη για παράδειγμα τα δεδομένα που προέκυψαν σήμερα από την Αρχαιολογική Υπηρεσία αλλά και τις προτάσεις του Δασάρχη, και να είναι μέχρι και διετούς διάρκειας η απόφασή της. Κατέληξε, ότι ο ίδιος επιθυμεί να ακολουθήσει τον κανόνα του μέχρι τότε, ως μέλος, νομιμοποιείται να εισηγηθεί και δήλωσε ότι ως προς το χρονικό διάστημα ο ίδιος εισηγείται μέχρι την 16^η Σεπτεμβρίου 2023.

Ο **Συντονιστής**, προκειμένου να αποσαφηνίσει το ζήτημα που έχει θέσει ο κ. Γουλιδάκης, παρενέβη δίνοντας κάποιες διευκρινίσεις σχετικά με τη θητεία της Επιτροπής και τη χορήγηση παράτασης της ΚΥΑ και επομένως και της θητείας της Επιτροπής. Αρχικά υπενθύμισε σε όλους ότι το

χρονοδιάγραμμα δεν επαρκεί όπως είναι για την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης. Έχει τιναχθεί στον αέρα. Με την τελευταία τροποποίηση του άρθρου της παρ. 6 του άρθρ. 21 του ν. 1650/1986 που έγινε με τον ν. 4964/2022 και συγκεκριμένα το άρθρο 11 με τίτλο: «Παράταση ισχύος της απόφασης της παρ. 6 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 - Τροποποίηση παρ. 6 άρθρου 21 ν. 1650/1986», παρέχεται η δυνατότητα χορήγησης παράτασης μέχρι τρία (3) έτη με υπουργική απόφαση. Η Επιτροπή αξιοποίησε τη δυνατότητα αυτή και στις προτάσεις που συμπεριέλαβε στην Έκθεση Πεπραγμένων της, την οποία υπέβαλε στην αρμόδια Δ/νση του ΥΠΕΝ στις 23-1-2023, επεσήμανε πρωτίστως την αναγκαιότητα να χορηγηθεί παράταση για δύο (2) έτη, αντί του ενός που ήδη προβλέπει η ΚΥΑ, ώστε να υλοποιηθούν τα μέτρα. Επιπρόσθετα, για να δοθεί η δυνατότητα στην Επιτροπή, στη μέση της διαδρομής, να αξιολογήσει το βαθμό εφικτότητας των δράσεων που δεν έχουν ακόμα εκκινήσει προκειμένου να προβεί σε εισήγηση στο ΥΠΕΝ για αναθεώρηση των δράσεων του Σχεδίου. Αυτή η διαδικασία προβλέπεται για όλα τα Σχέδια Δράσης αλλά δυστυχώς δεν υπήρξε αντίστοιχη πρόβλεψη για το Σχέδιο Δράσης της νήσου Χρυσή. Ενημέρωσε τα μέλη, για να γνωρίζουν, ότι όλα τα Σχέδια Δράσης έχουν εξαετή διάρκεια με πρόβλεψη για μία ή και δύο αναθεωρήσεις για να παρέχεται η δυνατότητα αναπροσαρμογής των δράσεων. Επιπλέον, η Επιτροπή στις προτάσεις της τόνισε την αναγκαιότητα επίστευσης των διαδικασιών που απαιτούνται μετά την απόφαση χορήγησης της παράτασης από τον Υπουργό, ήτοι την άμεση έκδοση ΦΕΚ. Το ΥΠΕΝ για αυτό το ζήτημα έχει ενημερωθεί από τον Οκτώβριο του 2022 καθώς είχαν ήδη εντοπιστεί προσκόμματα στα ενδεικτικά χρονοδιαγράμματα υλοποίησης που κατέθεσαν οι φορείς υλοποίησης των μελετών του Σχεδίου Δράσης - για τις οποίες μελέτες υπογράφηκαν Προγραμματικές Συμβάσεις - για τα οποία, προκειμένου να είναι ρεαλιστικά, πρέπει αμέσως μετά την έκδοση του ΦΕΚ (περί της παράτασης) να γίνουν οι σχετικές αναμορφώσεις τους. Ολοκλήρωσε σημειώνοντας ότι δεν τίθεται κάποιο ζήτημα με τη θητεία της Επιτροπής. Η παράταση της διάρκειας ισχύος της ΚΥΑ θα δοθεί άμεσα και επομένως ταυτόχρονα θα παραταθεί και η θητεία της Επιτροπής.

Ακολούθως, ο κ. **Γουλιδάκης** δήλωσε ότι δεδομένων των προαναφερθέντων από τον Συντονιστή, ακυρώνει τη διατύπωσή του.

Ο **Συντονιστής** απευθυνόμενος στον κ. Γουλιδάκη ανέφερε ότι είναι σίγουρος ότι όλοι συμφωνούν ότι, αν για παράδειγμα ο αρμόδιος Υπουργός ΠΕΝ, ο Υφυπουργός ή ακόμα και ο ίδιος ο Πρωθυπουργός, μέσω δραστικών αποφάσεων και ενεργειών τους, εξασφαλίσουν τα ζητούμενα και τις προϋποθέσεις και λύσουν τα σημερινά ανυπέρβλητα προβλήματα της φύλαξης του νησιού - αλλά όχι με απλές δεσμεύσεις, με πράξεις - τότε και οι θέσεις της Επιτροπής ως προς την επισκεψιμότητα θα διαφοροποιηθούν.

Στο σημείο αυτό ο κ. **Γουλιδάκης** επεσήμανε σε όλους ότι διανύουμε περίοδο εκλογών. Ο ίδιος δεν γνωρίζει αν θα επανεκλεγεί Περιφερειακός Σύμβουλος. Αν αυτό συμβεί γίνεται αντιληπτό ότι δεν θα έχει την ευκαιρία να συνεχίσει να είναι μέλος της Επιτροπής. Ακόμα και αν εκλεγεί μπορεί να μην προταθεί δεύτερη φορά για τακτικό μέλος σε αυτή την Επιτροπή. Εξήγησε ότι το σκεπτικό του, ως προς την αρχική του διατύπωση, ήταν η προσωπική του θεώρηση ότι οι εισηγήσεις, οι δράσεις και οι απόψεις του θα πρέπει να περιορίζονται στα υφιστάμενα δεδομένα. Δεν επιθυμεί με τις όποιες απόψεις του να δεσμεύει τον επόμενο, αν υπάρξει επόμενος, όσον αφορά στον εκπρόσωπο της Περιφέρειας Κρήτης.

Ο κ. **Δασκαλάκης** παρενέβη και σημείωσε, ότι μία άλλη Επιτροπή, με άλλη σύνθεση, έχει τη δυνατότητα να επανεξετάσει το ζήτημα.

Η κα **Καργιολάκη** συμφώνησε με τον κ. Δασκαλάκη και σημείωσε ότι δεν είναι ότι αλλάζει κάτι στο οικοσύστημα την 16^η Σεπτεμβρίου του 2023 με τη λήξη της θητείας της Επιτροπής. Δηλαδή δεν υπάρχει λογική στο να πει η Επιτροπή «εισηγούμαστε μέχρι τότε και από αύριο προτείνουμε να μην ισχύει».

Ο κ. **Δασκαλάκης** υπενθύμισε πάλι σε όλους ότι η Γραμματέας της ΑΔΚ δύναται να λάβει απόφαση μόνο για το διάστημα από 1^η Μαΐου έως 31 Οκτωβρίου, καθώς μόνο σε αυτό το διάστημα επιτρέπεται, βάσει του ισχύοντος Κανονισμού Λειτουργίας του νησιού, η αποβίβαση στη Χρυσή.

Όλο τον υπόλοιπο χρόνο η αποβίβαση στο νησί απαγορεύεται. Το ορίζει ρητά ο Κανονισμός Λειτουργίας. Με την ίδια νομική βάση αλλά και λογική, εισηγείται και η Επιτροπή το χρονικό διάστημα.

Ο κ. **Γουλιδάκης** δήλωσε ότι συμφωνεί και επανέλαβε ότι ακυρώνει την αρχική του διατύπωση ως προς το χρονικό διάστημα.

Στη συνέχεια η κα **Καργιολάκη** πήρε το λόγο αναφέροντας ότι δεν έχει συμμετάσχει πολλές φορές σε συνεδριάσεις της Επιτροπής, καθώς είναι ορισμένη σε αυτή ως αναπληρωματικό μέλος. Συνέχισε εκφράζοντας τη προσωπική της θεώρηση για το νησί σημειώνοντας ότι η Χρυσή είναι ένας τόπος «πολύτιμος». Η Χρυσή έχει συγκεκριμένα στοιχεία και όλα θα πρέπει να διατηρηθούν για τις επόμενες γενιές. Κατά τη γνώμη της είναι πολύ σημαντικό ότι αυτή τη στιγμή υπάρχει αυτή η Επιτροπή, τα μέλη κάθονται σε ένα τραπέζι όλα μαζί αλλά ο καθένας έχει τη δυνατότητα να εκφράσει την άποψή του. Εξίσου σημαντικό είναι ότι αυτή η διαλογική συζήτηση γίνεται μέσα σε πνεύμα απόλυτης ελευθερίας λόγου και έκφρασης απόψεων ώστε να οδηγήσει στη λήψη μίας απόφασης, είτε ομόφωνης είτε πλειοψηφικής, για υποβολή μίας συγκεκριμένης εισήγησης στη Γραμματέα της ΑΔΚ, η οποία με τη σειρά της θα αποφασίσει πώς θα διαμορφώσει την τελική απόφαση που θα ισχύει για την ερχόμενη τουριστική περίοδο. Ακούγοντας όλα αυτά σήμερα, το πολύ σημαντικό για την ίδια ήταν ότι υπήρχε ένα αποτέλεσμα καθώς ο τόπος, και εξαιτίας της περσινής απόφασης της ΑΔΚ, αφέθηκε να λειτουργήσει καθεαυτού. Και δεν υπήρχε η επίδραση από τον πολύ κόσμο, ο οποίος εκ των πραγμάτων φαίνεται ότι δημιουργεί έντονο πρόβλημα στο νησί. Την ίδια στιγμή συνειδητοποιεί ότι είναι πολύ δύσκολο να απαιτούν όλοι πράγματα. Δηλαδή ότι «θέλουμε δεκαπέντε φύλακες, να έχουν ανακριτικά καθήκοντα, να κάνουν και το γιατρό, να κάνουν και τον ξεναγό...». Ολοκληρώνοντας τη τοποθέτησή της, ανέφερε ότι η ίδια, ως μέλος αυτής της Επιτροπής, στηρίζει την άποψη ότι, με τα συγκεκριμένα δεδομένα που υφίστανται, και έχοντας κατά νου και τις εν γένει δυνατότητες της χώρας και της Πολιτείας, θα πρέπει η Επιτροπή να εισηγηθεί την απαγόρευση της αποβίβασης επισκεπτών στη νήσο Χρυσή και για τη τουριστική περίοδο αυτής της χρονιάς.

Στο σημείο αυτό ο κ. **Δασκαλάκης** παρενέβη και, εξ αφορμής του σχολίου του κ. Γουλιδάκη περί προεκλογικής περιόδου, σχολίασε το γεγονός ότι ο Δήμος Ιεράπετρας έχει αδιαμφισβήτητα ασκήσει έντονη πίεση στη κεντρική διοίκηση του Κράτους για ζητήματα της νήσου Χρυσή. Με ανακοινώσεις, αποφάσεις δημοτικών συμβουλίων, με επισκέψεις του Δημάρχου Ιεράπετρας, όχι μόνο μία φορά αλλά αλλεπάλληλες, στους αρμόδιους Υπουργούς. Ωστόσο δεν κατάφερε να βρεθούν δύο φύλακες για την Χρυσή, είτε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος είτε από το Υπουργείο Ναυτιλίας... Από την άλλη μεριά η Επιτροπή, πρακτικά, έκανε ακριβώς το ίδιο όλη την προηγούμενη χρονιά. Είναι δυνατόν ένας τόσο σημαντικός χώρος, με τεράστια αρχαιολογική και περιβαλλοντική αξία, με μεγάλους αριθμούς επισκεψιμότητας και τουριστικό ενδιαφέρον να έχει εγκαταλειφθεί έτσι από την κρατική μηχανή; Και συμπλήρωσε ότι θεωρεί ότι δύο φύλακες θα μπορούσαν να έχουν βρεθεί.

Ο κ. **Γουλιδάκης** διέκοψε και χαρακτηριστικά ανέφερε τη φράση «φωνή βοώντος εν τη ερήμω». Αυτή είναι η κοινή ομολογία όλων.

Ο κ. **Δασκαλάκης** συνέχισε λέγοντας σε όλους ότι τώρα ξέρουμε ότι πάνε για εκλογές. Ο ίδιος λοιπόν καλεί τον Δήμο Ιεράπετρας να ασκήσει πίεση με διαφορετικό τρόπο. Να βγει και να δηλώσει ισχυρά ότι «φέτος το νησί θα κλείσει. Διότι δεν ανταποκριθήκατε σε αυτά που σας ζητήσαμε. Και φταίτε εσείς». Αλλά μπορεί να το κάνει αυτό; Ο ίδιος πιστεύει ότι αυτό θα λειτουργήσει. Αυτή τη στιγμή όλοι εδώ αισθάνονται ότι υπάρχει στην ουσία κοροϊδία. Κανείς δεν κάνει τίποτα για το νησί.

Η κα **Ρουμелиωτάκη** παρενέβη αναφέροντας ότι η ίδια αντιμετώπιση από πλευράς Πολιτείας, υφίσταται και στα θέματα του νοσοκομείου της Ιεράπετρας. Και είναι πολύ απογοητευτικό αυτό σαν γεγονός.

Ο κ. **Γουλιδάκης** σημείωσε ότι η στάση αυτή δυστυχώς είθισται να υφίσταται και προς τους αιρετούς. Οι οποίοι πραγματικά αναλαμβάνουν με ευθιξία ρόλους και δράσεις και στη πράξη

«επικρέμονται επί ξύλου» αργότερα. Όχι για τις ψήφους μόνο. Και επανέλαβε ότι ο ίδιος, ως προς το Σχέδιο Δράσης του νησιού, εμπνεύστηκε από τον τότε Υπουργό, τον κ. Χατζηδάκη. Όλοι γνωρίζουν την πολιτική ταυτότητα του ιδίου. Είναι στέλεχος του ΠΑΣΟΚ. Τότε λοιπόν ο ίδιος ο τότε Υπουργός, τους ενέπνευσε όλους όσους παρευρέθηκαν μαζί του εκείνη την ημέρα στο νησί. Με τη σειρά τους λοιπόν οι «όλοι», συμπεριλαμβανομένου του ιδίου, διαρρήγνυαν τα ιμάτιά τους ότι θα καταβάλουν τα μέγιστα, από τη θέση του ο καθένας, και θα στηρίξουν το Σχέδιο Δράσης του νησιού. Μάλιστα τότε κάποιοι που διατηρούσαν παραπήγματα/σκηνές στο νησί ήταν παρόντες και ζήτησαν να έχουν και αυτοί «λόγο» στα θέματα του νησιού. Ωστόσο στη πορεία δήλωσε ότι αισθάνεται «μοναξιά» εν τέλει. Νιώθει ότι μόνο η Επιτροπή και ο Δήμος Ιεράπετρας ασχολούνται επιστάμενα με τα θέματα του νησιού. Οφείλει να διαμαρτυρηθεί για το γεγονός ότι ενώ υποβλήθηκαν έγγραφα αιτήματα προς το Περιφερειακό Συμβούλιο, προκειμένου να λάβει έκταση όλο αυτό το πρωτοποριακό εγχείρημα που συντελείται μέσα από την Επιτροπή αυτή, δεν έχει υπάρξει η αναμενόμενη ανταπόκριση. Υπενθύμισε σε όλους τις δηλώσεις του συνεργάτη του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α., του κ. Κοτρωνάκη, ο οποίος αναφέρθηκε στο γεγονός ότι πολλοί, και από τη κεντρική διοίκηση του οργανισμού αλλά και από κλάδους συναφείς με το αντικείμενο, παρακολουθούν με αμείωτο ενδιαφέρον τις δράσεις της Επιτροπής και επικροτούν το πρωτοποριακό της έργο. Κι όμως, παρ' όλα αυτά, ο ίδιος νιώθει «εγκατάλειψη». Ακολούθως, θεώρησε σκόπιμο να αναφερθεί στο γεγονός της παράστασης κατοίκων του Παλιγκρέμνου Ρεθύμνης σε πρόσφατη συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου, οι οποίοι διεκδικούν την προστασία του περιβάλλοντος. Δεν είπαν οι άνθρωποι να μη γίνουν επενδύσεις κλπ. αλλά να ακολουθούνται νόμοι, κανόνες και όροι συγκεκριμένοι. Δεν μπορεί κανείς πάνω σε αυτό το τοπίο να χτίζει δωμάτια. Το Περιφερειακό Συμβούλιο λοιπόν προχθές με υπομονή και διάθεση άκουσε τις απόψεις αυτών των ανθρώπων. Στη περίπτωση τώρα της Επιτροπής τι έχει γίνει; Τον περασμένο Μάιο κατέθεσε η Επιτροπή αίτημα για ακρόαση στο Περιφερειακό Συμβούλιο. Και επανήλθε η Επιτροπή και με δεύτερο αίτημα. Μέχρι σήμερα καμία ανταπόκριση.

Ο **Συντονιστής** διέκοψε και συμφωνώντας με όσα είπε ο κ. Γουλιδάκης ανέφερε ότι αυτοί που έπρεπε να στηρίζουν το εγχείρημα, δυστυχώς δεν στηρίζουν.

Ο κ. **Γουλιδάκης** συνέχισε αναφέροντας ότι και προφορικά ζήτησε από τον τότε Πρόεδρο του Περιφερειακού Συμβουλίου να ικανοποιηθεί το αίτημα της Επιτροπής. Συνέχισε λέγοντας ότι το εγχείρημα αυτό που έχουν αναλάβει ως Επιτροπή αποτελεί πολύ βαρύ φορτίο και η Πολιτεία δυστυχώς «κωφεύει». Αυτό αποτελεί μία πρόκληση. Γι' αυτό και το καταθέτει σαν άποψη. Διότι οφείλουν να στηρίζουν τις δικές τους εμπνεύσεις και τα οράματά τους. Και επανερχόμενος στο θέμα του κ. Χατζηδάκη, ο ίδιος θεωρεί ότι δεν υπάρχει συνέχεια στο Υπουργείο Περιβάλλοντος. Ο κ. Αμυράς έχει ακούσει τις απόψεις όλων για το νησί. Και δεν το θέτει με αυτό τον τρόπο για να κάνει αντιπολίτευση. Πέρα από τις ενέργειες του συμπολίτη Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, κ. Πλακιωτάκη, να βρεθούν λύσεις και να εξομαλυνθεί η κατάσταση της επισκεψιμότητας και της φύλαξης, δεν υπήρξαν εν τέλει αποτελέσματα. Θεωρεί ότι δεν πρέπει τα μέλη της Επιτροπής να υιοθετούν όλο αυτό το τεράστιο βάρος χωρίς να κάνουν σαφείς αναφορές σε εκείνους που πραγματικά έχουν τον κύριο λόγο σε αυτές τις προσπάθειες. Ωστόσο ο ίδιος χαίρεται που συμμετάσχει, ανεξαρτήτως αποτελέσματος, σε αυτή την πορεία που κατέδειξε, κατέγραψε, ανέλυσε και τα έβγαλε όλα στην επιφάνεια, σε όλες τις διαστάσεις, και έδωσε δικαίωμα λόγου σε πάρα πολλούς. Ακόμα και σε αυτούς που είναι «αντίθετοι» δόθηκε η δυνατότητα να ομιλήσουν. Ερχόμενος στο δια ταύτα ανέφερε ότι έχει κατατεθεί και η πρόταση για την απαλλοτρίωση όσον αφορά στο ιδιοκτησιακό καθεστώς. Έχει μιλήσει και με τον κ. Κουκιαδάκη αλλά και άλλους έμπειρους νομικούς, οι οποίοι στην αρχή προθυμοποιήθηκαν να αναλάβουν την προσπάθεια. Όσον αφορά στο καθεστώς που υπάρχει τώρα, όσον αφορά την δυνατότητα που η ίδια η Πολιτεία, εκ του παραθύρου, δίνει... «Μία ένορκη κατάθεση είναι και πήρα το σπίτι του γείτονά μου. Ο οποίος λείπει 42 χρόνια στην Αυστραλία, δεν έχει απογόνους, απλά λέει αν μπορείς με κάποιο τρόπο στείλε 3.000 δολάρια και πάρε το. Και βρήκα τον τρόπο, δεν το έχω κάνει». Σκοπός του, λέγοντας τα προηγούμενα, είναι να καταδείξει στα μέλη τι προτείνει η Πολιτεία. Όποιος έχει πολυχρόνια κατοχή, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, με ένα αποδεικτικό ότι κατέχει κάτι, πράττει, νομιμοποιείται... μία

απλή ένορκη κατάθεση και είναι αρκετή. Επίσης το Κτηματολόγιο όλο «κλείνει» και όλο «ανοίγει». Είναι αδιαμφισβήτητο όμως ότι θα ολοκληρωθεί η διαδικασία κάποια στιγμή και θα οριστικοποιηθούν οι ιδιοκτησίες. Μένει πραγματικά στη Πολιτεία να υπάρξει βούληση, να υπάρξει συνεργασία – και με τους ιδιοκτήτες που θα προκύψουν – οι οποίοι θα μπορέσουν να δράσουν στα πλαίσια που θα ορίσει η Πολιτεία.

Ο κ. **Δασκαλάκης** διέκοψε και ρώτησε τον κ. Γουλιδάκη, επειδή συνέχεια επαναλαμβάνει αυτές τις απόψεις, τι ακριβώς θα κάνουν;

Ο κ. **Γουλιδάκης** απάντησε ότι θα τοποθετηθεί ξεκάθαρα. Επικαλούμενος και την ιδιότητά του ως οικονομολόγος, και μάλιστα έχοντας μιλήσει με τρία μεγάλα μελετητικά γραφεία που έχουν αναλάβει νησιωτικούς προορισμούς. Ο Ρώσος που αγόρασε το Σκορπιό φέρνει έσοδα. Και στον ΕΝΦΙΑ και σε επισκεψιμότητα (με τα αεροπορικά εισιτήρια κλπ.). Και συνέχισε λέγοντας τι εννοεί να κάνουν. Η Πολιτεία ορίζει τους κανόνες. Όλοι οι πολίτες σέβονται τις περιοχές Natura. Δεν ξέρουν όλοι ότι χτίζονται δασικά χωριά; Και ανέφερε τη περίπτωση της Δράμας και των Τρικάλων. Θέλει να καταλήξει στο εξής, αναφέροντας όλα αυτά. Όσον αφορά στη Χρυσή, οι δράσεις αδιαμφισβήτητα, πρέπει να είναι ήπιες. Οι δράσεις πρέπει να είναι δεδομένες. Μπορούν να προκαθοριστούν. Να γίνει προσχεδιασμός κοκ. Θα υπάρξουν τέτοιες δυνατότητες ώστε να τις κάνει... ποιος; Το κράτος στα ξένα χωράφια; Όχι.

Ο κ. **Δασκαλάκης** διέκοψε και του ανέφερε ότι αν μιλάει τώρα για κάποιους ξεναγούς, κάποια τέτοια πράγματα... Αν όμως αναφέρεται σε επενδύσεις, γι' αυτές απαιτούνται πολλά λεφτά.

Ο κ. **Γουλιδάκης** συνέχισε λέγοντας ότι δεν εννοεί μόνο αυτά. Οι επενδύσεις βεβαίως χρειάζονται μεγάλα κονδύλια. Για να προκαλέσεις το επιχειρηματικό ενδιαφέρον...

Η κα **Ρουμελιωτάκη** διέκοψε και ανέφερε ότι και η ίδια τόσα χρόνια μιλάει για όλα αυτά και έχει παρεξηγηθεί. Δήλωσε ότι δυστυχώς δεν υπάρχει η θέληση από αυτούς που πρέπει για να το προχωρήσουν. Και επεσήμανε ότι αν δεν επιλυθεί το ιδιοκτησιακό...

Ο κ. **Γουλιδάκης** παρενέβη και είπε ότι δεν θα μαλώνουν όμως τα μέλη μεταξύ τους σε αυτή την Επιτροπή...

Η κα **Ρουμελιωτάκη** συμφώνησε απόλυτα μαζί του σημειώνοντας ότι από εδώ (εννοώντας την Επιτροπή) πρέπει να είναι όλοι μία «ομοψυχία». Όλοι μαζί και για τον ίδιο σκοπό.

Ο κ. **Γουλιδάκης** συμφώνησε μαζί της σημειώνοντας ότι οι μεταξύ τους απόψεις διαφέρουν μόνο στο «τι κάνουμε προσωρινά».

Ο κ. **Δασκαλάκης** διέκοψε και σχολίασε ότι και οι ιδιοκτησίες να οριστικοποιηθούν, δεν μπορεί κανείς να παραβλέψει το αυστηρό νομικό καθεστώς προστασίας που διέπει το νησί. Από πλευράς αρχαιολογίας, από πλευράς Natura κλπ.

Η κα **Ρουμελιωτάκη**, πάνω σε αυτό, σχολίασε ότι και οι αρχαιολογικοί χώροι είναι επισκέψιμοι. Και έφερε ως παράδειγμα τα Γουρνιά. Γιατί λοιπόν να μην είναι επισκέψιμο και το νησί;

Ο κ. **Δασκαλάκης** της απάντησε ότι δεν αντιλέγει σε αυτό. Όταν γίνεται με τους προκαθορισμένους όρους και περιορισμούς και κανόνες, φυσικά και δύναται να είναι επισκέψιμο.

Ο κ. **Γουλιδάκης** συνέχισε λέγοντας ότι κακώς πιστεύει κάποιος, όταν μιλάει για ανάπτυξη ένας οικονομολόγος, ότι στο μυαλό του έχει υπερκέρδη, διαδικασίες που μπορεί να είναι και παράτυπες, κατασπαταλήσεις δημόσιων χώρων κλπ. Είναι λάθος. Το χωροταξικό είναι συγκεκριμένο. Ακόμα και στο νησί προβλέπει ακόμα και φωτοβολταικά. Γιατί; Για να μπορέσουμε να εκμεταλλευτούμε τη λίγη ενέργεια που χρειάζεται για να υπάρχει ρεύμα. Συνέχισε λέγοντας ότι από πλευράς Περιφέρειας, και για τα μέτρα των υποδομών, μελέτησαν - προκειμένου να έχουν ένα σχέδιο έτοιμο να παρουσιάσουν στην Επιτροπή- ότι ο ΣΧΟΑΠ προβλέπει 120 τ.μ. δόμηση στο νησί. Περίπου 21 τ.μ. θα ήταν το ιατρείο. Και έχοντας πάντα υπόψη ότι η ΚΥΑ προβλέπει ήπιες εγκαταστάσεις. Το πρόβλημα λοιπόν που ανέκυψε ήταν σε ποιο οικόπεδο θα γίνουν αυτές οι υποδομές. Αν δεν

υπήρχαν αυτά τα ζητήματα με το ιδιοκτησιακό, διαβεβαίωσε τα μέλη ότι οι δράσεις αυτές θα προχωρούσαν και από άποψης χρηματοδότησης από την Περιφέρεια. Ποιος ήταν ο επόμενος προβληματισμός; Αποχέτευση; Ένα το κρατούμενο. Υπάρχουν λύσεις. Από τις συσκέψεις που έγιναν πέρυσι μεταξύ των στελεχών της Αντιπεριφέρειας διαπιστώθηκε ότι υπάρχουν ενεργειακοί τρόποι για τη λύση όλων αυτών των προσκομμάτων (πχ της αφόδευσης κλπ.). Μετά, υπάρχει η δυνατότητα υδροδότησης; Ναι μεν, αλλά... Υπάρχει όμως και η δυνατότητα χρήσης ενός βυτίου νερού. Ως προς το ιατρείο στη πορεία. Θα μπορούσε να οριστεί κάποιος από το νοσοκομείο για παράδειγμα για τη παροχή πρώτων βοηθειών στο νησί; Στο νοσοκομείο είχε γίνει σχετική πρόταση να πηγαίνει το καλοκαίρι στη νήσο Χρυσή, ένα με δύο άτομα σε μία βάρδια (πχ το πρωί) - εκπαιδευόμενοι ιατροί - με τα караβάκια και να φεύγει το απόγευμα.

Η κα **Ρουμελιωτάκη** διέκοψε και σχολίασε στον κ. Γουλιδάκη ότι λέει πράγματα που δεν είναι εφικτά να γίνουν. Εδώ το νοσοκομείο έχει σοβαρά προβλήματα.

Ο κ. **Γουλιδάκης** συνέχισε αναφέροντας ότι από κει και μετά, κατά την άποψή του, έχει γίνει σπουδαία δουλειά μέχρι στιγμής, λαμβάνοντας υπόψη και όλα τα προσκόμματα που κλήθηκε να αντιμετωπίσει η Επιτροπή. Ωστόσο, αυτά τα προβλήματα υφίστανται ακόμα και επηρεάζουν το σχεδιασμό που «κοπιάζει» να διενεργήσει η Επιτροπή. Ακολούθως έθεσε σε όλους το ερώτημα ότι μέχρι τότε θα μπορούν να λαμβάνουν προσωρινές αποφάσεις. Αναφέρθηκε στις πολεοδομικές διατάξεις όσον αφορά στις απαλλοτριώσεις. Για παράδειγμα, αεροδρόμιο «Ξένιος Δίας», που δεν έγινε ποτέ. Πέρασε η εικοσαετία. Αποδίδονται πλέον τα ακίνητα στους ανθρώπους αν το Κράτος δεν επιτέλεσε τον αρχικό του ρόλο και τον αρχικό σχεδιασμό που είχε κάνει. Επομένως, και επανέρχόμενος στο θέμα της Χρυσής, μπορεί να έχουμε προσωρινότητα πολλά χρόνια και πρέπει η Επιτροπή να εξετάσει πώς θα πιέσει...

Ο **Συντονιστής** παρενέβη λέγοντας ότι αν το νησί μείνει για πάντα κλειστό, θα είναι σίγουρα προστατευμένο. Αυτοί, λοιπόν, που επιθυμούν να έχουν έσοδα από το νησί, αυτοί που θέλουν το νησί να συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου, τότε αυτοί να κινηθούν. Με την απαγόρευση, υπάρχουν πιθανότητες το νησί να το βρει η επόμενη γενιά, και η μεθεπόμενη κοκ. Και επανέλαβε ότι αυτοί που έχουν ενδιαφέροντα οικονομικά, να κινηθούν. Όχι, λοιπόν, «θα έχουμε επισκεψιμότητα στο νησί και μετά βλέπουμε για τη φύλαξη». ΟΧΙ. Φύλαξη πρώτα και μετά επισκεψιμότητα. Όση «αντέχει» το νησί.

Στο σημείο αυτό ο **Συντονιστής** ρώτησε τα μέλη εάν έχουν κάτι άλλο να προσθέσουν. Δεδομένου ότι όλα τα μέλη δήλωσαν ότι έχουν ολοκληρώσει τις τοποθετήσεις τους, ο **Συντονιστής** συνόψισε τις βασικές διαπιστώσεις, όπως αυτές προέκυψαν από τη διεξοδική διαλογική συζήτηση που διημέφθη κατά το α' και β' μέρος της τρέχουσας συνεδρίασης, ως εξής:

- Τα δραστικά μέτρα που ελήφθησαν κατά το έτος 2022, όπως η απόφαση της Συντονίστριας Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης για τον περιορισμό της επισκεψιμότητας κατά την τουριστική περίοδο, αλλά και οι εργασίες αποκατάστασης του υποβαθμισμένου φυσικού περιβάλλοντος και τοπίου της νήσου Χρυσή που χρηματοδοτήθηκαν και εκτελέστηκαν από τον Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α., αποδείχτηκαν «ωφέλιμα» στην προσπάθεια επίτευξης του απώτερου σκοπού της ΚΥΑ που είναι η αποτελεσματική προστασία και διαχείριση των σημαντικών τύπων οικοτόπων και πληθυσμών ειδών χλωρίδας και πανίδας της Νήσου Χρυσή.
- Ωστόσο, το φυσικό περιβάλλον αυτού του πολλαπλώς προστατευόμενου τόπου εξακολουθεί να υφίσταται ρύπανση και αλλοίωση (. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με όσα ρητά ορίζονται στην παρ.5 του άρθρου 6 του ΦΕΚ 617/Δ'/2021: «*Επιβάλλεται η εντός διαιτίας απομάκρυνση από την περιοχή όσων μη νόμιμων έργων και δραστηριοτήτων αντίκειται στις διατάξεις της παρούσας απόφασης, με την υποχρέωση της αποκατάστασης του περιβάλλοντος, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και τις υποδείξεις των καθ' ύλη αρμοδίων υπηρεσιών*».
- Κατά το έτος 2022 δεν συνέβη καμία βελτίωση στο καθεστώς φύλαξης. Οι ενέργειες του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. για πρόσληψη εποπτών απέβησαν άγονες ενώ οι δεσμεύσεις του ΥΠΕΝ για διάθεση δύο δασοφυλάκων της Δ/νσης Δασών Λασιθίου δεν ευόδωσαν. Οι δε έλεγχοι δεν ασκούνταν από τις αρμόδιες υπηρεσίες με την επιθυμητή και αναγκαία συχνότητα.

- Οι ισχύουσες συνθήκες (δυσκολία πρόσβασης, έλλειψη υποδομών εποπτείας) δεν έχουν μεταβληθεί και οι αρμόδιες υπηρεσίες είναι αδύνατον να ασκήσουν αποτελεσματική φύλαξη και ικανό έλεγχο στον αριθμό των επισκεπτών που αποβιβάζονται από τα τουριστικά πλοία.
- Κατά το πρώτο έτος υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης δεν κατέστη εφικτή η εκκίνηση των μέτρων που αφορούν σε στοιχειώδεις υποδομές διαμονής φυλάκων, εξυπηρέτησης επισκεπτών παροχής πρώτων βοηθειών σε περίπτωση που προκύψει ανάγκη, και γενικά των υποδομών που θα επιτρέψουν την ορθολογική εφαρμογή των κανόνων και όρων επισκεψιμότητας που προβλέπει το Σχέδιο Δράσης της νήσου Χρυσή. Τα ζητήματα κυριότητας και διαχείρισης του φυλακίου δεν αναμένεται άμεσα να έχουν επιλυθεί ενώ το ίδιο ισχύει και ως προς την αποσαφήνιση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος που επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τον καθορισμό των μονοπατιών στα ενδότερα του νησιού και κατ' επέκταση τον τρόπο με τον οποίο θα κινούνται εντός αυτού οι εν δυνάμει επισκέπτες.
- Δεδομένων των συνθηκών, ακόμα και με την έγκαιρη παραλαβή (Φεβρουάριος 2023) των μελετών Σχεδίου Φύλαξης & Εποπτείας και Φέρουσας Ικανότητας & Διαχείρισης Επισκεπτών, η εφαρμογή τους θα είναι μάλλον απίθανο έως αδύνατο να υλοποιηθεί μέσα στην προσεχή περίοδο (1^η Μαΐου έως 31^η Οκτωβρίου).
- Το ενδεχόμενο να έχουν εξασφαλιστεί όλες οι συνθήκες που είναι προαπαιτούμενες για να υπάρχει διαρκής, επαρκής και αποτελεσματική φύλαξη στη νήσο Χρυσή μέχρι την έναρξη της τουριστικής περιόδου (1^η Μαΐου), σε συνδυασμό με την αυξημένη πιθανότητα να προκληθούν εκλογές το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα, κρίνεται απίθανο έως αδύνατο.
- Ειδικότερα, σημειώνεται ότι, η υλοποίηση, μέχρι την έναρξη της φετινής τουριστικής περιόδου (1^η Μαΐου) των προτάσεων των μειοψηφούντων μελών της Επιτροπής στο ζήτημα της «εξασφάλισης» της απαιτούμενης φύλαξης και ελέγχου, ώστε η προτεινόμενη, κατ' αυτούς, επισκεψιμότητα να γίνεται με τρόπο που δεν θα υποβαθμίζει την περιβαλλοντική και αρχαιολογική αξία της νήσου Χρυσή, κρίνεται (ως προς το βαθμό εφικτότητας) ως επισφαλής και δε δύναται να αποτελέσει για τα υπόλοιπα μέλη της Επιτροπής κριτήριο αξιολόγησης.
- Υπό τις υφιστάμενες διαπιστωμένες συνθήκες, δεν παρέχονται οι απαραίτητες εγγυήσεις ώστε η Επιτροπή να εισηγηθεί τεκμηριωμένα στη Γραμματέα της ΑΔΚ μέγιστο αριθμό επισκεπτών σε ημερήσια βάση καθώς και το κανονιστικό πλαίσιο (χρονικό διάστημα που θα επιτρέπονται οι επισκέψεις/διάρκεια που θα επιτρέπεται ημερησίως η επίσκεψη στην περιοχή της Νήσου Χρυσή/ ακολουθούμενες διαδρομές κα. σχετικές ρυθμίσεις) εντός του οποίου θα διεξάγεται και θα λειτουργεί η επισκεψιμότητα πάνω στο νησί κατά την τρέχουσα τουριστική περίοδο έτους 2023.
- Πρέπει να περιοριστεί, κατά την τουριστική περίοδο και του τρέχοντος έτους, το φαινόμενο της “μαζικής” και ανεξέλεγκτης αποβίβασης τεράστιου αριθμού επισκεπτών στο νησί, η οποία έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα επισφαλής και επιζήμια διαχρονικά και, δεν συνάδει με τα χαρακτηριστικά και τις αξίες του προστατευόμενου τοπίου, και κυρίως, με τον απώτερο σκοπό του άρθρου 1 της ΚΥΑ.

Ακολούθως, ο **Συντονιστής** ανακοίνωσε στα μέλη ότι ακολουθεί το στάδιο λήψης της σχετικής απόφασης επί του μοναδικού θέματος συζήτησης της Ημερήσιας Διάταξης.

ΣΤΑΔΙΟ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Ο **Συντονιστής της Επιτροπής** λαμβάνοντας υπόψη τις τοποθετήσεις όλων των μελών, κατά το β' μέρος της συνεδρίασης, και ειδικότερα:

- τις κοινές εισηγήσεις των εκπροσώπων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, της Περιφέρειας Κρήτης, του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης του Πανεπιστημίου Κρήτης και της ΑΜΚΕ «ΚΟΚΚΙΝΕΛΛΑ», ως προς το περιεχόμενο της απόφασης που προτείνουν να ληφθεί για το μοναδικό θέμα συζήτησης της Ημερήσιας Διάταξης από την Επιτροπή στη τρέχουσα συνεδρίαση,
- τις διαφοροποιημένες γνώμες και εισηγήσεις των εκπροσώπων του Δήμου Ιεράπετρας και του Σωματείου Καταστηματαρχών Καφεστίασης Ιεράπετρας, ως προς το περιεχόμενο της απόφασης

που προτείνεται, από την πλειοψηφία των μελών, να ληφθεί για το μοναδικό θέμα συζήτησης της Ημερήσιας Διάταξης από την Επιτροπή στη τρέχουσα συνεδρίαση, όπως αναλυτικά διατυπώθηκαν από την κα Ρουμελιωτάκη και τον κ. Μιχελαράκη αντίστοιχα,

εκφώνησε το περιεχόμενο της προτεινόμενης, από την απόλυτη πλειοψηφία των μελών, απόφασης ως εξής:

«Η Επιτροπή Εφαρμογής και Παρακολούθησης του Σχεδίου Δράσης της νήσου Χρυσή **αποφάσισε να εισηγηθεί**, σύμφωνα με όσα ορίζονται στη παρ. 3 του άρθρου 9 της αριθμ.οίκ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/79116/ 2511/25-08-2021 (ΦΕΚ 617/Δ'/2021) Κοινής Υπουργικής Απόφασης, **στη Γραμματέα (πρώην Συντονίστρια) της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης να εκδοθεί η προβλεπόμενη από τις ως άνω διατάξεις απόφαση**, στην οποία θα ορίζονται ρητά τα παρακάτω:

▪ Κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους 2023 και συγκεκριμένα το χρονικό διάστημα, από **1^η Μαΐου 2023 έως 31^η Οκτωβρίου 2023** :

- **Απαγορεύεται η αποβίβαση επισκεπτών από τα ιδιωτικά και επαγγελματικά [επιβατηγά τουριστικά πλοία (ημερόπλοια), επιβατηγά τουριστικά ολικής ναύλωσης] πλοία αναψυχής και τα μικρά σκάφη (ιδιωτικά και επαγγελματικά) δια των αυθαίρετων προβλητών που ευρίσκονται στη νήσο Χρυσή. Επιτρέπεται στα μέσα αυτά να κάνουν τον περίπλου του νησιού καθώς και στάσεις (αγκυροβολία) πλησίον των παραλιών.**
- Οι επισκέπτες, κατά τη λήψη θαλάσσιου λουτρού, μπορούν να κάνουν χρήση των παραλιών μέχρι των ορίων που έχουν τεθεί, χωρίς όμως να επιτρέπεται η πρόσβαση στην ενδοχώρα του νησιού, ούτε να κάνουν χρήση της σκιάς των θαλασσοκέδρων εντός του επαπειλούμενου οικοτόπου, τηρώντας όλους τους όρους και περιορισμούς που αναγράφονται στις ενημερωτικές πινακίδες που έχουν τοποθετηθεί στις παραλίες της νήσου.
- **Εξαιρούνται** των παραπάνω απαγορεύσεων το προσωπικό φύλαξης και εποπτείας, άτομα ή ομάδα ατόμων που πραγματοποιούν επιστημονική έρευνα, κατόπιν προβλεπόμενης αδειοδότησης καθώς και, φυσικά πρόσωπα που διατηρούν νομίμως εμπράγματο ή άλλο εγγραπτό δικαίωμα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις νομοθετικές διατάξεις.
- Ο έλεγχος της τήρησης των ανωτέρω και η βεβαίωση τυχόν παραβάσεων για την επιβολή κυρώσεων να ασκούνται ρητά βάσει όσων ορίζονται στους όρους 41, 42 και 43 της αριθ. 2548 Π.Ε. (ΦΕΚ 1655/Β'/10-06-2016) Απόφασης Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης «Απόφαση για την προστασία και τη σύνταξη Κανονισμού Λειτουργίας της νήσου «Χρυσής» Δήμου Ιεράπετρας Κρήτης» σε συνδυασμό με το άρθρο 5 “Έλεγχος–Κυρώσεις” της αριθμ. οίκ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/ 79116/2511/25-08-2021 (ΦΕΚ 617/Δ'/2021) ΚΥΑ «Καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης, της χερσαίας και θαλάσσιας περιοχής της Νήσου Χρυσή και έγκριση Σχεδίου Δράσης».
- Κατά τα λοιπά, ισχύουν οι όροι και οι περιορισμοί που αναφέρονται στον ισχύοντα Κανονισμό Λειτουργίας της νήσου Χρυσή.
- Οι ως άνω περιορισμοί να επανεξεταστούν από την Επιτροπή, συνεκτιμώντας τα δεδομένα και την πρόοδο στα θέματα επάρκειας φύλαξης και ελέγχου επισκεψιμότητας, αμέσως μετά την παρέλευση του χρονικού διαστήματος του ενός έτους από τη λήψη της σχετικής απόφασης της Γραμματέα (πρώην Συντονίστριας) της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης.

Στη συνέχεια ο **Συντονιστής** κάλεσε το Σώμα να ψηφίσει. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας ψηφοφορίας προέκυψε ότι:

- **Υπέρ** της ως άνω προτεινόμενης απόφασης ψήφισαν πέντε, από σύνολο επτά μελών της Επιτροπής, ήτοι ο Συντονιστής και οι εκπρόσωποι της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης,

της Περιφέρειας Κρήτης, του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης Πανεπιστημίου Κρήτης και της ΑΜΚΕ «ΚΟΚΚΙΝΕΛΛΑ».

- **Κατά** της ως άνω προτεινόμενης απόφασης ψήφισαν οι εκπρόσωποι του Δήμου Ιεράπετρας και του Σωματείου Κατασηματαρχών Καφε-Εστίασης Ιεράπετρας, κα Ρουμελιωτάκη και κ. Μιχελαράκης αντίστοιχα.

Ακολούθως ο **Συντονιστής** ανακοίνωσε το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας, ήτοι πέντε ψήφοι υπέρ και δύο κατά της προτεινόμενης απόφασης. Εν συνεχεία εκφώνησε την τελική απόφαση αναφέροντας ότι ελήφθη κατά **απόλυτη πλειοψηφία** των μελών της Επιτροπής.

Τέλος, ευχαρίστησε όλους για τη παρουσία και τη συμμετοχή τους στη τρέχουσα συνεδρίαση και κήρυξε τη λήξη των εργασιών της.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ
Επιτροπή Εφαρμογής και Παρακολούθησης
του Σχεδίου Δράσης της νήσου Χρυσή Δ. Ιεράπετρας Ν. Λασιθίου
(Αριθμ.68814/1025/05-11-2021 Απόφαση Συγκλήτου, ΑΔΑ: 64ΡΧΟΡ1Θ-296)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ - ΠΑΡΟΥΣΙΟΛΟΓΙΟ 9ης (έκτακτης) ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ της Ε.Ε.Π.α.Σ.Δ. νήσου ΧΡΥΣΗ

A/A	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	Όνοματεπώνυμο	Φορέας	Email	Τηλ.	ΥΠΟΓΡΑΦΗ
1	Συντονιστής Πρόεδρος Επιτροπής	Καλούστ Παραγκαμιάν	Βιολόγος, Δ/ντής Ινστιτούτου Σηπταολογικών Ερευνών Ελλάδας	k.paragamian@gmail.com	6970020190	
2	Αναπληρωματικό Μέλος	Χαρίκλεια Καργιολάκη	Ασκούσα καθήκοντα Συντονίστριας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης (ΑΔΑ: ΩΝΚΥΟΡ1Θ-ΔΓΧ)	x.kargiolaki@apdkritis.gov.gr	6932477748	
3	Τακτικό Μέλος	Ιωάννης Γουλιδάκης	Περιφερειακός Σύμβουλος, Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου Περιφέρειας Κρήτης	g.goulidakis@yahoo.gr	6932360400	
4	Τακτικό Μέλος	Μαρία Ρουμειλιτάκη	Αντιδήμαρχος Περιβάλλοντος και Καθαριότητας Δήμου Ιεράπετρας	roumeliotaki.ier@gmail.com	6936811189	
5	Τακτικό Μέλος	Παύλος Δασκαλάκης	Εκπαιδευτικός, Εκπρόσωπος Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας Ιεράπετρας (ΑΜΚΕ) "ΚΟΚΚΙΝΕΛΛΑ"	daskalakispanvos@gmail.com	6932403188	
6	Τακτικό Μέλος	Εμμανουήλ Μιχαλαράκης	Πρόεδρος Σωματείου Καταστηματαρχών Καφεστίας Ιεράπετρας	kafestiasierapetras@gmail.com	6944618255	
7	Τακτικό Μέλος	Μιχάλης Προμπονάς	Υπεύθυνος Εργαστηρίου Οικολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, Πανεπιστημίου Κρήτης	mprobonas@nhmc.uoc.gr	6977618329	

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ

Επιτροπή Εφαρμογής και Παρακολούθησης
του Σχεδίου Δράσης της νήσου Χρυσή Δ. Ιεράπετρας Ν. Λασιθίου
(Αριθμ.68814/1025/05-11-2021 Απόφαση Συγκλήτης, ΑΔΑ: 64ΡΧΟΡΙΘ-256)

ΠΑΡΟΥΣΙΟΛΟΓΙΟ 9ης (έκτακτης) ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ της Ε.Ε.Πα.Σ.Δ. νήσου ΧΡΥΣΗ

Α/Α	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	Ονοματεπώνυμο	Φορέας	Email	Τηλ.	ΥΠΟΓΡΑΦΗ
8	Προσκεκλη- μένη	Χρυσούλα Σοφριανού	Προϊσταμένη Εφορεία Αρχαιοτήτων Λασιθίου	chrsofianou@gmail.com, efalass@culture.gr	6977735317, 2841022462 (εσωτ. 108)	Μέσω τηλεδιάσκεψης
9	Προσκεκλη- μένος	Εμμανουήλ Κουδουμάς	Αναπλ. Προϊστάμενος Δ/νσης Δασών Λασιθίου	e.koudoumas@eepdkritis.yren.gr	6974947140, 2841082505	
10	Προσκεκλη- μένος	Εμμανουήλ Κοτρωνάκης Εμμανουήλ Κοτρωνάκης	Ευεργέτης Μηχανικός ΜΔΠΠ Ευεργέτης Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. Α.Κ.Τ. Κρήτης	m.kotrounikis@necso.yor.gr mailto:emmanouil@otn.yor.gr	2108089271	
11	Προσκεκλη- μένος	Βασίλης Σαμαριτάκης	Δασολόγος/Περιβαλλοντολόγος Ανάδοχος σύμβασης ΑΔΚ για ΣΦ και ΦΙ νήσου Χρυσή	vasilis@samaritakis.gr	6977979988	

12 Προσκεκλη-
μένος Τιμοθέτου Ελένη
e.timotheoutou@necso.yor.gr 6970806083